

Torsdagen den 14 april

Kl. 12:00–18:33

---

§ 1 Anmälan om sammansatt utrikes- och försvarsutskott

Från sammansatta utrikes- och försvarsutskottet hade följande skrivelse kommit in:

Sammansatt utrikes- och försvarsutskott

1 bil.

Utrikesutskottet och försvarsutskottet har med stöd av 7 kap. 7 § riksdagsordningen i separata beslut kommit överens om att genom deputerade i ett sammansatt utskott gemensamt bereda proposition 2015/16:119 *Svenskt deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali* samt följdmotioner och proposition 2015/16:152 *Samförståndsavtal om värdlandsstöd* samt följdmotioner och motioner från allmän motionstid. Besluten fattades den 22 mars 2016 (prop. 2015/16:119) och den 5 april 2016 (prop. 2015/16:152) av utrikesutskottet samt den 5 april 2016 (prop. 2015/16:119) och den 12 april 2016 (prop. 2015/16:152) av försvarsutskottet.

Till deputerade och suppleanter i det sammansatta utskottet har utsetts de i bifogade förteckning upptagna riksdagsledamöterna.

Det sammansatta utskottet, som benämns sammansatta utrikes- och försvarsutskottet (UFöU), har vid konstituerande sammanträde den 12 april 2016 utsett följande presidium:

Karin Enström (M), ordförande

Åsa Lindestam (S), vice ordförande

Stockholm den 12 april 2016

Martin Brothén

Kanslichef utrikesutskottet

Lars Franzén

Kanslichef försvarsutskottet

Bilagan hade följande lydelse:

Deputerade

(S) Kenneth G Forslund

(M) Hans Wallmark

(S) Åsa Lindestam

Suppleanter

(S) Pyry Niemi

(M) Jan R Andersson

(S) Paula Holmqvist

(M) Karin Enström	(M) Margareta Cederfelt
(S) Olle Thorell	(S) Krister Örnfjäder
(SD) Björn Söder	(SD) Julia Kronlid
(M) Lena Asplund	(M) Lotta Olsson
(S) Alexandra Völker	(S) Mattias Ottosson
(C) Kerstin Lundgren	(C) Daniel Bäckström
(MP) Pernilla Stålhammar	(MP) Jakop Dalunde
(M) Sofia Arkelsten	(M) Göran Pettersson
(S) Maria Andersson Willner	(S) Serkan Köse
(SD) Mikael Jansson	(SD) Roger Richtoff
(L) Allan Widman	(L) Birgitta Ohlsson
(V) Stig Henriksson	(V) Hans Linde
(KD) Mikael Oscarsson	(KD) Sofia Damm
(S) Kent Härstedt	(S) Kalle Olsson

Skrivelsen lades till handlingarna.

§ 2 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2015/16:99 till finansutskottet

2015/16:100

Förslagspunkt 1 till finansutskottet

Förslagspunkter 2–11 till konstitutionsutskottet

2015/16:161 till miljö- och jordbruksutskottet

Skrivelser

2015/16:98 till skatteutskottet

2015/16:101 till finansutskottet

Motioner

2015/16:3367, 3379, 3380 och 3388 till arbetsmarknadsutskottet

2015/16:3371 och 3384 till utrikesutskottet

Straffrättsliga frågor

§ 3 Straffrättsliga frågor

Justitieutskottets betänkande 2015/16:JuU18

Straffrättsliga frågor

föredrogs.

Anf. 1 LAWEN REDAR (S):

Fru talman! Den 21 januari 2002 mördades 26-åriga Fadime Sahindal av sin pappa. Hon var då lika gammal som jag är i dag. Hon var socialdemokrat och aktiv i SSU Jämtland, och många minns hennes starka vilja och outtröttliga engagemang.

Här i riksdagen höll hon ett oförglömligt tal året innan hon mördades. Hon hade blivit inbjuden för att berätta om förtrycket och våldet i hederns namn.

Hon sa: Jag vill dela med mig av mina upplevelser, och jag hoppas att ni genom dem får förståelse och kunskaper om hur utsatta invandrartjejer kan ha det. Det är inte min avsikt att peka ut någon syndabock, utan jag vill hjälpa er att förstå hur och varför konflikter som dessa kan uppstå ur både min egen synvinkel och min familjs.

Fadime föddes i en by nära staden Elbistan i den kurdiska delen av Turkiet. Familjen ägde mark och försörjde sig på djurskötsel. Var och en av familjemedlemmarna hade en klar roll i det gemensamma arbetet men tvingades på flykt till Sverige av ekonomiska skäl. Fadime berättade att den materiella tillvaron i Sverige gjorde att familjen klarade sig men att livet för familjemedlemmarna förändrades i takt med att barnen blev äldre.

Fadime sa: De första tecknen jag märkte var att jag inte längre fick leka med mina kamrater eller delta i aktiviteter utanför skolan. Jag skulle gå direkt hem och hjälpa min mor med hushållsbestyren och uppfostras till en fin flicka. När jag kom upp i tonåren ville mina föräldrar att jag skulle åka till Turkiet och gifta mig med någon av mina kusiner, precis som mina äldre systrar tidigare hade gjort. Jag vägrade att finna mig i detta. Jag kände mig alldeles för ung och omogen för ett sådant stort beslut. Dessutom ville jag själv få bestämma vem jag skulle dela mitt liv med i framtiden.

Här i Sverige har det under lång tid diskuterats vad förtrycket och våldet i hederns namn är, vad det är som grundar förtrycket och vad det är som skapar en hedersnorm – framför allt hur vi ska agera för att bekämpa det. Fortfarande är det Fadimes egna ord som ger oss det bästa svaret på vad det är vi måste verka för i syfte att bekämpa förtryckande normer.

Hon sa: Jag vill sätta upp egna villkor för mitt liv, göra mina egna misstag och lära mig av dem. Jag vill stå på mina egna två ben och ta ansvar för mina egna handlingar, inte låta någon annan bestämma över hur jag ska tycka, tänka och handla. För mig är det dessutom oerhört viktigt att få utbilda mig och utvecklas som person.

Mordet på Fadime väckte landssorg i Sverige. Att Pela Atroshi hade mördats av samma skäl bara några år innan fick oss alla att inse att mörkertalet är stort och att vi som representanter för samhället måste göra mer. I grunden handlar Fadimes tal, så som jag tolkar det, om en fråga om makt och universella värden, om rätten till den egna kroppen, om att få älska den man vill, att få formas och utvecklas och i slutändan få leva precis som man själv vill.

Här i Sverige har vi ägnat tid åt att analysera förövarnas intentioner. Det är ett viktigt inslag för att förstå problemen och reda ut vilka strukturer som grundar förtrycket. I början av 2000-talet var den dominerande teorin att allt förtryck mot kvinnor var sprunget ur en och samma kultur och struktur. Att se våldet i hederns namn som en särskild form av förtryck ansågs vara ett sluttande plan mot sverigedemokratisk retorik.

Jag vill ändå understryka att detta inte är helt oproblemiskt. Jag har personligen erfarenheter av lärare och andra vuxna i min omgivning som under min uppväxt ställde märkliga frågor om min pappa och vuxna runt omkring mig. Det var i samband med att retoriken i samhället kom att utvecklas till en kollektivistisk skuld gentemot alla män med ursprung från Mellanöstern, som om alla delar samma världsbild och åsikter och lever

efter samma normer och strukturer. Det är en stigmatiserande föreställning att dra slutsatser som likställer alla, och kanske var det grundorsaken till att många visade beröringsskräck inför frågorna, inte minst jag själv.

Fru talman! Vi som arbetar med justitierelaterade frågor måste verka för att samhällsdebatten går i samma riktning som den vår straffrätt bygger på, det vill säga individualprövning av förövarens gärningar. Å andra sidan har jag en förståelse för att vi har att göra med ett kollektivistiskt problem eftersom det handlar om förtryckande normer och strukturer. Hedersförtryck och våld har oftast inte en gärningsman utan flera. Det är ett kollektivistiskt förtryck grundat i könskulturellt våld.

Fru talman! Straffrätten är ryggraden i vårt rättssamhälle. Den beskriver när en gärning är så pass samhällselig förkastlig att den behöver kriminaliseras, både för att vi ska leva i ett tryggt samhälle och i syfte att ge den som utsätts för brottet någon form av upprättelse och rättvisa.

Varför jag ville börja debatten med att beskriva hedersförtryck och -våld är för att på något sätt ge upprättelse till alla dem som har upplevt att mitt parti eller delar av mitt parti har haft beröringsskräck med frågorna tidigare och inte tagit den typen av förtryck på större allvar. I dag vet vi att det agerandet har varit fel, att det har utgjort ett allvarligt svek. Jag vill i alla fall ha sagt i kammaren att det inte på något sätt ska förekomma, åtminstone inte från mig.

Enligt FN:s kvinnokommission åligger det Sverige som konventionsstat att vidta alla lämpliga åtgärder för att ändra mäns och kvinnors sociala och kulturella beteendemönster för att därmed avskaffa seder och bruk som leder till förtryck, skada och våld gentemot den enskilda. Vi vet också att förtrycket drabbar även män och hbt-personer.

Från oppositionspartierna har det riktats en hel del medial kritik gentemot regeringspartierna i frågan. Oppositionspartierna yrkar i dag i ett av tillkännagivandena i betänkandet på att regeringen ska se över den lagstiftning som anknyter till hedersrelaterade brott.

Vi vet alla att det är mycket som ska till för att bekämpa normer och strukturer. Vi måste satsa i skolorna. Vi måste prata om strukturerna. Vi måste verka i den andan att klargöra vad som gäller i samhället och även stötta de organisationer, kvinnojourer och andra aktörer som arbetar med det syftet. Jag vill också påminna om att regeringen har avsatt ytterligare 100 miljoner kronor för att stärka de ideella kvinnojourernas engagemang i arbetet sedan 2015.

Den nationella samordnaren med uppdrag att åstadkomma en kraftsamling för att motverka våld i nära relationer har överlämnat betänkandet *Våld i nära relationer – en folkhälsofråga*. Samordnaren bedömer att det behöver utredas närmare om hedersrelaterade motiv för ett brott ska utgöra en försvårande omständighet för straffvärdet. Även frågan om stämpling till brott nämns av samordnaren. Betänkandet är just nu under beredning i Regeringskansliet. Vi menar därför att en översyn bör avvaktas. Vi har därför reserverat oss mot majoritetens förslag i frågan även om vi erkänner att det föreligger problem. Vi tycker att det är nödvändigt att ärendet bereds under den tid som satts ut.

Jag vill också kommentera de två ytterligare tillkännagivandena.

Egendomsskyddsutredningen har behandlat frågan om systematiska stölder. Bedömningen av systematiska egendomsbrott framgår i betänkandet som för närvarande bereds i Regeringskansliet. Även här menar jag att riksdagen inte ska föregripa beredningen. Därför ställer vi oss inte bakom det tillkännagivandet.

Avslutningsvis har vi ett särskilt yttrande beträffande straffen för grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning. Straffen skärptes den 1 juli 2013, vilket innebär att de har varit i kraft under relativt kort tid. Därför menar jag att det är alldeles för tidigt att dra några slutsatser om tillämpningen.

Lagföringar som har ägt rum under 2014 kan innehålla en hel del gärningar som har begåtts före lagändringen. Med det sagt visar tillgänglig statistik att andelen som döms för fridskränkingsbrott till korta strafftider har sjunkit markant under 2014. Regeringen följer också fortlöpande utvecklingen av strafftiderna för fridskränkingsbrotten.

I det här betänkandet, som gäller straffrätten i dess helhet, valde jag att fokusera på hedersrelaterat våld och förtryck. Jag tror att det är viktigt att betona att vi i justitiekottet inte har några stridigheter och att det är ett i mångt och mycket enat utskott som har analyserat frågorna och landat i liknande slutsatser.

Självklart är inte straffrätten och utökade paragrafer i brottsbalken de avgörande momenten, men de kan ändå leda till att normer, strukturer och synsätt i samhället förändras. Straffrätten har en särskild roll, och vi som politiker måste självklart väga av när förändringar är nödvändiga, proportionerliga och framför allt samhälleligt försvarbara. I den riktningen måste vi arbeta.

Fadime bad oss att inte vända ryggen till. Det är därför vår grundläggande skyldighet att bedriva en justitiepolitik som i sin helhet leder oss till ett tryggare samhälle för alla men framför allt för dem som löper risk att utsättas för brott.

Med de orden sagda står vi bakom våra reservationer, men vi kommer inte att yrka bifall till dem.

(Applåder)

Anf. 2 KRISTER HAMMARBERGH (M):

Fru talman! Jag skulle vilja tacka Lawen Redar för det förra inlägget – ett bra och relevant inlägg. Det gör mig stärkt i att vi i dag kommer att fatta ganska bra beslut. Det var en bra förklaring av varför straffrätten finns men också av problematiken kring det hedersrelaterade våldet.

Precis som har sagts är straffrätten samhällets yttersta markering mot gärningar som anses vara särskilt förkastliga. Naturligtvis förändras straffrätten under årens lopp.

Från vår sida har vi nu och även under hela regeringsinnehavet markerat att straffrätten måste visa hur vi ser på våld mot enskilda, framför allt mot enskildas integritet och då framför allt mot den kroppsliga integriteten. Det handlar om allt från misshandel till mord men även om sexualbrott, där vi stegvis har försökt skärpa straffen för att markera hur allvarligt vi ser på detta.

Ofta har debatten här i kammaren handlat om huruvida straff är bra eller dåligt. Så har skiljelinjerna sett ut. Det känns skönt att vi nu slipper lite grann av den diskussionen.

Ofta när vi har velat korrigera straffskalorna har det hetat att vi i Alliansen bara pratar om skärpta straff. Sedan har diskussionen gått mot att straff ändå inte hjälper. Man har inte landat i någon slutsats över huvud taget.

För vår del är det viktigt att samhället faktiskt kan gå in med proportionerliga åtgärder. Nu är inte det här ett betänkande om kriminalvården, men självklart är det också så att samhället de gängerna har möjlighet att hjälpa en person att komma tillbaka in på rätt bana. Många gånger är det ju personer med otillräcklig utbildning. Man har hamnat snett, man kanske har haft svåra uppväxtförhållanden och man behöver stöd och hjälp i livet.

Diskussionen som vi har haft om huruvida vi ska ha straff eller inte hoppas jag alltså är passerad. Med det sagt är det så att de som argumenterar mot straffen på vissa områden samtidigt brukar kräva skärpta straff för exempelvis sexualbrott.

I dag gör riksdagen tre tillkännagivanden. Det är viktigt. Som Lawen Redar så väl argumenterat för anser vi att det är nödvändigt när det gäller just de hedersrelaterade brotten eftersom det går för långsamt. Vi har som sagt en nationell samordnare som har kunnat peka på att just de här delarna måste utredas vidare.

Det politiska ställningstagandet nu, och det som gör oss väldigt förvånade, är att man trots att man delar samordnarens uppfattning behöver jättelång betänketid för att bestämma sig för huruvida man ska utreda det här problemet – som man själv så väl förklarar måste utredas. Det har vi svårt att förstå. Därför att det viktigt att riksdagen säger till att nu får man nog ta och skynda på lite grann.

Vad gäller fridskränkingsbrotten är det också ett tillkännagivande, nämligen att följa upp den tidigare lagstiftningen från alliansregeringen när det gäller straffskärpningar. Då sägs det att det inte finns underlag. Nej, det är riktigt – man brukar vänta ett par år med att se hur praxis har utvecklats. Men vi vet att underlaget kommer att finnas redan i juni. Det finns alltså inte anledning att vänta ytterligare. Det går för långsamt med den här regeringen, och då måste vi i riksdagen säga till.

Det är ju inte så att vi klämmer till med ett tillkännagivande varje gång det har tillsatts en utredning eller man ser över problematik. Men när vi upplever att vissa viktiga frågor dras i alltför långsam takt, då måste lagstiftaren riksdagen reagera.

Ett viktigt nytt ställningstagande i Sveriges riksdag i dag gäller begreppet systematisk stöld. Det är viktigt såtillvida att det är kopplat till den diskussion som alltid har funnits om straffrabatter, det vill säga den om att man tittar på varje enskild handling för sig men bortser från den systematiska brottsligheten och att det därmed blir relativt låga påföljder.

Det har inte funnits en större enighet i riksdagen, men vi närmar oss nu en punkt där det börjar finnas en enighet i riksdagen om att se över det här systemet, som kritiserats från många olika håll. Det är ett viktigt ställningstagande.

Till detta – det här är ju ett samlingsbetänkande om alla straffrättsfrågor – trycker vi i Moderaterna tillsammans med allianskamrater på vikten av att börja se mer noggrant på det som sker på internet. Här måste vi ganska snabbt börja reglera i allt större omfattning. Det är övergrepp som sker i allt snabbare takt, i allt grövre form och på olika nivåer.

Vi möts nu inte minst av rapporter om problemet att män tvingar inte minst unga flickor att begå grova handlingar mot sig själva. Påföljderna är förskräckande låga, då det är handlingar som förstör livet för en ung människa för lång tid framöver.

Vi vill även lyfta upp småbrottslighet, där vi ser skevheter i systemet. Det påminner lite grann om systematisk stöld.

Det finns ju det vi kallar snatteri i Sverige. Men den som är kriminell eller grovt kriminell och den som är smart lär sig systemet. I dag är det domstolen som beslutar var gränsen går mellan så kallat snatteri och stöld. Gränsen är i dag satt till 1 000 kronor. Är man då tillräckligt begåvad begår man ett antal sådana brott systematiskt i ett antal butiker till totalt sett väldigt stora värden. Men rubriceringen blir snatteri.

Det här tycker vi inte är tillfredsställande. Märkligt nog har argumentet från majoriteten i utskottet varit att värdet inte har någon betydelse. Vi anser nog att värdet har betydelse. 900 kronor 20 gånger är 18 000 kronor. Då börjar det bli betydande belopp. Värdet har viss betydelse när det sker en systematisk brottskampanj.

Ytterligare en del som har diskuterats i många år är de så kallade metallstölderna. De är inte lika frekventa just nu när kopparpriset har gått ned. Men vi kan vara helt säkra på att när kopparpriset går upp igen, och det gör det alltid, kommer vi återigen att se den här typen av brottslighet.

Man kan naturligtvis tycka att det är allvarligt med stulna kyrktak, som har förekommit. Men det har varit en allvarlig brottslighet på det sättet att man gräver upp ledningar och begår brott som många gånger är livsfarliga för den som begår brottet – vissa har nog väldigt snabbt utmätt straffet åt sig själva samtidigt som de försökt komma åt ledningarna – men som även försätter andra i livsfara.

Det tittades på en utredning i detta fall. Vi tror att man måste titta vidare, för man kom nog inte till en slutsats som riktigt kommer att lösa problemet när kopparpriset väl är på väg upp igen.

För vår del är det viktigt att följa utvecklingen, Vi är den lagstiftande makten. Regeringen har i uppdrag att leda landet men också att ta fram de nödvändiga underlagen så att vi som lagstiftare ska kunna fatta besluten.

Vi har ett domstolsväsen som i det dagliga livet ska sköta den reglering som vi här har fattat beslut om, och vi har en högsta domstol som ska vara den främsta uttolkaren. Det är väldigt viktigt i en fungerande demokrati att vi alla håller på dessa roller. Som lagstiftare ska vi inte ta domstolens roll, och domstolen ska inte heller försöka ta lagstiftarens roll, för då kommer det svenska systemet inte att fungera som det har sett ut tidigare. Det kommer i så fall att kräva en annan typ av arbete.

Vi följer utvecklingen noga. När vi tycker att det blir skevt på straffskalorna, framför allt när det gäller våldsbrotten, kommer vi att agera – gång efter annan. Jag yrkar därför bifall till reservation 5.

(Applåder)

Anf. 3 KENT EKEROTH (SD):

Fru talman! Det finns många reservationer i det här betänkandet som jag hade velat yrka bifall till. Vi står bakom alla våra reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall bara till reservationerna 35 och 48.

I det här betänkandet, som handlar om straffrättsliga frågor, finns det, som tidigare talare nämnt, tre tillkännagivanden. Det är alltså tre frågor där en majoritet i riksdagen faller regeringen, även om jag inte vet om regeringspartierna yrkar bifall till alla sina förslag på dessa punkter. Det första handlar om att göra en utvärdering av fridskränkingsbrotten, där man skärpte straffen 2013. SD har förslag om att ytterligare skärpa straffen för fridskränkingsbrott. Därför stödde vi förslaget om att utreda dessa brott för att få bättre underlag för vår ambition om straffskärpning.

Det andra gäller de så kallade hedersrelaterade brotten, som vi har tagit upp i flera olika motioner och i betänkanden från olika utskott. Denna problematik har aktualiserats alltmer, och den lär inte minska framöver. Därför menar vi att en översyn av lagen är bra och att den bör göras förr snarare än senare.

Slutligen har vi format en majoritet när det gäller straffrabatten för systematiska stölder. Sverigedemokraterna har länge velat se över straffrabatten i Sverige. Vi har nu under fem eller sex år i rad lagt förslag om att skärpa reglerna för straffrabatten och i vissa fall ta bort den helt vid så kallad flerfaldig brottslighet. Detta förslag är ett litet steg i den riktningen. Vi tar hellre ett litet steg än inget alls, och därför stöder vi detta tillkännagivande.

De andra reservationer vi har i det här betänkandet står vi bakom. Jag ska kommentera några av dem men inte alla.

Liksom tidigare har vi förslag om riktiga livstidsstraff. Vi ser inte varför livstidsstraff ibland ska innebära 16 år, vilket var snitttiden senast jag kollade, utan vissa straff ska innebära att man aldrig kommer ut igen.

Vi vill se skärpta straff för människohandel och för den delen för människosmuggling också. Vi vill se höjt minimistraff för köp av sexuell handling av barn. I stället för böter som minimistraff menar vi att det ska vara fängelse. Det gäller även ringa barnpornografibrott, där böter är lägsta straff i dag, vilket vi anser vara för lågt.

Identitetsstöld är ett problem i dag. Inte sällan används det av organiserad brottslighet för att till exempel utnyttja välfärdssystem och annat. Här vill vi se en översyn för att försvåra eller omöjliggöra sådant handlande.

Självklart har vi återigen med förslag om att skärpa straffen för våldsbrott. Det har varit en av de puckar vi hårdast har tryckt på, både under den förra regeringen och under denna regering. Det finns alltför många exempel, och jag brukar här i talarstolen nämna några exempel på att man får otroligt låga straff för ganska grova övergrepp mot andra människor. I relation till andra typer av brott, till exempel ekobrott, måste straffskalorna justeras för att bättre leva upp till det folk förväntar sig. De värsta övergrepp som sker är ju de som begås mot personer. Det är vålds- och sexualbrott.

Som jag nämnde vill vi se en minskad och i vissa fall helt slopad straffrabatt. Vid vissa fall av våldsbrott kan det vara aktuellt med kumulationsprincipen, där man adderar straffen på varandra. Om man ska ha kvar en straffrabatt borde tilläggsstraffskalan reformeras och bli längre.

Vi ser även problem med brottslingar som under villkorlig dom begår brott men inte återgår till de straff de är villkorligt frigivna från. Vi behandlade nyligen en proposition som tar steg i rätt riktning här, men jag tror inte att den kommer att komma till rätta med detta helt och fullt. Det finns exempel där folk har blivit villkorligt frigivna efter att ha dömts för mord och sedan har begått narkotikabrott, brott mot knivlagen och dylikt men ändå inte fått återgå till sitt straff. I ett fall våldtog den frigivna personen en 13-årig flicka. Vi menar att detta måste ses över, så att återgång till straffet sker med automatik utom i ytterst ringa fall, då det är helt orimligt.

I betänkandet tar vi också upp vårt förslag som gäller organiserad brottslighet, det som vi kallar deltagande i kriminell organisation, som är inspirerad av USA:s RICO-lag, som innebär att man ska kunna fällas för deltagande i organiserad brottslighet. På så sätt ska man lättare kunna komma åt ledande personer inom organiserad brottslighet. Men bör givetvis titta noga på detta och även avgöra vilken definition av organiserad brottslighet som ska användas. Jag menar att detta är något som måste ses över om man ska kunna få bukt med organiserad brottslighet och gäng som växer fram här i Sverige.

I reservation 48 tar vi upp problemet med illegala invandrare. Vi menar att det måste kriminaliseras att hjälpa illegala invandrare att hålla sig undan rättvisan. Så är det inte i dag, om det inte sker för vinning. Vi menar att det är orimligt. Det räcker med att det ska ske i organiserad form för att det ska vara orimligt. Faktum är att illegala invandrare i Sverige är just illegala – de har inte rätt att vara här – och när då frivilligorganisationer eller andra grupper systematiskt hjälper dessa brottslingar att illegalt uppehålla sig i vårt land måste det åtgärdas. Det måste vara mycket tydligare än i dag. Det finns redan en lag som innebär att det är illegalt att skydda en brottsling. Vi ser inte varför man ska kunna skydda en illegal invandrare, som de facto bryter mot svensk lag.

Detta är några av de förslag vi har i det här betänkandet. Jag hinner inte kommentera alla i detalj.

Vi menar att det måste ske skärpningar på en rad områden. De flesta av er har redan hört mig tala om straffskärpningar, utökade befogenheter och allt vad det nu må vara. Jag tror att insikten om att det behövs skärpningar alltmer har vuxit fram. Vi har sett det hos den här regeringen till exempel när det gäller terrorresor och annat. Även Alliansen gjorde skärpningar på vissa håll, även om det var lite för sent och lite för lite.

Anf. 4 MATS PERTOFT (MP):

Fru talman! Det är många motioner vi behandlar i dag, när det handlar om straffrättsliga frågor. Det kommer att bli ännu fler under nästa punkt, då vi debatterar polisfrågor.

Från regeringssidan har vi två reservationer och ett särskilt yttrande, som vi naturligtvis står bakom från Miljöpartiets sida, men vi kommer för tids vinnande inte att yrka bifall till dem.

När man läser de olika motionerna och särskilt tillkännagivandena och sedan de synpunkter vi från regeringssidan har är det intressant att notera att skillnaden i åsikter inte är särskilt stor. Däremot menar vi från regeringssidan att det är viktigt att saker och ting bereds i laga ordning och att det får ta den tid det tar.

Det har ganska nyligen kommit fram av riksdagen beslutade propositioner och lagar som redan nu måste ses över. Vi behandlar i dag ett tillkännagivande om en sådan lag. Det är ju bra att vi ser över saker snabbt när det behövs, för politiken ska vara ödmjuk inför verkligheten. När saker och ting inte fungerar riktigt som det var tänkt ska man se över dem. Men det betyder också att man ska ta den tid man behöver att noggrant bereda saker, för då minskar kanske behovet av att se över dem sedan. Vi i Miljöpartiet menar att det är väldigt viktigt att inte ha för bråttom i politiken, även om man i den offentliga debatten kanske vill ha väldigt bråttom.

Min kollega Krister Hammarbergh tog upp systematiska stölder och så vidare. Vad vi säger från S och MP:s sida är att beredning pågår. Vi ifrågasätter inte detta, utan vi säger: Vi vill också här se på det. Vi vill göra rätt. Och att göra det rätt är inte alltid att göra det fort.

Men det är alltid oppositionens uppgift att piska regeringen. Det är regeringens uppgift att se till att det tar lite tid, så att det blir rätt. De uppgifterna och den rollfördelningen har vi i det här arbetet. När vi tidigare satt på oppositionsbänken piskade vi regeringen att göra saker och ting snabbare än snabbt. Jag har full respekt för rollfördelningen.

Jag ska också knyta an till det min kollega Lawen tog upp på en annan punkt som berör mig lite mer än det vanliga. Det är frågan om hedersrelaterat våld. När jag var kommunalråd i Södertälje arbetade jag, vilket jag har nämnt flera gånger i kammaren, mycket med denna fråga. Jag tycker att det är otroligt viktigt att vi i Sverige är väldigt tydliga här. Det är frågor som är allvarliga och som inte har med etnicitet och religion att göra utan med kulturer. Det är kulturer som inte på något sätt är acceptabla.

Det måste vara väldigt tydligt att vi i Sverige sätter de mänskliga rättigheterna före respekten för kulturella skillnader. Mänskliga rättigheter, jämställdhetsfrågor och allt det här är en grundmurad del som vårt samhälle bygger på. Det får inte finnas någon tvekan när det gäller till exempel hedersrelaterat våld. Det har ju funnits lite varstans.

Jag läste häromdagen ut en italiensk bok, *Min fantastiska väninna*, som just nu är väldigt populär. Den skildrar Neapel på 50-talet. Den handlar inte om något annat än hedersrelationer och våld. Det är inte långt borta. Det är inte protestantisk kristendom; det är katolsk kristendom. Men det är kulturer som inte är acceptabla i dagens Sverige. Det måste vi stå upp för. Det måste vara väldigt tydligt.

Sedan gäller det att göra det här på rätt sätt. Där kommer det återigen in att det inte är enkla saker. Regeringen arbetar med de här frågorna. De är prioriterade. Det är bra att vi i Sverige kan ha en enad hållning mot detta så långt som det är möjligt. Men även här är det, som sagt, väldigt viktigt att beredningen måste ta den tid som behövs för att det ska landa rätt. Om vi gör fel kan det få ganska svåra konsekvenser. Det är, som sagt, inte enkla frågor.

Det svenska samhället har diskuterat det här i många år. Jag är övertygad om att vi kommer att nå bra slutsatser. Men man får skynda långsamt, som det heter. Det är det som våra synpunkter från regeringssidan handlar om. Vi vill att vi skyndar långsamt. Vi gör det noggrant. De lagar som ska ligga på riksdagens bord ska vara väl genomtänkta. Det kommer vi också att fortsätta med.

Anf. 5 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik:

Fru talman! Man skulle kunna ge den här repliken samlingsnamnet: Hur lång tid?

Jag delar uppfattningen att lagstiftningsarbete ska ske noggrant. Det ska inte slarvas. Noggrannhet är en dygd. Men är långsamhet en dygd? Det undrar jag eftersom det har nämnts ett antal gånger under anförandet.

Det går ibland att kombinera både lite högre fart och noggrannhet. Det är vår uppfattning. Därför skulle jag vilja fråga Mats Pertoft när det gäller en del av de punkter där man i dag vill reservera sig. Ni argumenterar så väl för att göra det som vi har sagt att man ska göra och det som ni reserverar er emot. Därför har jag lite svårt att förstå just denna långsamhet.

Den första frågan är: Vilken del i regeringen, ni eller Socialdemokraterna, är det som bromsar den här handläggningen? Det undrar jag eftersom det behöver tänkas väldigt länge. Det är min första fråga.

Jag skulle vilja ta upp straffrabatten, för det är lite grann ett policyskifte i riksdagen. Det gläder mig i så fall om Miljöpartiet är på väg att överge sin tidigare inställning. Där är min fråga: Ser Mats Pertoft positivt på att börja se över straffrabatten i dess nuvarande utformning?

Anf. 6 MATS PERTOFT (MP) replik:

Fru talman! Den frågan bereds. Regeringspartierna håller på och arbetar med den i regeringen. Vi arbetar gemensamt med det här. Det är en gemensam process mellan regeringspartierna. Vi kommer att återkomma ganska snart till riksdagen i denna fråga.

Men eftersom det inte är jag som sätter min namnteckning under slutprodukten kan jag inte säga när detta sker. Jag anger inga tider. Det är inte så att vi skiljer oss åt eller till exempel att Miljöpartiet skulle lägga fram något annat yttrande i frågan.

Anf. 7 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik:

Fru talman! Det är lite svårt när man ska debattera mot ett politiskt parti som i en viktig fråga uppenbarligen inte har någon typ av uppfattning. Mats Pertoft är riksdagsledamot och representerar ett parti som sitter i regeringen men hänvisar sina eventuella ståndpunkter till utredaren. Det är lite ovanligt, får jag lov att säga.

Jag väljer då att göra en positiv tolkning. Ni är beredda att se över straffrabatten. Jag ser fram emot det resultat som kommer, inte minst eftersom vi har ett tillkännagivande i dag.

Jag ska passa på att ta upp två frågor till där det tycks vara viktigt att det går långsamt.

Alla har pekat på det som den nationella samordnaren har sagt vad gäller att det är viktigt att se över lagstiftningen i ytterligare en utredning just när det gäller straff och hedersrelaterat våld. Då är min fråga: Varför ska man vänta med att utreda någonting som alla anser behöver utredas? Man skulle kunna sammanfatta det med: Hur svårt kan det vara? Men jag får väl ställa frågan: Hur länge behöver ni tänka när ni redan tycker samma sak som vi? För mig är det bara konstigt.

Min nästa fråga är: Räcker inte de normala två årens underlag när det gäller att utvärdera ny lagstiftning? Då tänker jag på tillkännagivandet vad gäller fridskränkingsbrott och straffskärpningarna där. För hur många år behöver ni ett underlag för att utreda? Går ni bort från de normala två åren?

Anf. 8 MATS PERTOFT (MP) replik:

Fru talman! När det gäller hedersrelaterade brott är det ingen lätt materia. Annars tror jag att vi skulle ha haft en färdig lagstiftning på plats för länge sedan, inte minst under den förra regeringen. Det är ju inte så att vi skiljer oss mycket åt i frågan.

Jag deltog för någon månad sedan i en paneldebatt i riksdagen kring just den frågan. Då var till exempel en av de stora frågor som ingen riktigt kunde svara på: Behövs det en egen brottsrubricering eller inte? Det är inte så enkelt att sätta ned foten. Det är just sådana diskussioner som vi för. Det kommer att komma förslag, men de är inte färdiga än. Jag kan inte säga mer. Det betyder inte att regeringen inte arbetar med frågan. Men vi vill att det är ett gediget arbete som läggs på riksdagens bord.

Anf. 9 JOHAN HEDIN (C):

Fru talman! Sedan jag tog över som Centerpartiets rättspolitiska talesperson för lite drygt ett och ett halvt år sedan är det främst en fråga som har kommit att uppta väldigt mycket av min uppmärksamhet. Det som folk hörde av sig om från många delar av Centersverige och även övriga Sverige gav samstämmiga vittnesmål om ett fenomen med kringresande stöldligor som plågade framför allt landsbygden, där det var långt till polisen och där ligorna därför kunde härja ganska fritt.

Det här var ett fenomen som vi upptäckte även drabbade städerna. Det handlade om systematiska butiksstölder där kringresande stöldligor kanske går in i en affär och stjälar en dyr jacka, sedan går in i nästa affär och stjälar en likadan jacka för att sätta upp ett helt sortiment med storlekar för vidareförsäljning – ett utstuderat, professionellt och yrkesmässigt kriminellt beteende.

Det här kanske inte är så allvarligt, kan några invända. De här vardagsbrotten blir ibland lite styvmoderligt behandlade. Man tänker att det är sådant som händer. Och det gör det, men bara för att någonting är vanligt betyder det inte att vi ska bortse från det. Tvärtom är det så mycket viktigare att vi tar tag i det och försöker jobba med det.

Jag tror, fru talman, att det som väckte så stor frustration när det gäller den här typen av kriminalitet var att de brottsutsatta inte sällan upplevde att de hade gjort allting rätt. De hade gått samman i grannsamverkan, spanade tillsammans och varnade varandra för att nu var det någonting på gång. Man tog mobilfoton och man hade till och med registreringsnummer på bilar.

Men trots det upplevde man att det inte hände så mycket. Det hände ingenting. Utredningarna lades ned redan innan de hade påbörjats eftersom det saknades spaningsuppslag, fast man kan tycka att så inte var fallet. Det här var oerhört frustrerande. Människorna kände en känsla av rättslöshet, att de inte fick den hjälp som de behövde från rättssamhället.

Just rättsfrågorna, det här att få hjälp när vi behöver den och att polisen kommer när vi ringer till den, är någonting av det absolut mest grundläggande som bygger det trygga och goda samhället. Om inte detta fungerar urholkas förtroendet för rättssamhället, och när förtroendet för rättssamhället urholkas är vi på väg mot en samhällsutveckling som ingen av oss vill se.

Hur ska man då få bukt med detta? Vi i Centerpartiet satte igång ett arbete för att försöka analysera problemet och titta på vad som saknades i

lagen, var luckorna fanns. Man måste vara medveten om, fru talman, att det här är förslagna kriminella som gör en krass kalkyl: Vilka vinster kan vi förvänta oss av den här brottsligheten? Vilka risker finns det förknippade med den? Det handlar alltså om risken att åka fast och det straff som man får om man väl åker fast.

Fru talman! Jag vill höja deras risker! Jag vill göra deras kalkyl sämre. Det här är brott som enligt min mening ska ge fängelse. Bötesstraff kommer inte att hjälpa mot det här, för detta är inte sällan internationella ligor som inte har sin hemvist i Sverige. De reser runt och kommer ändå inte att betala dessa böter. Det är viktigt att höja straffvärdet, och för att inte straffvärdet ska urholkas är det också viktigt att samtidigt se över den mängdrabatt som i praktiken utgår till den som begår många stölder vid ett och samma tillfälle. Då kom vi på begreppet "systematiska stölder" och motiverade om det.

Mats Pertoft från Miljöpartiet lyfte i sitt anförande upp att det inte är så stora skillnader i utskottet när det gäller politiken. Det kanske det inte är. Det kanske handlar om grader. Men det finns en stor skillnad, och det är en skillnad i operativitet.

I det här betänkandet behandlas ett stort antal idéer av alla karaktärer. Det är stora och små idéer. Det är bra idéer, och det är kanske mindre bra idéer. Det är saker som är genomförbara, och det finns saker som är orealistiska. Men framför allt är det saker som går att göra om man gör det tillsammans.

Vi kan gärna försöka inspirera och berätta hur man samarbetar och får ihop det. I replikskiftet mellan Krister Hammarbergh och Mats Pertoft framkom det att det var lite knöligt att få ihop det mellan de två regeringspartierna. Men vi är fyra partier, och det går hur bra som helst att komma överens om man har en bra struktur. Det kanske är så att vårt samarbete är mer finlipat än vad den nuvarande regeringens är. Det är bara att komma till oss och fråga hur vi gör så ska vi berätta det.

Bland de övriga förslagen finns det några som berör det fruktansvärda brottet människohandel. Där har vi flera reservationer. Jag står naturligtvis bakom alla men yrkar bara bifall till reservation 4. Vi har också ett förslag om ett barnfridskränkingsbrott som syftar till att med kvinnofridskränkningens brott som förebild samla ihop de kanske mindre kränkningar som barn utsätts för men som tillsammans blir en rejält stor kränkning.

Något annat som vi har jobbat en hel del med är olovlig identitetsanvändning. Jag avstår dock från att yrka på den reservationen eftersom regeringen nu har lagt fram en mycket välkommen proposition. Vi ska titta på den när den ska behandlas.

Jag vill lyfta ytterligare en sak, och det är det straffrättsliga skyddet för transpersoner, där vi i Alliansen anser att även transpersoner ska inkluderas i förbudet mot hets mot folkgrupp. Jag yrkar bifall till reservation 47.

Anf. 10 LAWEN REDAR (S) replik:

Fru talman! När man tar replik har man oftast synpunkter på sin motståndares anförande. Jag ville bara klargöra några saker i det tidigare replikskiftet och några av de synpunkter som här kom upp.

Tillkännagivande är ett institut vi har till vårt förfogande här i riksdagen när vi anser att en viss fråga bör utredas närmare men som inte har varit på tal tidigare. Det kan också handla om att regeringen så snart som

möjligt bör komma med ett förslag, alltså tidsaspekten i det. Detta har lyfts fram av både Krister Hammarbergh och Johan Hedin.

I syfte att göra detta framhäver man att det tar väldigt lång tid, och jag tror att regeringspartiernas ledamöter här i utskottet i varje fall har försökt säga att det pågår ett beredningsarbete.

Det är inga lätta frågor som oppositionspartierna har lyft fram och vill göra ett tillkännagivande om. Det här är frågor som förutsätter lång beredning. Det är frågor som också innebär en hel del problematiska hanteringar, inte minst beträffande det hedersrelaterade våldet och förtrycket. Vi menar att visserligen kan vi titta närmare på vår brottsbalk, men det är ju inte där vi löser stora strukturella utmaningar. Det måste till helt andra faktorer – alltifrån det förebyggande arbetet med hur vi jobbar tillsammans med de organisationer för mänskliga rättigheter som vi har i Sverige och som vill driva en opinion i frågan.

Vi menar att när det kommer till det straffrättsliga måste det till en djup analys av proportionaliteten, hur det ska hanteras och vad det innebär i bevisföringen för de parter som eventuellt ska lägga fram sin talan i domstol och så vidare.

Med det sagt vill jag bara klargöra, fru talman, att den här beredningen inte ska underskattas. Det tar tid, men självklart är det vår främsta bedömning att det också ska till straffrättsliga åtgärder. Det är dock inte där det huvudsakliga krutet i arbetet kring justitierelaterade frågor föreligger.

Anf. 11 JOHAN HEDIN (C) replik:

Fru talman! Möjligen har Lawen Redar missförstått vad det är vi vill med tillkännagivandet. Det är alltså ett tillkännagivande; det är inte direkt lagstiftningen.

Vi vill absolut att det ska beredas. Vi vill att det ska beredas ordentligt och grundligt, men det ska beredas någon gång! Vi har inte tid att vänta! Säg det till alla dem ute på landsbygden! Tänk dig ett äldre par i 70-årsåldern. Ljusreläet går igång på ladan. De ringer till polisen. Polisen säger att de inte kan komma, för de står och bevakar en dansrestaurang.

Vad säger Lawen Redar till dem? Vi måste vänta. Men de kan inte vänta längre. Människor behöver den här grundläggande tryggheten. Människor måste känna att rättssamhället tar deras oro på allvar.

Det är klart att saker och ting ska beredas, men det är lustigt att just den här regeringen tar upp beredningskravet som ursäkt för att inte göra det här som ökar den grundläggande tryggheten. Jag kommer ihåg en lagstiftning som vi hastade igenom precis före jul. Det var en beredning som gick på ca 40 timmar och där remisstiden var 24 timmar.

Det är roligt att det här kommer upp nu, för det ansluter också till gårdagens budgetdebatt. Den enda trygghetsatsningen, den enda satsningen på polisen som regeringen gör, är 250 miljoner för att polisen ska kolla legg på dem som pendlar över Öresund. Är det rimligt?

Jag tycker inte det. Jag tycker att vi ska lägga krutet på det som skapar en riktig trygghet för människor ute i lokalsamhället. Det är där vi måste lägga krutet, och det är där vi måste vara operativa – inte hålla på med annat trams.

Anf. 12 LAWEN REDAR (S) replik:

Fru talman! Jag förstår synpunkten om beredning. Utifrån hur samhället utvecklas, vad vi bedömer är proportionalitet och vilken samhällelig situation man befinner sig i har vi olika syn på beredningskravet. De som är oppositionspartier tror jag nog hade hanterat ärendet på liknande sätt. Vi har nog inte så skilda synpunkter på beredningsunderlag för de åtgärder som avser terrorism.

Men när det kommer till precis den fråga som Johan Hedin lyfte fram gör jag samma bedömning, att det krävs en samhällelig organisation för att kunna hantera situationen för de människor som du beskriver, Johan Hedin. Det behövs en samhällelig organisation i den bemärkelsen att om det enbart är straffrätten vi ska ändra i tror jag inte att vi kommer så långt. Det krävs också en polisorganisation som är närvarande, och det krävs också en hantering för hur vi kan förstärka insatserna på vissa områden.

Det är en hel organisation i samhället som måste till för att kunna hantera detta, och det tror jag sträcker sig långt över straffrätten. Men i den frågan kanske Johan Hedin och jag inte delar uppfattning.

Anf. 13 JOHAN HEDIN (C) replik:

Fru talman! Det blir nästan lite pinsamt, för Lawen Redar argumenterar ju för min sak. Det är klart att det inte räcker att införa nya straffrättsliga bestämmelser. Det räcker inte att höja straffet för ett brott som många drabbas av och som många plågas mycket av – om inget görs, om det inte kommer något verktyg för polisen att arbeta med.

Återigen: Det är 250 miljoner för att kolla legg på Öresundspendlare. I Centerpartiets budget föreslår vi 2,4 miljarder över fyra år för att förstärka polisen, så att de kan bli 2 000 fler, och enskilda kompetensförstärkningar inom polisen också. Vi aviserade redan före jul ett anslagstillskott på 2 miljarder, eftersom vi såg behovet som skriande. Den analysen har inte ändrats, utan tvärtom har behovet förstärkts, så vi har trappat upp den satsningen till 2,4 miljarder.

Polisen går på knäna. Man står mitt i en omorganisation som är den största sedan 60-talet. Dessutom har ni i regeringen ålagt dem den märkliga idén att kolla legitimationer på Öresundspendlare, vilket tar oerhört mycket resurser – 400 poliser varje dag från hela Sverige i den så kallade Almaoperationen. Det har gått så långt att poliser hämtas från hela Sverige, till exempel från Jämtland, där polisen nu inte kan garantera människors trygghet och för några veckor sedan sa till kvinnor att stanna inne på kvällarna. Det är inte en rimlig ordning! Polisen måste få de verktyg som de behöver för att jobba.

Den här organisationsförändringen måste bevakas mycket noggrant, så att vi ser att den verkligen träffar så som det var meningen, att den ökar polisen närvaron ute i lokalsamhället. Det måste till resurser, och enligt min uppfattning måste det också till en lagändring som säkrar tryggheten för människor ute i lokalsamhället.

Anf. 14 LINDA SNECKER (V):

Fru talman! Att köpa någon annans kropp för att ha sex med den, att köpa en kvinna för prostitution, är en del av mäns våld mot kvinnor. Som tur är har det varit förbjudet i Sverige sedan 1999, då vi införde sexköpslagen. Det har fått många positiva effekter i Sverige. Attitydmässigt har

det förändrats väldigt mycket. Det har även begränsat prostitutionen. Det är en väldigt bra lag.

Ändå köper en av tolv män sex av en prostituerad. 80 procent av de köpen sker utomlands. Om det i Sverige råder en ganska stor konsensus om den här lagen finns den inte överallt, fru talman. I EU har man kämpat med Vänsterpartiet i framkant i över 20 år för att kunna få en ändring även i andra länder. Det är en lång kamp, en lång, feministisk kamp. Men ibland går det bra. Frankrike ändrade sin lag för ungefär tre veckor sedan till den svenska modellen av sexköpslagen, och det välkomnar jag och Vänsterpartiet.

Som lagstiftningen ser ut i dag kan du inte dömas i Sverige om du åker utomlands och köper en annan människas kropp. För att du ska kunna dömas för det i Sverige måste det vara olagligt i båda länderna. Som jag tidigare sa: Den svenska sexköpslagen finns inte överallt.

Vänsterpartiet vill ta ett steg längre. Vi vill ta bort kravet på den dubbla straffbarheten. Det innebär att om du åker till ett annat land för att köpa sex kan du bli straffad i Sverige.

Detta finns i dag. Det finns en lag som innefattar barn. Vi har lagprincipen angående människohandel och barnpornografi. Begår du en fruktansvärd handling i ett annat land kan du bli dömd här när du kommer tillbaka till Sverige.

Jag tror att det är dags för nästa steg. Vi kan inte ha charterresan som en frizon för att kunna köpa en annan människa för sex. Vi måste gå ett steg längre.

Förändringen behövs. Sverige har alltid varit i framkant när det kommer till jämställdhet. Vi vet vad som behöver göras. Sveriges kvinnolobby och Roks stöder Vänsterpartiet i den här frågan, och det finner jag mycket positivt. Om det är några som är proffs på kvinnors situation är det just de.

Sverige är ett framgångsrikt exportland. Vad jag tycker att vi främst ska exportera är frågor om jämställdhet, frågor som den svenska sexköpslagen, för där kan vi göra riktig skillnad i människors liv.

Fru talman! Alla är värda att skyddas, både barn och kvinnor. Därför föreslår Vänsterpartiet att vi nu ska gå ett steg längre. Därför yrkar jag bifall till reservation 14.

Anf. 15 ROGER HADDAD (L):

Fru talman! Det är väldigt intressant att lyssna på Miljöpartiets företrädare, som säger att det redan finns beslut, att det är på gång och att vi är överens. Men ändå reserverar de sig, i alla fall på ett par ställen, bland annat om att vi ska se över lagstiftningen när det gäller hedersrelaterade brott.

Förklara för mig, Mats Pertoft, varför ni reserverar er mot det beslutet! Det finns, fru talman, ett antal alliansreservationer, bland annat om att också transpersoner ska tas med i diskrimineringslagstiftningen. Men där har vi inget stöd från Miljöpartiet, fast vi alltid har varit överens i synen på transpersoner. Där hade vi kunnat få ett tillkännagivande till.

Det är självklart att vi har lite olika synpunkter och perspektiv, och det har också kollegorna sagt.

Fru talman! Den 1 juli 2013 skärptes straffen för grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning. Utskottet anser att den straffskärpningen bör utvärderas. Om det visar sig att reformen inte har fått avsedd effekt

bör straffen skärpas ytterligare. Liberalerna hade gärna velat gå ett steg längre. Vi har lagt ett förslag som tyvärr har avstyrkts om att ett års fängelse borde vara straffminimum i stället för dagens nio månader. Utskottet gör ändå ett tillkännagivande om en översyn, vilket vi välkomnar.

Ett stort antal personer lever under hot från sina anhöriga på grund av en så kallad hederskultur, vilket också är ett tema i betänkandet. Utskottet anser att vi med kraft bör markera mot detta och gör också här ett tillkännagivande, som jag nämnde inledningsvis.

Men på en punkt under den rubriken hade vi även här velat gå längre. Liberalerna har motionerat om att lagen ska förtydligas och skärpas när det gäller straffmätning vid hedersrelaterade brott. Vi anser att det i brottsbalken ska införas en regel som innebär att om en av de tilltalade anför att ett motiv för brottet har varit att skydda sin eller någon eller några närståendes heder baserat på offrets livsstil bör man alltid vid bedömningen av straffvärdet värdera den begångna gärningen som grov. Vi vill också att hedersbrott införs som en egen brottsrubricering.

Fru talman! Jag vill också lyfta upp vår motion om så kallad hämndporr. Med hämndporr menas att privata bilder av sexuell natur sprids helt utan offrets samtycke, vanligen i syfte att skuldbelägga, kränka, förlöjliga och förnedra personen, som oftast är en kvinna. Att kvinnors sexualitet fortfarande ses som något skambelagt gör domen från omvärlden ännu hårdare.

Eftersom vi lever i en alltmer digitaliserad värld blir spridningen mycket större. En bild eller ett filmklick kan på bara några minuter nå tusentals människor som i sin tur sprider bilden som blir omöjlig att få kontroll över.

Det är redan otillåtet att sprida privata bilder och filmer, men det är i dag ett upphovsrättsligt brott. Därmed fångar man inte in problematiken kring hämndporr. Om offret har tur kan hon få skadestånd för kränkningen. Men vi har sett att detta skadestånd oftast blir oerhört lågt.

I Brottsförebyggande rådets intervju med åklagare bekräftas det som vi från Liberalerna tidigare har lyft fram, nämligen att spridning av nakenbilder i dag inte ryms inom befintligt lagrum, det vill säga kriminalisering, vilket vi tycker är oroande och oacceptabelt.

Problemet i dag är att det inte finns en entydig lagstiftning. Hämndporr faller under många olika lagar, vilket gör det svårt för offret att få upprättelse. Det handlar om integritet och om rätten att själv få välja med vem, hur och när någon ska få se en i en sexuell situation eller inte.

Sverige bör därför skärpa lagstiftningen, så att både domstolar och förövare får en tydligare signal om att detta är ett mycket allvarligt brott. Liberalerna har motionerat om att hämndporr ska betraktas som ett sexualbrott i lagen.

Utskottet avstyrker vårt yrkande, varför jag särskilt vill yrka bifall till vår reservation 18.

En angränsande fråga gäller kränkningar på internet, där Alliansen har en gemensam reservation – reservation 5 – som jag också vill yrka bifall till.

Anf. 16 MATS PERTOFT (MP) replik:

Herr talman! Roger Haddad frågade mig nyss från talarstolen om den gemensamma reservationen från S, V och MP när det gäller hedersrelaterade brott. Eftersom det verkar som om Roger Haddad har missförstått reservationen, ska jag helt enkelt läsa upp den.

”Den nationella samordnaren med uppdrag att åstadkomma en kraftsamling för att motverka våld i nära relationer har överlämnat betänkandet *Våld i nära relationer – en folkhälsofråga* ... Samordnaren bedömer att det behöver utredas närmare om hedersrelaterade motiv för ett brott ska utgöra en försvårande omständighet av straffvärdet enligt 29 kap. 2 § brottsbalken. Även frågan om stämpling till brott nämns av samordnaren i detta sammanhang. Betänkandet är under beredning i Regeringskansliet.

Vi vill uttrycka vår förståelse för synpunkterna att hedersrelaterad brottslighet ska bedömas som allvarlig. Vi är dock inte beredda att nu ställa oss bakom förslaget om en översyn av den lagstiftning som anknyter till hedersrelaterade brott, utan anser att beredningen av betänkandet om våld i nära relationer bör avvaktas. Något tillkännagivande till regeringen bör därmed inte göras.”

Som jag bedömer det är vi i sak inte oense. Men vi tycker, som jag var inne på ett antal gånger i mitt anförande, att det är mycket viktigt att detta arbete görs noggrant – ingenting annat. Jag säger detta så att Roger Haddad förstår vad den här reservationen egentligen handlar om.

Anf. 17 ROGER HADDAD (L) replik:

Herr talman! Jag vet att Mats Pertoft är lärare i botten, och detta var mycket pedagogiskt. Jag har läst reservationen, och jag frågar inte Mats Pertoft i hans egenskap av lärare, utredare eller minister i regeringen utan i hans egenskap av miljöpartistisk riksdagsledamot. Vad tycker du, Mats Pertoft, om en översyn av lagstiftningen om hedersrelaterade brott? Det är det som vi gör ett tillkännagivande om.

Sedan har vi från Liberalerna en motion som ni tyvärr har avstyrkt, nämligen om att vi vill ha brottsrubriceringen hatbrott. Enligt denna ska man kunna dömas till ett högre straff.

Du sa i ditt inlägg att du vill att man ska utreda närmare om detta behövs. Men vad tycker du själv? Det var det som var frågan. Tycker du att man ska skärpa lagstiftningen? Tycker du att man ska införa brottsrubriceringen hedersbrott?

Herr talman! Det är uppenbart att inget av de åtal som berör detta politikområde och denna problematik har lett till en rejäl straffskärpning. Jag vet att ministern har sagt att man är beredd att se över detta. Men nu vill jag veta vad Mats Pertoft tycker.

Anf. 18 MATS PERTOFT (MP) replik:

Herr talman! Jag, Miljöpartiet och regeringen anser att detta är ett mycket allvarligt brott. Vi måste hitta de lagregleringar som gör att vi kommer åt detta, så att det blir lättare att åtala, sätta dit och bestraffa de personer som har begått hedersrelaterade brott.

Vad vi emellertid har lärt oss under den tid som vi har arbetat med dessa frågor i Sverige är att det inte är helt enkelt att veta vad som är de bästa verktygen. Det är detta som frågan handlar om, det vill säga att hitta dessa verktyg.

Jag nämnde tidigare att vi för inte så länge sedan hade en debatt om denna fråga i Andrakammarsalen, tror jag. Alla partier sa då att detta är en fråga där man inte riktigt kan sätta ned foten när det gäller hur detta ska göras.

Alla är överens om att detta måste beivras, att vi måste bli skarpare och att vi måste hitta verktygen. Men exakt vilka verktyg det är vet vi inte. Vi kan inte nu lägga fram någonting som efter ett år visar sig inte fungera. Det är det som vi nu upplever med ett antal lagar, alltså att vi redan nu måste se över dem. Det är inte bra.

Anf. 19 ROGER HADDAD (L) replik:

Herr talman! Jag var med i detta sammanhang, och jag kan garantera att jag var glasklar. Liberalerna vill se en ny brottsrubricering – hedersbrott – så att det blir en straffskärpning om motivet är heder. Detta kan man se på SVT Forums inspelning.

Det finns två delar i detta betänkande. Vi har gjort ett tillkännagivande om att regeringen borde se över denna lagstiftning, utan ytterligare konkretiseringar. Men ni är till och med emot en översyn av lagstiftningen. Det är det som ni har reserverat er emot. Det är detta yrkande i betänkandet som vi har skrivit ett tillkännagivande om, och det är detta som det handlar om.

Sedan har vi från Liberalerna sagt att man också borde införa en straffskärpning och en egen brottsrubricering för detta.

Det som jag reagerade på var att Mats Pertoft sa att man vill utreda närmare om det i fråga om hedersbrott ska ges en tydligare straffsanktion. Men man måste ändå bestämma sig politiskt. Är det åt detta håll vi vill? Flera av er från de rödgröna styrkorna har sagt att det är någonting som är fel och att det inte räcker. Men vad vill ni göra då? Tyvärr får jag inget svar i dag.

Anf. 20 ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Kristdemokraterna tycker att det är positivt att vi har tre tillkännagivanden i detta betänkande på straffrättens område. Det har berörts tidigare i debatten. Det handlar om att utvärdera straffskärpningen för fridskränkingsbrott och om att se över lagstiftning som anknyter till hedersrelaterade brott. Vidare får regeringen nu i uppdrag att se över den så kallade straffrabatten och införa en ny brottsrubricering som tar sikte på de systematiska stölderna.

Herr talman! Problemen med organiserade ligor som begår just systematisk brottslighet i hela landet, och kanske framför allt på landsbygden, måste tas på större allvar.

Polisen har berättat om organiserade stöldligor – det finns också rapporter om detta från polisen – som jobbar mycket systematiskt. De kommer med närmast förprogrammerade gps:er. En polisman berättade att de har något som kan liknas vid en inköpslista. De åker till förbestämda adresser och plockar det som de ska ha. Bland annat Nescafé och andra gångbara internationella märken är det som är i fokus för de organiserade stöldligorna. Man kanske inte tror att värdet av stöldgodset vid dessa organiserade stölderna av Nescafépåsar, som jag nämnde, är så stort, men värdet beräknas uppgå till totalt mycket stora belopp.

Att man ser över straffrabatten och inför den nya brottsrubriceringen tycker Kristdemokraterna är ett viktigt steg.

Vi tycker också att det behövs en förändring av brottsrubriceringen ”snatteri” till ”ringa stöld”. Det är angeläget eftersom det bättre markerar allvaret i brottsligheten. Egendomsskyddsutredningen föreslog också 2013 att brottsbeteckningen ”snatteri” skulle bytas ut mot ”ringa stöld”. Rubriceringen ”snatteri” tycker jag leder tanken till busstreck eller mindre allvarlig brottslighet, men det täcker inte in hela den brottslighet som faktiskt omfattas.

Kristdemokraterna har i betänkandet flera egna förslag och en hel del förslag som är gemensamma med Alliansen. Ett av de gemensamma förslagen handlar om att internet har blivit en plats för hat, hot och kränkningar. Bilder, filmer och annan information som kan delas snabbt får en enorm spridning och finns sedan kvar under lång tid. Mobbningen kan ta sig in i hemmet via datorer och telefoner. Det finns statistik som visar att var tredje ung person har blivit utsatt för kränkningar på internet och i sociala medier – var tredje ung person, och det samtidigt som den psykiska ohälsan bland unga tilltar. Detta måste vara en larmsignal för riksdagens ledamöter.

Enligt en rapport från Brottsförebyggande rådet förra året är den vanligaste typen av nätkränkning som flickor anmäler att bilder har publicerats på internet. När det gäller pojkar anmäler de oftast att de har fått motta dödshot eller hot om våld med vapen. Vi anser att den pågående översynen av bland annat det straffrättsliga skyddet för enskildas integritet, som inleddes av alliansregeringen, måste leda fram till en ny lagstiftning som bättre omfattar hot och kränkningar som sker på internet. Det är angeläget och självklart att dessa hot hanteras, utreds och lagförs på samma sätt som andra hot.

Herr talman! Sexualbrottskommittén arbetar med en översyn av våldtäktsbrottet. Kristdemokraterna anser att det är viktigt med en moderniserad lagstiftning och att den kommer på plats så snart som möjligt. Det handlar om frågor om särskilt straffansvar för oaktshetsbrott, en lagstiftning byggd på samtycke och frivillighet och att en särskild straffbestämmelse om synnerligen grov våldtäkt införs. Dessa frågor kan inte vänta utan bör skyndsamt beredas om det är vad utredningen kommer fram till.

En fråga som har berörts under debatten handlar om hedersrelaterad brottslighet. Det är ett brott riktat mot någon eller några, ofta en släkting, där gärningsmannen uppfattar att personen riskerar att vanära eller har vanärat gärningsmannens, släktens eller gruppens heder. Syftet med brottsligheten är att förhindra att hedern skadas eller förloras, alternativt att återställa eller reparera den förlorade eller skadade hedern. Det är många som har varit inne på den här frågan, och jag håller med om mycket av det som har sagts.

Jag tycker att det är ett viktigt steg riksdagen i dag tar, där det blir ett tillkännagivande om att se över den här typen av brottslighet. Vi vill från Kristdemokraternas sida att den här typen av brottslighet, som vi tar starkt avstånd ifrån, särregleras i brottsbalken. På så sätt skulle vi få en tydligare bild av problemets storlek och därefter kunna sätta in nödvändiga åtgärder. En särslagstiftning om hedersbrott skulle också på ett bättre sätt betona allvaret i denna typ av brott.

Det är som sagt ett viktigt första steg som tas med tillkännagivandet om att se över lagstiftningen, herr talman, och det ställer jag mig givetvis bakom. Jag står också bakom alla de reservationer från Kristdemokraterna i Alliansen som finns i betänkandet, men för tids vinnande vid voteringen yrkar jag bifall bara till reservation 5.
(Applåder)

Anf. 21 MARIA ABRAHAMSSON (M):

Herr talman! Först vill jag gratulera riksdagen, Sverige, svenskarna och alla människor som bor här till utskottets tre tillkännagivanden i betänkandet. Bra! Grattis till oss!

Därmed är det slut på vänligheten. Hittills har riksdagen uttalat att brottsbalkens bestämmelser om barnpornografibrott är väl avvägda, och därefter har man genom åren avstyrkt mina motionsyrkanden om krav på ett tydliggörande av lagen. I betänkandet vi nu debatterar upprepar utskottet att lagen är väl avvägd, och något tillkännagivande till regeringen om att se över bestämmelserna är enligt utskottet inte nödvändigt.

Vad jag upprepade gånger har velat fästa riksdagens uppmärksamhet på är den lagändring som kom till på 1990-talet för att skydda barn från att foto och filmer på vidriga sexövergrepp på deras små kroppar innehas och sprids. Den straffbestämmelsen är suddig, och kriminaliseringen är i vissa avseenden för omfattande. Detta har följden att rättspraxis är otydlig – och det på ett rättsområde där jag tror att vi alla här inne inget hellre vill än att allt ska vara glasklart.

Lagen är dock inte glasklar – långt därifrån. Ett färskt exempel är att Södertälje tingsrätt förra sommaren, 2015, avkunnade en dom i ett av de mest omfattande fall av barnpornografi som har förekommit i vårt land. Målet gällde innehav av över 1 miljon bilder och filmer, som i ett stort antal fall visar hur barn utsätts för grova sexuella övergrepp. Gärningsmannen dömdes till sex års fängelse. Den åtalade fälldes på flera punkter men friades på andra, på ett till synes slumpartat sätt.

Ett antal av mannens tavlor och fotografier på exponerade barn visade sig ha funnits i original på Moderna museet respektive hängt på Fotografiska museet. Dessa tavlor och foton bedömde tingsrätten ha konstnärligt värde, och de rubricerades därför inte som barnpornografi. Tavlor och foton av andra namngivna konstnärer hade enligt tingsrätten inte framställts i övervägande konstnärligt syfte och var därför barnpornografi. Porslinsdockor som den åtalade innehafte utgjorde enligt tingsrätten barnpornografi, men han fälldes inte på den punkten eftersom dockorna inte omfattades av åklagarens gärningsbeskrivning.

Andra dockor bedömdes inte vara barnpornografiska, men däremot ansågs fotografier som hade tagits på dockorna utgöra barnpornografi – på grund av kamerans fokus. Omslaget till en grammofonskiva bedömdes vara barnpornografi, men i det här fallet friade tingsrätten gärningsmannen eftersom innehavet av skivomslaget ansågs vara försvarligt i lagens mening. Domstolen utgick ifrån att den åtalade hade haft skivan för musikens skull. I sammanhanget kan nämnas att Sundsvalls tingsrätt tidigare under 2015 kom fram till att samma skivomslag över huvud taget inte var barnpornografiskt.

En grundläggande brist i vår barnpornografilagstiftning är att den saknar en definition av begreppet ”pornografi”. Det ger, som Södertäljefallet

visar, utrymme för olika uppfattningar om vad som är eller inte är pornografi respektive vad som är eller inte är barnpornografi. Denna oklarhet bäddar som sagt för olikartad praxis och skapar rättsosäkerhet. Den tvingar också poliser, åklagare och domstolar att lägga tid och kraft på att utreda innehav av tecknade fantasifigurer, porslinsdockor, skivomslag och liknande i stället för att koncentrera sina resurser på att klara upp de övergrepp som begås på barn av kött och blod.

Herr talman! Rättsläget på det här området behöver alltså klargöras så att det dras en mer tydlig gräns mellan straffbar och inte straffbar hantering av pornografi och ytterst, i det här fallet, barnpornografi. Ingen, allra minst de drabbade barnen, tjänar nämligen på att tecknade fantasifigurer, porslinsdockor och skivomslag jämföras med innehav av foton och filmer som skildrar sexuella övergrepp på riktiga barn.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 9.)

§ 4 Polisfrågor

Justitiekommitténs betänkande 2015/16:JuU20
Polisfrågor
föredrogs.

Anf. 22 ELIN LUNDGREN (S):

Herr talman! I dag ska vi debattera polisfrågor, mycket utifrån de enskilda motioner som lämnades in i höstas.

Jag tänker börja med att säga något om läget i Polismyndigheten med anledning av den aktuella omorganisationen.

Vi var en enig riksdag som stod bakom att genomföra polisreformen vilken handlade om att slå ihop 21 myndigheter till en. Vi visste att det inte skulle vara en omorganisation som skulle flyta lätt från start. En så stor omorganisation gör inte det. Vi var väl medvetna om att det kommer att ta ett par år innan vi kan se de resultat som vi förväntar oss.

Just nu reser vi riksdagsledamöter i justitiekommittén runt i landet och träffar alla polisregioner för att höra hur de har det hos sig. Vi har också träffat de fackliga företrädarna för de fackförbund som är aktuella inom Polismyndigheten. Och jag tar mig friheten att tala för hela utskottet när jag säger att vi är glada över de synpunkter som vi har fått och de som vi har mött som har gett av sin tid samt naturligtvis alla värdefulla inspel som vi har fått.

Alla vi ledamöter i utskottet har löpande olika kontakter med Polismyndigheten och människorna som arbetar där. Varför säger jag det? Jo, därför att när vi politiker pratar undrar människor vad vi egentligen vet, inte bara om den här frågan utan också om andra frågor. Vi vet väl inte allt – det gör ingen – men vi vet ändå ganska mycket. Och vi använder oss av de redskap som vi har: formella och informella samtal, studiebesök, att ställa frågor på insynsråd om man har tur att sitta i ett sådant, följa med i nyheterna, naturligtvis, och också på sociala medier. Jag följer till exempel väldigt många anställda inom Polismyndigheten på Twitter.

Jag skulle också vilja rikta ett särskilt tack till poliserna Maria och Stefan i Söderhamn som tog med mig på ett tiotimmarspass i början av februari. De och andra poliser som jag haft förmånen att få åka runt med imponerar mycket på mig, särskilt utifrån hur tålmodigt och korrekt de bemöter människor. När jag gick av mitt pass klockan tre på natten jobbade de vidare på övertid.

Omorganisationen upplevs väldigt olika beroende på var i landet man är. På vissa ställen är det stabilt, och man upplever att de givna ramarna passar. På andra ställen är det fortfarande många frågetecken, och man upplever att den egna verksamheten skaver mot organisationsmodellen.

Det har varit jobbigt med tillsättningen av personer på nya poster och en ovisshet om vad alla anställda egentligen ska hamna någonstans, och på några ställen är det fortfarande inte färdigt. Till det kommer en situation med en stor mängd människor som har kommit till Sverige som flyktingar. Vi har ökad bevakning vid gränserna och vid asylboenden där tryggheten behöver förstärkas. Det kräver naturligtvis resurser. Sverige har, precis som resten av Europa, att hantera terroristhotet med allt vad det för med sig. Dessutom sammanfaller allt detta, som om det inte vore nog, med en tuff lönerörelse.

Det är en turbulent och svår tid för polisen, mer turbulent än vad någon önskar eller har kunnat förutse.

Jag vill citera inrikesminister Ygeman i en intervju i Dagens Nyheter för en vecka sedan: ”Man har fått all oro av en omorganisation, men man känner inte att man har fått ut de där poliserna som skulle bli den positiva effekten.” Han fortsätter: ”Jag tror att omorganisationen är rätt väg och jag tror att den kommer att frigöra mer resurser. Men målet är ju inte en omorganisation. Målet är ökad trygghet, mindre brottslighet och lite fler som hamnar bakom lås och bom av de som begår brott. När vi inte det kommer vi naturligtvis att justera i det.” Och det är viktigt för oss alla att ha med oss att om vi inte når målet måste vi justera.

I organisationen finns i dag ett antal nationella avdelningar som hantlar uppgifter, och vi ser att de kommit olika långt och uppfattas som olika bra.

It är en avdelning som har fått en hel del beröm. Till exempel har poliserna nu äntligen fått så kallade smarta telefoner som gör att de kan hantera ärenden digitalt. Allt går mycket fortare än tidigare. De kan till exempel själva göra slagningar och behöver inte ringa in och be någon annan att göra det. Det är ganska uppenbart att det underlättar arbetet. Naturligtvis ligger det nära till hands att fundera över varför inte polisen har den främsta tekniken, men nu verkar organisationen vara mer på banan efter en tid av, minst sagt, mindre lyckade digitala satsningar.

Andra avdelningar, till exempel HR, verkar lämna en del övrigt att önska. Många av de polisanställda upplever det som svårt att få svar på frågor eller, om de får svar, att svaren är ologiska. Som politiker känns det bekymmersamt om det ligger till på det viset. Förväntningarna är naturligtvis att ledningen ska styra upp det här och borde ha gjort det för länge sedan.

Polismyndighetens viktigaste resurs är de anställda, alla poliser men också de civilanställda. Arbetssituationen är tuff, ibland farlig och inte sällan på obekvämt arbetstid. Det ligger lite i sakens natur.

Att då uppleva att arbetsgivaren inte ser det arbete man gör är en situation som jag förstår att den som drabbas av tycker är oerhört jobbig. Det är i dag läget i delar av Polismyndigheten.

Vi ser att andelen poliser som väljer att avsluta sin anställning för att gå vidare till en annan arbetsgivare ökar. Det är fortfarande på en låg nivå jämfört med andra arbeten inom staten. Men i ett läge där vi behöver upprätthålla antalet poliser, kanske också öka antalet poliser, och måna om erfarenhet och kunskap måste polisledningen få till ett bättre arbetsklimat överallt i organisationen.

Det finns ett uttryck, herr talman, som jag alltid ogillar när det används: ”Vi behöver fler händer och fötter.” Ofta används uttrycket inom vård, omsorg och skola. Det man menar är att man behöver fler anställda. Nu har jag också sett det användas inom polisen. Jag tycker att det är ett riktigt dåligt uttryck. Varken polis eller skola behöver fler händer och fötter. Det låter ju som något helt mekaniskt, och det är inte det vi behöver. Vi behöver människor med en hjärna. Det är ju hjärnorna som gör jobbet.

Polisarbetet kräver väldigt mycket av den som ska utföra det. Man ska kunna agera i stunden, göra svåra överväganden, bemöta människor korrekt, och vad som är korrekt beror helt på vem man möter. Polisarbete utförs inte av mekaniska händer och fötter utan av duktiga människor, och dem måste vi värna om.

Jag ska säga något om den reservation som vi har tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet. I dag kommer vi att få ett tillkännagivande om att återuppta Alliansens utredning om att renodla polisens arbetsuppgifter från 2014. Jag skulle vilja kalla det att lite grann sparka in en öppen dörr.

Utifrån det betänkande som tar avstamp i detta, *Med fokus på kärnuppgifterna – en angelägen anpassning av Polismyndighetens uppgifter på djurområdet* pågår just nu framtagandet av en lagrådsremiss. Det handlar alltså om att lyfta bort en hel del djurärenden från polisen.

Departementet bereder också betänkandet *Transporter av frihetsberövade*, som går ut på att Kriminalvården ska få ett tydligare ansvar för transporter av frihetsberövade personer, vilket naturligtvis avlastar polisen.

Utifrån ytterligare ett betänkande, som heter *Bättre insatser vid missbruk och beroende*, pågår nu ett projekt där man tittar på frågan om människor som missbrukar inte ska vara i arresten. Det är jättebra för dem som det berör men också bra för polisen.

Dessutom fick en utredare i juni förra året uppdraget att göra en studie om polisens hantering av anmälningar, till exempel att kartlägga i vilken utsträckning dagens system går åt till att dokumentera brottsanmälningar som inte riktigt utgör brott. Jag nämnde tidigare en intervju med Ygeman. Där gav han följande exempel: Två örnar som har polisanmälts för olika brott, anmälan om en ful julklappströja och en anmälan om en hård duschstråle. Det är klart att man grinig när sådant händer, men det är naturligtvis ingenting som polisen ska behöva lägga någon som helst tid på.

Jag ska avsluta med att kort säga något om det budgetförslag som presenterades av regeringen och Vänsterpartiet i går.

Johan Hedin var inte riktigt säker på siffrorna som han refererade till i debatten här innan. Det som står i vårt förslag är 283 miljoner kronor till polisen i år, dessutom 10 miljoner ytterligare till säkerhetspolisen, men

också 150 miljoner kronor till Migrationsverket för att de ska kunna ha ökad bevakning på asylboendena.

I höstens budget återkommer vi med de satsningar som vi gör inför nästa år.

Herr talman! Vi står givetvis bakom vår reservation, även om vi inte kommer att yrka bifall till den.

(Applåder)

Anf. 23 KRISTER HAMMARBERGH (M):

Herr talman! Polisen står i dag under ett väldigt hårt tryck. Det är mycket arbete, inte minst, som har beskrivits av föregående talare, utifrån de migrationsströmmar vi har sett och konsekvenserna av dessa. Det är många gånger långa avstånd till olika typer av flyktingboenden. Samtidigt ska den ordinarie verksamheten upprätthållas.

Jag blir ganska besviken när jag ser ambitionsnivåerna, inte minst i gårdagens vårproposition. Det är skärvor i den situation som råder. Jag anser att resurserna är för små.

Polisen står inför stora utmaningar samtidigt som man genomför den största omorganisationen i statens historia sedan mitten av 60-talet. Det medför såklart ett hårt tryck på organisationen. Inom den inre organisationen upplevs en osäkerhet på den egna positionen, vilket är vanligt vid omorganisationer. Samtidigt pågår ett hårt yttre tryck. Dessutom finns det sedan tidigare kritik mot polisen om låg brottsuppläring, och det ställs krav på att polisen ska börja leverera mer.

Det är lätt att inse att denna organisation behöver mer resurser men också att organisationen ibland behöver använda sina resurser på ett mer begåvat sätt.

Alliansen har noga betonat att polisen ska ha det man behöver. Det var bakgrunden till det minimikrav som kom för rätt många år sedan om minst 20 000 poliser. Denna ambition var något av det första som nuvarande regering ville ta bort, vilket riksdagen nu har sagt var felaktigt och ska korrigeras.

Vi insåg redan förra året att det mål vi själva hade satt upp var överspelat. Eftersom Sveriges befolkning har vuxit så mycket behövs minst 1 000 nya poliser om vi ska upprätthålla tidigare polistäthet. Denna ambitionsnivå lade vi tydligt fram i vår förra budgetmotion.

Men det finns nog anledning för oss att se om vi inte behöver höja denna ambition betydligt. Tiden har nämligen gått oss förbi både vad gäller den situation vi står inför och den växande befolkningen.

Vilka är då regeringens ambitioner? Tyvärr verkar de inte vara särskilt höga. Det är mest nedlagda utredningar, och jag ska återkomma till dem. Den enda ambitionen tycks vara att göra ordningspolisutbildningen till en akademisk utbildning. Det tycks vara lösningen på allt.

Vi tror att det är fel väg att gå. Vi anser att svenska poliser är duktiga och välutbildade. Det finns dock brister när det gäller hur man ska kunna gå vidare i karriären och i systemet för att ta hand om nya poliser. Men det måste vi lösa inom systemet. Att göra utbildningen akademisk kommer inte att lösa något.

En omorganisation av detta slag kräver ett tydligt ledarskap. Här finns det nog brister. Det krävs ett tydligt ledarskap från den centrala polisledningen, men det krävs också ett tydligt ledarskap från regeringen.

Regleringsbrevet, det vill säga de instruktioner som regeringen ger myndigheten, har blivit mer urvattnade och innehållslösa de senaste åren. Det tyder inte på ett tydligt ledarskap utan snarare på ett valhant ledarskap. Man reagerar med ett pressmeddelande när något har hänt. Men det stannar också i regel vid ett pressmeddelande. Inget mer händer.

Detta är bakgrunden till att justitieutskottet reser runt till de olika polisregionerna. Det är angeläget att vi ser till att det som var tänkt att bli också blir: en mer lokalt närvarande polis. Människor ska känna trygghet och veta att polisen finns där när de behöver den. Samtidigt måste vi skapa en förmåga att kunna vässa polisen de gånger brottsligheten drabbar de lokala områdena.

Vi får i dag en del oroande rapporter om att polisen inte klarar av sina grundläggande uppgifter och har svårt att hinna med. Det innebär att vi måste fundera på resurserna. Vi måste också kunna ställa större krav på både regeringens och den nationella polisledningens ledarskap.

När riksdagen ser konsekvenserna av detta och ser att polisen har ett antal uppgifter som tar stora resurser och mycket tid men inte har med de grundläggande polisiära uppgifterna att göra och vill fortsätta att se över detta så att polisen kan ägna sig åt det den ska är man märkligt nog helt ovillig. Något av det första regeringen gjorde var att ta bort målet om 20 000 poliser. Sedan lade man ned utredningen om att avlasta polisen. Mycket mer än det har inte blivit gjort.

Riksdagen tycker att det är dags att tillsätta utredningen igen. Den hann med en punkt: att se över vem som har ansvaret för djur i vissa särskilda situationer.

Detta reserverar man sig mot. Man tycker att det är så allvarligt att riksdagen fattar detta beslut. Hur motiverar man det? Jo, med att det är att slå in en öppen dörr eftersom det pågår så mycket arbete.

Men det enda arbete som har utträttats är att lägga ned utredningen. Lite mer måste ni väl ändå kunna åstadkomma.

Det är dags att avlasta polisen. Tänk på de långa köravstånden. Tänk på de landsbygdspoliser som många gånger måste köra upp till 90 mil enkel väg och sedan tillbaka för att göra en transport som i grund och botten inte är en polisiär uppgift.

Djurhanteringen hanns som sagt med innan utredningen lades ned. Jag vet vad rektionen kommer att bli. Ingen annan vill ta på sig dessa uppgifter, och man kommer att skrika i högan sky och tycka att polisen ska fortsätta med detta. Men vi måste bestämma oss för om vi vill ha en fungerande polis eller inte, och då får resten av Myndighetssverige acceptera det och anpassa sig till det.

Polisen ska vara brottsförebyggande och brottsutredande. Låt oss för Guds skull försöka fösa bort resten – även om polisen givetvis alltid är samhällets yttersta resurs.

Det finns fler tillkännagivanden. Alliansen har tagit ett initiativ för att korrigera sig själv från regeringstiden. Vi såg då till att det blev lättare för polisen att kunna söka igenom fordon för att leta efter illegala vapen och inte behöva vänta in en husrannsakansorder från en åklagare. Vi har nu insett att detta även borde gälla båtar. Vi lyfte upp det redan förra året, men då ville inte hela riksdagen lyssna på oss. Därför lyfter vi upp det igen, och nu har vi stöd för detta. Det är bra; det tackar vi för. Det handlar om att underlätta polisens arbete.

Vi går också in på något som irriterar många i dag, nämligen vapenhanteringen. Den får nog betraktas som ett gediget misslyckande från den nationella polisen. Dagens ordning för vapenhantering innebär att man re- tar upp många laglydiga personer.

Vi har diskuterat vapen mycket. Vi tycker att man ska vara hård mot de hårda och skärpa reglerna när det gäller illegala vapen. Vi ser dock ingen anledning att huvudsakligen fokusera på dem som har legala vapen. Därför gör vi återigen ett tillkännagivande om kortare handläggningstider; vi har haft det tidigare.

Normalt sett gör vi inte två tillkännagivanden i rad, men det finns en anledning: Ingenting händer. Konsekvensen är att vi har olika handläggningstider över hela landet. Dessutom har vi olika regelhantering över landet. Det är inte acceptabelt, och det finns anledning att påpeka det.

Jag är förvånad över att den centrala polisen inte kommer vidare, men det är i första hand regeringens ansvar att se till att det blir lite fart på det. Men i detta fall verkar Justitiedepartementet vara rätt tondövt.

Jag yrkar bifall till reservation nr 2.

När det gäller legala vapen är det tre partier som vill gå vidare. Moderaterna, Centern och Kristdemokraterna vill se över lagstiftningen, men vi har inte majoritet för det. Jag ser därför fram emot nästa riksdagsår och att vi då ska kunna göra ett tillkännagivande för att ytterligare underlätta den legala hanteringen av vapen – den som inte är ett problem och som inte har med brottslighet att göra.

(Applåder)

Anf. 24 ELIN LUNDGREN (S) replik:

Herr talman! Jag ska kommentera och fråga om några saker som Krister Hammarbergh nämnde i sitt anförande.

Låt mig börja där Krister Hammarbergh slutade, med vapenlicenser, polisens hantering, ärendetiden och så vidare. Vi är överens med Moderaterna om att det är ett stort problem, och vi är också bekymrade över att det verkar vara svårt att komma framåt.

Men att säga att inget görs är som att påstå att problemet ignoreras, och jag tror att Krister Hammarbergh vet att det pågår ett arbete inom polisen. Jag vill bara säga det så att ingen tror att det har lämnats åt slumpen, och vi hoppas givetvis att detta arbete resulterar i något alldeles snart.

Jag vill också passa på att poängtera att det stämmer att de legala vapnen sällan är involverade i allvarlig brottslighet. Men det är inte så att det aldrig händer, utan det förekommer.

Jag vill även säga något om det som Krister Hammarbergh sa om att den sittande regeringen har formulerat ett otydligt regleringsbrev. Jag skulle snarare säga att det handlar om att vi inte har ett behov av att detaljstyra polisen. Det är ett sätt att komma ifrån den väldigt kritiserade så kallade pinnjakten när det gäller olika saker. Det handlar om att lita på att polisen vet hur de ska använda sina resurser och dessutom ha en tilltro till att de så kallade medborgarförslagen ska bryta igenom.

Jag tycker att det är tråkigt att Krister Hammarbergh efter mitt anförande påstår att den nuvarande regeringen skulle vara helt ovillig att göra något när det handlar om att renodla polisens arbetsuppgifter, när jag klart

och tydligt gick igenom olika saker som har med djurhantering, transporter, människor med missbruksproblematik och anmälningsförande att göra. Det är lite väl magstarkt att påstå att ingenting görs.

Anf. 25 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik:

Herr talman! Jag tror att både Elin Lundgren och jag har varit på samma föredragning när det gäller vapenhantering men att vi tolkar resultatet olika. Vi har inte sett några förslag till lösningar. Det vi har fått är bortförklaringar om varför situationen ser ut som den gör, men det är ingen lösning.

Vi har sett i dag att det finns förslag till nya instruktioner när det gäller den allmänna skytterörelsen och prickskytte, förslag som i princip bara innebär ökad byråkratisering och konflikt med de frivilliga skytteorganisationerna, varav många är anslutna av totalförsvaret. Det är ingen bra väg att gå.

Jag har inte sett någon lösning. Om Elin Lundgren ser något positivt i det får hon göra det, men jag ser behovet av att vi är tydliga från riksdagen så att polisen tar sitt ansvar och ser till att vi får ordning på detta.

Man måste kunna visa ledarskap och vara tydlig utan att ha pinnjakt. Det handlar om att ha instruktioner och att inte ha en passiv regering. Om man känner att en organisation är på väg åt fel håll måste man ta ett politiskt ansvar, och om regeringen inte tar det ansvaret gör riksdagen det.

Slutligen, när det gäller att ingenting görs för att renodla polisens uppgifter: Vad ni gör nu, Elin Lundgren, är att titta på djurhantering, det vill säga det som utredningen hann göra innan ni lade ned den. Det är klart att ni måste hantera det – betänkandet är ju redan skrivet. Och ni tittar på transporter utifrån ett betänkande där alliansregeringen tidigare har lagt ett uppdrag. Något annat har ni väl inte gjort?

Anf. 26 ELIN LUNDGREN (S) replik:

Herr talman! Jag tänker inte upprepa det jag sa i mitt tidigare inlägg gällande denna fråga. Det finns att ta del av om det var så att man inte lyssnade ordentligt.

I stället väljer jag nu att gå över till att fråga Krister Hammarbergh om polisens utbildning. Just nu pågår utredningen *En förändrad polisutbildning*, som syftar till att göra polisutbildningen till en högskoleutbildning, något som exempelvis våra grannländer har haft under längre tid och som absolut efterfrågas av Polisförbundet.

I dag är polisutbildningen i hög grad knuten till olika universitet i Sverige, något som jag uppfattar att alla involverade ser som väldigt positivt. Apropå att tiden har sprungit i väg och så vidare kan man kanske säga att den har gjort det även i denna fråga. Vi borde ha haft denna högskoleutbildning på plats för ett tag sedan.

Det som också hänger ihop med detta är behovet av att få en mer strukturerad polisforskning för att få fram metoder som funkar bättre för att lösa de brott som vi har ett gemensamt intresse av att få lösta. Jag tycker att det är tråkigt och anmärkningsvärt att Moderaterna och Alliansen inte ser behovet av att få en ännu bättre polisutbildning än vad vi har i dag.

Krister Hammarbergh gjorde en affär av hur mycket resurser man väljer att tillskjuta till polisen under innevarande år. Trots det hörde jag inte ett ord om hur mycket Moderaterna har tänkt lägga på polisen. Det är en fråga jag har.

Anf. 27 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik:

Herr talman! Det är ganska självklart att vi ska kunna satsa resurser på polisforskning. Jag vill hävda att det har funnits väldigt stora resurser som kunde ha använts till detta.

Däremot har en stor del av resurserna använts till att polisen har drivit egna projekt. När vi gick igenom den tidigare polisorganisationen såg vi att totalt 800 projekt drevs i landet. Vad prislappen på det kan vara är svårt att veta liksom hur många som har varit inblandade, men man kan nog räkna med att 5 000–10 000 personer har deltagit i projekten varje år. Om man styr över en del av de resurserna till polisforskning kommer vi att få väldigt mycket forskning för pengarna, kanske mer kvalificerad än de projekt som har drivits.

Att göra kopplingen att varje ordningspolis måste ha en forskarutbildning blir ganska våldsamt. Det är ju så det motiveras, det vill säga att vi ska ha en akademisk utbildning därför att alla poliser ska ha en grundläggande forskarutbildning. Jag tror inte på det.

Anf. 28 ADAM MARTTINEN (SD):

Herr talman! Jag var inte helt förberedd på att så mycket fokus i betänkandet skulle ligga på vårändringsbudgeten, men jag kan ta tillfället i akt och redogöra lite för hur Sverigedemokraterna har resonerat genom tiden när det gäller rättsväsendet och Polismyndigheten.

Regeringen har nu anslagit 280 miljoner mer till polisen på grund av den ansträngda situation som man upplever har uppkommit nyligen. Men detta är ett behov som Sverigedemokraterna har sett under en lång tid. Vi har också varnat för att det uppstår mer kostnader för samhällets olika myndigheter om man har en kraftig migration till Sverige. Det är klart att det är lite smickrande att man nu ger oss rätt på den fronten, men vi tycker fortfarande att regeringen satsar alldeles för lite. Sverigedemokraterna föreslog 840 miljoner mer än regeringen, och nu har man alltså anslagit 280 miljoner.

När det gäller antalet poliser har det varit en diskuterad fråga. Vi vet genom de besök som andra ledamöter har kommenterat tidigare i debatten att det som sägs är att det är för få poliser som ska utföra de uppdrag som de ålagts. Det är klart att man kan tycka att de 280 miljonerna är ett bra tillskott, men det ger inga långsiktiga garantier för att Polismyndigheten kraftigt ska kunna utöka antalet polisutbildade i vårt land.

Vi ser att Sverigedemokraterna däremot har föreslagit att vi ska utbilda 7 000 nya poliser fram till 2022. Närmaste jämförbara satsning från de övriga partierna finns hos Moderaterna, som har föreslagit 1 000 nya poliser, om jag minns siffran rätt. Även där är Sverigedemokraterna långt före i tiden och föreslår kraftigt utökat antal poliser, och vi utmärker oss särskilt i riksdagen genom den satsningen.

Vi har också föreslagit att antalet poliser i ett land inte ska bestå endast av poliser, alltså den målsättning med 20 000 poliser som Sverigedemokraterna hjälpte till att rädda när regeringen ville ta bort den. Vi tycker att antalet poliser ska vara relaterat till antalet medborgare, vilket egentligen är en ganska logisk inställning när det gäller hur många poliser man har i ett land. Vi har föreslagit att det ska vara 250 poliser per 100 000 invånare.

Jag vill också komma in på de sakliga reservationerna. Vi har såklart en hel del sådana. Det jag vill ta upp initialt är det utländska tiggeriet, som har fått en lite mer undanskymd roll i den offentliga debatten. Terrorhoten, massinvandringen och inte minst den hårt ansträngda polisen har fått lite för mycket uppmärksamhet, kan man tycka, för tiggeriproblemet finns ju kvar.

Inte minst polisen upplever en arbetsbelastning på grund av att tiggeriet är så utbrett i vårt land. Med det utländska tiggeriet kommer också illegala bosättningar, konflikter om tiggplatser, utnyttjande av människor och andra nya situationer som inte sällan påkallar polisens uppmärksamhet.

Det utländska tiggeriet har fått en utbredd omfattning i vårt land under en längre tid. Jag tror att vi inom ramen för den befintliga lagstiftningen gällande tiggeri kommer att få vänja oss vid den situation vi ser i dag. Av den anledningen behövs en ny lagstiftning, och Sverigedemokraterna har föreslagit att vi ska förbjuda det utländska tiggeriet i vårt land.

Runt om i landet genomför polisen avhysningar vid illegala bosättningar där utländska tiggare valt att bosätta sig. Inte sällan hinner marken knappt saneras förrän samma personer har upprättat en ny illegal bosättning. Det är klart att man som politiskt ansvarig år efter år kan hålla på och krypa som katten kring het gröt med åtgärder och resonemang som inte gör någon skillnad i verkligheten.

Vi instämmer med dem som har föreslagit att man ska kriminalisera det organiserade tiggeriet. Vi vill kriminalisera ett beteende där människor utnyttjar andra människor – det som i debatten kallas för organiserat tiggeri.

Det är klart att andra EU-länder måste ta hand om sina egna medborgare. Men så länge man kan tjäna pengar och sitt uppehälle genom att tigga på våra gator kommer människor fortsättningsvis att utnyttjas, och andra EU-länder kommer att slippa att ta konsekvenserna av att inte de inte tar ansvar för sina egna medborgare. Om man försöker ge sken av att man vill få bort det utländska tiggeriet genom att driva frågan om att kriminalisera organiserat tiggeri är man lite oärlig. Det enda förslag som gör en konkret skillnad är att förbjuda det utländska tiggeriet.

Vi var med utskottet i Holland för ett halvår sedan. När vi var på en stadsvandring med polisen i Haag frågade jag hur de hade hanterat det utländska tiggeriet. Det fanns nämligen inga tiggare där, som ni kanske såg när vi var ute och gick på gatorna. Det visade sig att när det blev för många tiggare hade stadsborna och affärsinnehavarna i Haag tyckt att det började bli störande och ett negativt inslag i stadsbilden. Man införde då ett tiggeriförbud, som man har gjort även i andra städer i Holland, och på ungefär en vecka hade det utbredda utländska tiggeriet upphört. Det var inga problem, sa polisen, som själv var mycket nöjd med att borgmästaren och stadsfullmäktige tog tag i frågan.

Holland är inte det enda land i Europa där olika former av tiggeriförbud har införts. Frankrike, Italien, Polen, Rumänien, Ungern, Grekland, Storbritannien, Danmark, Irland, Norge är andra, och i Finland jobbar regeringen med frågan om tiggeriförbud. Även om de olika länderna tillämpar tiggeriförbud på lite olika sätt och har olika inriktningar på vilken form av tiggeri som ska vara förbjudet kan man bara konstatera att det har prövats och att det fungerar.

Kritiker av tiggeriförbudet menar att man inte kan kriminalisera fattigdom, vilket helt och hållet missar målet. Det är nämligen inte fattigdom som ska förbjudas; det är möjligheten för utländska medborgare att uppehålla sig i vårt land genom att tigga på våra gator. Det är denna möjlighet som ska förbjudas.

Andra kritiker säger att man bara flyttar på problemet med fattigdom genom att förbjuda utländskt tiggeri. Det är helt rätt, och det är också en del av själva syftet: Vi ska se till att tiggande EU-medborgare flyttar tillbaka till sina hemländer. Även regeringen har genom sin utredning om utsatta EU-medborgare konstaterat att den bästa hjälpen är den hjälp som finns på plats genom professionella hjälporganisationer. Också av denna anledning behövs ett nationellt tiggeriförbud för utländska medborgare.

Den bästa och den långsiktigt hållbara hjälpen ges på plats, men så länge det är möjligt att kortsiktigt tjäna sitt uppehälle genom tiggeri på våra gator kommer inte svenskt bistånd eller ideell välvilja att kunna effektiviseras i form av hjälpinsatser på plats, åtminstone inte på ett tillfredsställande sätt.

Om man endast överlåter åt kommunerna att själva välja att tillämpa ett förbud mot tiggeri i ordningsstadgan kommer tiggeriet bara att flytta till de kommuner som inte väljer att tillämpa en sådan möjlighet. Även av den anledningen behövs ett nationellt tiggeriförbud för utländska medborgare.

Förslaget om tiggeriförbud för utländska medborgare kommer här bara att stödjas av Sverigedemokraterna trots att situationen på våra gator under flera års tid, och för den delen även regeringens utredning om utsatta EU-medborgare, vittnar om behovet av ett förbud.

När det gäller privata markägares möjligheter att avhysa EU-migranter som olovligen uppehåller sig på deras mark vill Sverigedemokraterna att det ska bli enklare för markägare att avhysa. Vi har vid flera tillfällen fått ta del av medialt uppmärksammade fall där markägare i dag upplevs som helt rättslösa. Först ska kronofogden kontaktas för att man ska ansöka om särskild handräckning, men för att kronofogden ska avhysa tvingas markägaren att dokumentera de boende. Utöver det måste markägaren identifiera de boende. För att kunna göra det måste markägaren be polisen om hjälp med identifiering, vilket oftast tar lång tid. Ärendena är också förenade med kostnader som inte sällan läggs just på markägaren.

Utöver detta ska de svarande i ett sådant här fall ges tillfälle att yttra sig och möjlighet att överklaga. Om en avhysning till slut lyckas är det inte sällan så att samma process måste upprepas då en ny bosättning uppstår, ibland precis i närheten av den första.

Vi menar att detta är alldeles för byråkratiskt och att kronofogden inte ska ha med dessa frågor att göra. Vi anser att det inte ska finnas någon så kallad besittningsrätt i dessa fall samt att polisen när som helst ska kunna

avlägsna boende i illegala bosättningar utan något specifikt krav på identifikation eller dokumentation.

Vi är väl medvetna om att regeringen har uppmärksammat just den här problematiska situationen, som numera ofta uppstår, och att en utredare ska presentera åtgärder i slutet av maj. Vi vill dock för tydlighetens skull föregripa utredarens uppdrag med att ställa oss bakom vår reservation om att förenkla avhysningar. Vi ser ett konkret problem, och vi föreslår rätt konkret hur ett förenklat förfarande kan gå till. Vi känner inte att vi behöver vänta ytterligare på att regeringen ska utreda detta och eventuellt komma med lösningar på problematiken. Det finns ju inga garantier.

Som framgår av betänkandet förra året har vi medverkat till ett tillkännagivande om att se över regelverket för hanteringen av vapenlicenser för att underlätta för jägare. Det pågår just nu ett uppdrag att redovisa olika fakta och faktorer påverkan av handläggningstider. Uppdraget ska också säkerställa att arbetet med hanteringen av vapentillstånd bedrivs enhetligt inom polismyndigheten, och vi ser såklart fram emot slutredovisningen i början på nästa år.

Ett digitalt ansökningsförfarande av licenser var också en del av fjol-årets tillkännagivande. Även om regeringen menar att man har skapat förutsättningar för just ett sådant förtjänar regeringen ytterligare ett tillkännagivande från riksdagen i de här frågorna för att visa att vi menar allvar och att vi efterlyser lite mer handlingskraft.

Herr talman! Det finns fortfarande stora brister i polisens hantering av licensprövningar och handläggningstider. Polisens uppdrag kan kanske renodlas på ett sätt som gör att dessa frågor hanteras av en helt annan myndighet. Det skulle kunna vara ett förslag som utmynnar ur utredningen om att renodla polisens verksamhet. Vi ser fram emot att regeringen nu tar tag i uppdraget.

Herr talman! Sverigedemokraterna står bakom samtliga tillkännagivanden som presenteras i betänkandet och givetvis alla reservationer från vårt parti. Vi har också ett särskilt yttrande där vi redogör för att vi avstår från att yrka bifall till vår reservation om kortare handläggningstider i vapenlicensärenden för att i stället medverka till ett tillkännagivande där innehållet är i princip samma sak.

I vanlig ordning medverkar Sverigedemokraterna till handlingskraft genom tillkännagivanden, inte minst när det gäller frågor som förenklar legalt vapenägande. Vi föreslår också konkreta åtgärder som är beprövade och som man av erfarenhet vet ger effekt, i detta betänkande inte minst mot det utländska tiggeriet. För tids vinnande i voteringen yrkar jag dock bifall endast till reservationen om att förbjuda tiggeri och att förenkla kommuners rätt att avhysa.

(forts. § 6)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.58 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

§ 5 Frågestund

Frågestund

Anf. 29 TALMANNEN:

Det är nu dags för frågestund. En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning.

Jag vill hälsa de fyra statsråden arbetsmarknadsminister Ylva Johansson, statsrådet Anders Ygeman, kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke och statsrådet Ardalán Shekarabi hjärtligt välkomna. Arbetsmarknadsminister Ylva Johansson besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Åtgärder mot stölder och bostadsinbrott

Anf. 30 BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till inrikesminister Anders Ygeman.

Antalet stölder och bostadsinbrott ökar. Det visar Brottsförebyggande rådets statistik. Förra året anmäldes omkring 50 400 butiksstölder. Det är en ökning med 3 procent jämfört med året innan. Samtidigt vet jag att många butiker inte anmäler brott därför att administrationen tar mycket tid och polisen ofta uppmanar dem att inte ens anmäla eftersom man avskriver ärenden direkt.

Förra året anmäldes omkring 22 800 bostadsinbrott. Det är en ökning med 2 procent jämfört med året innan.

I går lade regeringen fram vårpropositionen och anslår där pengar för att hantera terror och flyktingmottagande.

Vad tänker regeringen göra för att stävja mängden bostadsinbrott och stölder?

Anf. 31 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Tack, Beatrice Ask, för frågan! Det är naturligtvis allvarligt att vi ser tecken på den här typen av ökning av vardagsbrott. Vi tänker göra en stor satsning på det brottsförebyggande arbetet. Vi kommer också att utse en nationell brottsamordnare och satsa betydande ekonomiska resurser på det brottsförebyggande arbetet, som tyvärr kanske inte har varit så framträdande de senaste åren.

Sedan handlar det om fler poliser närmare medborgarna och att den polisorganisation som samtliga partier i Sveriges riksdag har varit överens om också levererar resultat i verkligheten. Hittills har alldeles för få poliser hamnat närmare medborgarna. Trots att vi har fler poliser än på 40 år och satsar mer pengar på polisen än någonsin märker inte medborgarna av de positiva resultat som utlovades.

Anf. 32 BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Rikspolischefen har meddelat att han bedömer att utredningsresultaten kommer att bli sämre. Om man då ska ägna sig åt förebyggande arbete lär inte utredningarna gå bättre. Vi måste göra både och.

Det är helt nödvändigt att brott klaras upp. Det begås stölder och det görs bostadsinbrott, och det är viktigt, tror jag, att regeringen sätter press på polisorganisationen att arbeta med de här kärnuppgifterna som rör vanliga medborgare som utsätts för kriminalitet.

Anf. 33 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Det är naturligtvis riktigt, men det bästa brottet är det brott som inte begås.

Jag vill ta Polismyndigheten lite i försvar. Polisen har drabbats av förhöjt terrorhot, den största asylinströmningen sedan andra världskriget och gränskontroll för första gången sedan 1994, alltså för första gången på 22 år. Det är klart att den exceptionella arbetsbelastningen och situationen för polisen leder till de här resultaten. Det är därför regeringen nu tillför 250 miljoner extra.

Traineejobb

Anf. 34 MATS PERSSON (L):

Herr talman! Jag ställer min fråga till Ylva Johansson.

I går presenterade regeringen sin budget för kommande år. Finansminister Magdalena Andersson tömmer ladorna när regeringen lånar i en högkonjunktur. Det betyder att Sverige står dåligt rustat när nästa lågkonjunktur kommer. Det kommer att betyda ett hot mot välfärden när resurserna saknas.

Lika allvarligt är att det är uppenbart att regeringen saknar en plan för jobben och för hur människor med lite utbildning ska komma in på arbetsmarknaden. Från Liberalernas sida tycker vi att det är bättre att människor har ett jobb att gå till även om det jobbet har lägre ingångslön. Det är bättre än att gå sysslös på bidrag. Det här säger Socialdemokraterna och regeringen nej till.

Ett av Socialdemokraternas vallöften var traineejobben. I stället för riktiga jobb skulle ungdomar få praktiktjänster. 32 000 jobb utlovades. Det blev 118. Nästan 32 000 återstår.

När överger regeringen traineejobben?

Anf. 35 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Regeringen har ett bra grepp om statsfinanserna, och det går bra för Sverige. Vi får mycket goda betyg av utomstående bedömare.

När det gäller jobben har regeringen en tydlig agenda. Under vår tid har fler människor fått ett jobb att gå till och färre människor lever på bidrag än när den gamla regeringen styrde. Dock behöver ännu mer göras. Till exempel har vi aldrig haft så många lediga jobb som vi har just nu. Det finns ungefär 100 000 lediga jobb, och allt fler arbetsgivare vittnar om svårigheten att rekrytera personal med rätt kompetens. I det läget är det viktigt att satsa brett på utbildning. Det gör regeringen med stora utbildningssatsningar och genom att utvidga traineejobben. Vi tittar också på

andra kombinationer av utbildning och arbete, till exempel hur man kan utvidga yrkesintroduktionsanställningarna.

Vi kommer att behöva många modeller för hur man kan utbilda sig för de lediga jobben.

Prot. 2015/16:92
14 april

Frågestund

Anf. 36 MATS PERSSON (L):

Herr talman! Regeringen lånar i en högkonjunktur. Det betyder att Sverige är dåligt rustat den dagen ekonomin vänder nedåt. Därtill saknar regeringen en plan för hur vi ska få fler jobb. Av 32 000 utlovade traineejobb blev det 118. 31 882 jobb återstår. När kommer de, Ylva Johansson?

Anf. 37 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Sverige hanterar den största flyktingmottagning vi har sett. Det är en tillfällig och stor ansträngning för samhället, och det finansierar vi också som en tillfällig och stor ansträngning. Det är ansvarsfullt att göra på det sättet.

Det finns inget egenvärde i att ha så många människor som möjligt i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Det viktiga är att vi kan bekämpa arbetslösheten. Det gör regeringen, och det ger god effekt.

Karenstid i lagen för id-kontroller

Anf. 38 KENT EKEROTH (SD):

Herr talman! I december förra året klubbade den här kammaren en lag om id-kontroller, vilket var bra, men den var full av hål. Ett av de hålen är den obegripliga karenstiden på två veckor i den lag som kommer att träda i kraft i sommar.

När jag frågade Morgan Johansson om detta i utskottet för inte så länge sedan försvarade han karenstiden med att den behövs för att man ska ha tid att utvärdera lagen. Det är en besynnerlig motivering eftersom det varken är Morgan Johansson eller någon annan från regeringen som står vid gränskontrollen och gör id-kontrollerna.

Vidhåller regeringen den motiveringen till att ha karenstiden, eller kommer regeringen att verka för att ta bort den innan den infaller med risk för en anstormning över vår gräns?

Anf. 39 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Vi har inga planer på att lägga fram förslag om ny lagstiftning. Det är inte heller fastslaget i lagen när en sådan eventuell karenstid skulle kunna komma.

Anf. 40 KENT EKEROTH (SD):

Herr talman! Jag har återigen lagt ett förslag till justitieutskottet om att ta bort § 6 i lagen som stipulerar karenstiden. Jag skulle vilja höra vad motiveringen för en sådan karenstid är.

Håller Anders Ygeman med sin kollega Morgan Johansson om att karenstiden är till för att man ska hinna utvärdera lagen? Det var nämligen den enda motivering Morgan Johansson nämnde i utskottet. Det är i så fall en besynnerlig motivering.

Anf. 41 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag vill påminna om att varken jag eller Morgan Johansson är föredragande i regeringen i den här frågan. Ansvarig för id-kontroll-lagstiftningen är statsrådet Anna Johansson eftersom det är en fråga som rör infrastruktur och kommunikationer.

Det är en tillfällig lag. När lagen kom till och det beslutades om den här i riksdagen beslutade riksdagen också att den ska ha begränsad giltighetstid och att den därefter ska utvärderas.

Höjningen av biografmomsen

Anf. 42 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr talman! Min fråga går till kulturminister Alice Bah Kuhnke.

Regeringen har nu lagt fram det efterlängttade förslaget till ny filmpolitik. Det kommer att innebära att åtminstone 30 procent av landets biograf riskerar omedelbar nedläggning. Det beror framför allt på att regeringen föreslår en fyrdubbling av biomomsen. Det kommer att bli förödande – kanske inte så mycket i storstäder som Stockholm där vi befinner oss. Men på landsbygden, där människor har lägre inkomster, kommer en sådan drastisk höjning att bli ett jätteproblem.

Regeringen har föreslagit att man med hjälp av 10 miljoner kronor ska försöka undvika den omedelbara biodöden. Men vad kommer att hända efter 2019 när ni inte längre lägger till några pengar, Alice Bah Kuhnke?

Anf. 43 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Herr talman! En fantastisk förmån med att vara kultur- och demokratiminister i en rödgrön regering är att vi investerar i kultur, i kulturens alla delar och över hela landet.

Vi har haft ett filmavtal i Sverige som har gjort att få aktörer har fått sitta med runt bordet och bestämma över filmpolitiken. Och man har utslutit alla dem som faktiskt jobbar med film, alla manusförfattare, alla skådespelare, alla producenter och så vidare. De har fått kämpa för att kunna göra film, kanske med hjälp av extrajobb inom vården och i andra delar av samhället.

Filmen har inte haft de bästa förutsättningarna. Men nu tar vi det här steget. Vi släpper in fler aktörer. Vi delar makten. Det ska inte vara några få – framför allt män – som sitter runt ett bord och bestämmer. Nu släpper vi in filmbranschens riktiga aktörer.

Vi säkerställer en finansiering. Vi ökar statens budget till filmen med 200 miljoner kronor. Och vi har en långsiktig plan. Vi kommer att säkerställa att det finns pengar för svensk film också för lång tid framöver.

Anf. 44 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr talman! I en väl känd film hade Sickan också en plan. Den gick inte i lås särskilt ofta. Men vi hoppas att det inte kommer att gå lika dåligt för regeringens förslag till filmpolitik.

Men, kulturministern, filmen ska väl ändå vara till för publiken. Publiken kommer inte att kunna gå till biografen eftersom biograferna kommer att läggas ned på landsbygden.

Anf. 45 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNIKE (MP):

Herr talman! Det är precis som Cecilia Magnusson säger. Det är det svenska folket som vill se svensk film. Det är det vi skapar förutsättningar för nu.

Det finns en faktor som är starkare än alla andra och som gör så att vi går och ser film. Det är att det är bra film, film som vi vill se. Och vi vill se svensk film.

Svensk film är populär. Därför behöver svensk film stå sig stark i konkurrensen med alla andra filmer, de stora amerikanska filmer som liksom rullar in över vårt land och hela Europa.

Vi ska skapa de förutsättningarna. Nu gör vi den satsningen.

Vapenlagstiftningen

Anf. 46 DANIEL BÄCKSTRÖM (C):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till inrikesminister Anders Ygeman. Den handlar om hur vi ska kunna arbeta effektivt mot terrorism och organiserad brottslighet utan att det får negativa konsekvenser för enskilda, vanliga människor. EU-kommissionens förslag från i november försvårar för vanliga jägare och sportskyttar och har inte heller tillräckligt begränsande effekt på tillgången till illegala vapen.

Den senaste månaden har vi fått ta del av en miljöpartistisk Europaparlamentarikers ståndpunkt vad gäller att man står för krav på regelbundna medicinska tester, förbud mot halvautomatiska vapen och att krav på obligatorisk försäkring ska införas.

Det är tydligt att regeringspartierna har olika linjer i de här viktiga frågorna. Min fråga till inrikesminister Ygeman är därför: Hur ser det ut? Vilken linje driver regeringen i sin helhet för att få en så bra lösning som möjligt?

Anf. 47 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag är glad över att kunna lugna Daniel Bäckström. Regeringen står nämligen enad bakom den svenska linjen. Också riksdagen står enad bakom den svenska linjen. Vi vänder oss emot de förslag som Daniel Bäckström tog upp och som EU-kommissionen har fört fram.

Det är viktigt att vi har en tuff vapenlagstiftning så att legala vapen inte kommer i terroristernas händer och blir illegala vapen. Men det är också viktigt att de vapenägare som har legala syften – till exempel jägare och sportskyttar – kan utöva sin hobby utan betungande byråkrati.

Anf. 48 DANIEL BÄCKSTRÖM (C):

Herr talman! Jag vill tacka ministern för svaret.

Jag kan samtidigt konstatera att det i medierna har förmedlats en otydlig bild till svenska folket om vad som gäller. Det verkar ändå som att regeringen är beredd att gå med på att förbjuda halvautomatiska jaktvapen och att acceptera en begränsning av vapenlicenserna.

Jag ber att ministern ytterligare en gång förtydligar vilka skarpa krav man ställer i förhandlingarna.

Anf. 49 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag kan lugna Daniel Bäckström helt på båda punkterna. Regeringen och riksdagen – Centerpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Moderaterna, alla partier i Sveriges riksdag – är överens. Det ska inte bli förbjudet för jägare att använda vanliga halvautomatiska vapen. Vi ska inte heller ha femårstid på vapenlicenser för jägarna, och vi ska inte ha krav på obligatoriska läkarundersökningar. Där har jag gott hopp om att kunna ändra EU-förslaget.

Polis och räddningstjänst i utsatta områden

Anf. 50 EVA WALLIN (KD):

Herr talman! Jag har ställt en skriftlig fråga till statsrådet Ygeman tidigare om polisens förutsättningar för att på ett jämlikt sätt upprätthålla lag och ordning i hela landet. Jag vill passa på och tacka för svaret.

Men jag vill hålla mig kvar vid det faktumet att polisen delvis verkar ha kapitulerat i vissa områden. Räddningstjänsten kan inte ta sig fram i vissa områden utan att bli attackerad. Detta är oacceptabelt och oanständigt i en civiliserad demokrati.

Ytterligare 3 300 poliser fram till 2020 kommer att göra positiv skillnad på sikt. Men människor behöver polisens och räddningstjänstens hjälp redan i dag. Vi behöver en polis som inte räds att gå in områden och som på ett jämlikt sätt kan bistå räddningstjänsten i hela vårt land.

Vilket svar har Ygeman till dem som bor i dessa utsatta områden?

Anf. 51 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag vill tacka för frågan.

Till att börja med finns polisen i alla de områdena. Räddningstjänsten agerar i alla de områdena.

Svenska folket har blivit tryggare. Brottsligheten har minskat. Men tryggheten i våra mest utsatta bostadsområden har också minskat. Vi får alltså en spridning av tryggheten. De allra flesta har blivit tryggare, men de mest utsatta har blivit mindre trygga. Då krävs det att samhället kommer tillbaka till de förroterna i stället för att dra sig ifrån dem.

Vi behöver fler poliser närmare medborgarna. Vi har inte tid att vänta två eller tre år på att fler poliser utbildas. Vi måste helt enkelt se till att det kommer fler poliser genom omorganisationen.

I Rinkeby i Stockholm kommer vi att öppna en ny polisstation med över 200 polisanställda. Vi tillför polisresurser till Storgöteborg och till Malmö, just för att få fler poliser närmare medborgarna. Det är genom att öka människors trygghet och förtroende för polisen där som vi kan bekämpa brottsligheten.

Anf. 52 EVA WALLIN (KD):

Herr talman! Det blir bra med ytterligare några tusen poliser på sikt. Men även i morgon och i övermorgon behöver människor hjälp på plats. Och det ska som sagt kunna ske jämlikt över hela vårt land.

Frågan är viktig just eftersom det handlar om förtroendet för rättsväsendet, förtroendet för polisväsendet och om att vi inte ska få medborgargården eller annat.

Prot. 2015/16:92
14 april

Frågestund

Anf. 53 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Vi är överens om ambitionen. Vi ska se till att även de socialt utsatta områdena är trygga. Förutom de polisinsatser som jag talade om krävs det också fler jobb för människor och högre sysselsättning. Det krävs bättre skolor, så vi måste vända skolresultaten. Jag är övertygad om att med en fast politik kommer vi att kunna minska arbetslösheten, höja skolresultaten och skapa tryggare områden.

Utbildningsplikt för lågutbildade nyanlända

Anf. 54 HANIF BALI (M):

Herr talman! Min fråga går till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson.

Det här är den första månaden i Sveriges historia då andelen utrikes födda bland inskrivna i Arbetsförmedlingen uppgår till mer än hälften, alltså majoriteten av alla inskrivna är nu utrikes födda. I relation till befolkningen som helhet är 17 procent av den utrikes födda. Det är nästan en faktor på tre i överrepresentation av antalet inskrivna på Arbetsförmedlingen.

Detta skapar naturligtvis en orättvis och segregerad arbetsmarknad. Enligt regeringens långtidsutredning och det som kallas för PISA för vuxna – PAAC – är orsaken främst att de utrikes födda har en låg utbildningsbakgrund.

I vår överenskommelse ingick en skolplikt. När kommer regeringen att sätta denna skolplikt på plats?

Anf. 55 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är sant att det nu är en stor andel utrikes födda bland de arbetslösa. Det är en väntad utveckling eftersom befolkningsökningen framför allt gäller utrikes födda. De ny tillträdande på arbetsmarknaden är i dag i väldigt stor utsträckning utrikes födda.

Det är alltså en väntad utveckling, men den innehåller också stora utmaningar. Precis som Hanif Bali säger gäller de största utmaningarna personer med låg utbildning, särskilt utrikes födda med mycket låg utbildning. Det finns grupper av inte minst kvinnor som kanske aldrig har fått gå i skola. Då är ju steget in på den svenska arbetsmarknaden mycket långt.

Det är oroande att en så liten andel som i dag deltar i etableringsuppdraget deltar i någon utbildning utöver svenska för invandrare. Av dem som lämnar etableringsuppdraget är det i dag kanske 7 procent som går vidare till studier.

Mot den bakgrunden förbereder regeringen nu att införa en så kallad utbildningsplikt för lågutbildade nyanlända. Precis enligt överenskommelsen med de andra partierna håller vi dem löpande informerade om arbetet.

Anf. 56 HANIF BALI (M):

Herr talman! Här blir frågan vad man kan göra för att höja människors nivå. Och då blir följdfrågan: Vad kan man göra för att också sänka trösklar?

Även om man har genomgått en svensk grundskola har man kanske en lång väg kvar för att få ett jobb; det vet vi med tanke på svenska ungdomar som bara har grundskoleutbildning. Då blir frågan: Vad vill regeringen göra för att sänka trösklarna för dem som har uppfyllt sin skolplikt?

Anf. 57 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Låt mig poängtera att de nyanlända i Sverige har väldigt olika bakgrund, och nu talar vi om personer med mycket låg utbildning och ingen eller väldigt begränsad yrkeserfarenhet. Då handlar det om att sänka lönekostnaderna rejält för arbetsgivarna, det handlar om att tillhandahålla ett bra handledarstöd och det handlar om att kombinera arbete med utbildning, och det gör vi.

Arbetsmarknaden för personer med sjukdomshistorik

Anf. 58 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD):

Herr talman! Min fråga riktar sig framför allt till arbetsmarknadsministern.

Regeringen avser nu återigen att göra det svårare för funktionshindrade och för dem med problematisk sjukskrivningshistoria att finna ett arbete.

En av alla de pålagor och besparingar som regeringen har aviserat för att kunna finansiera sin över allt annat prioriterade satsning på migrationspolitiken är att tvinga arbetsgivare att stå för en betydande del av sjukskrivningskostnaderna för långtidssjukskrivna. Detta prövades tidigare med resultatet att de med sjukskrivningshistoria fick svårare att finna ett arbete, samtidigt som väldigt få piskades tillbaka till arbetet, vilket – som jag har förstått det – var en av ambitionerna.

Min fråga till arbetsmarknadsministern är helt enkelt på vilket vis detta underlättar för funktionshindrade och människor med lång sjukskrivningshistoria att hitta ett arbete.

Anf. 59 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Regeringen har uppmanat arbetsmarknadens parter att komma överens om verkningsfulla sätt för att minska sjukskrivningstalen. Vi har en oroväckande utveckling sedan 2010 då sjukskrivningarna har ökat dramatiskt på svensk arbetsmarknad, särskilt i kvinnodominerande yrken inom välfärden, till exempel lärare, socialsekreterare och sjuksköterskor.

Om parterna inte kommer överens är regeringen beredd att agera. Enligt det förslag som regeringen har lagt fram innebär det att man gör ett undantag för personer som har anställts och som har en sjukdomshistoria. Man ska undvika att det blir en risk att anställa en person som har en funktionsnedsättning eller en besvärlig sjukdomsbakgrund.

Herr talman! Jag vill ändå poängtera att den utveckling som nu sker med ökade sjukskrivningstal är helt ohållbar. Det tänker regeringen inte acceptera. Det finns betydande brister på lärare, socialsekreterare och sjuksköterskor. Vi behöver hålla människor friska och kvar på jobbet.

Anf. 60 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD):

Herr talman! Vi sverigedemokrater gör tvärtom, vi gör det lättare att anställa personer som har funktionshinder. Vi vill också ta bort sjuklöneansvaret från de första nio anställda.

Enligt socialförsäkringsministern kan kostnaden för sjukskrivna öka med 29 miljarder under tidsperioden 2010–2020. Senast i går tillfördes ett extra anslag på 31 miljarder till Migrationsverket som har en total budget på 50 miljarder per år. När jag kom till riksdagen 2010 hade Migrationsverket 10 miljarder per år.

När ska vi se kraftfulla åtgärder för att komma till rätta med dessa alltmer skenande kostnader?

Anf. 61 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Sverigedemokraterna är kända för att vilja göra stora nedskärningar i välfärden. Det hjälper inte de kvinnor som i dag redan är överbelastade i många av välfärdens yrken.

Regeringen har en samlad politik och inte minst ansvaret för arbetsmiljöområdet, som jag ansvarar för. Det kommer att betyda mycket.

Vi har satsat på nya resurser till Arbetsmiljöverket. Vi har en ny arbetsmiljöstrategi som bidrar till att hålla fler människor friska på arbetet. Det behövs för individens skull, för statsfinansernas skull och det behövs för välfärdens skull.

Statliga arbetstillfällen i hela landet

Anf. 62 EMILIA TÖYRÄ (S):

Herr talman! Jag har en fråga till civilminister Ardalán Shekarabi.

Jag bor i Sveriges största kommun, nämligen i Kiruna. Där finns en stor andel statliga jobb, sett till riket i helhet. Det har gjort att vi har kunnat ha en diversifierad arbetsmarknad. Om det till exempel flyttar en familj till Kiruna där kvinnan har fått jobb inom gruvindustrin kan även hennes partner få ett jobb som passar honom.

Utifrån detta vill jag ställa en fråga. För en månad sedan kom Statskontorets rapport om statlig representation i landet. Statsrådet sa då att det ska göras en analys. Men kan statsrådet redan nu säga om det med anledning av rapporten finns någonting som kan föranleda åtgärder från regeringen?

Anf. 63 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Centraliseringsvågen i den svenska staten är ingen naturlag. Det kan och ska stoppas. Staten ska ta sitt ansvar för att hålla samman vårt land och säkerställa en spridning av de statliga arbetstillfällena.

Just därför tog regeringen tag i denna fråga direkt efter maktskiftet. Nu har vi fått underlaget från Statskontoret, och vi avser att gå vidare med att ta fram en tydligare styrning i de frågor som handlar om lokalisering av de statliga myndigheterna just i syfte att få en bättre spridning av den statliga närvaron.

Det är otroligt viktigt att ta tag i detta. Vi måste också jobba med omlokaliseringar av statliga myndigheter, från Stockholm till övriga landet. Det handlar om att upprätthålla legitimiteten för den svenska staten.

Anf. 64 EMILIA TÖYRÄ (S):

Herr talman! Jag tackar civilministern för svaret. Som jag nämnde fungerar detta väldigt bra i Kiruna kommun, men det ser inte lika bra ut i hela landet, inte ens i hela Norrbotten. Pajala kommun är en sådan kommun som inte har lika stor närvaro av statliga myndigheter.

Statsrådet har redan redogjort en del för regeringens vilja att lokalisera statliga myndigheter i övriga landet, och jag undrar om han kan utveckla det.

Anf. 65 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Det finns möjlighet att effektivisera de statliga verksamheterna samtidigt som vi omlokaliserar statliga verksamheter från Stockholm till andra orter. Därför har vi gett i uppdrag till Statens servicecenter att identifiera vilka myndighetsfunktioner som kan omlokaliseras och samordnas inom ramen för Statens servicecenters verksamhet. Då jobbar vi med två viktiga processer, effektivisera administrationen i staten och säkerställa att jobb flyttas utanför Stockholm.

Åtgärder mot högerextrema mobbar

Anf. 66 LINDA SNECKER (V):

Herr talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till statsrådet Anders Yge-
man.

I många svenska städer har mobbar bildats. De kallar sig Soldiers of Odin och har tydliga högerextrema kopplingar. Organisationen är bildad av en känd nazist från Finland. Soldiers of Odin påstår sig vilja skapa trygghet, men skapar i stället rädsla för alla dem som inte passar in i deras högerextrema samhälle. Feminister, hbtq-personer och invandrare är särskilt hotade.

Min fråga till ministern är: Hur ska vi förhindra att högerextrema mobbar som Soldiers of Odin sprider rädsla i våra städer?

Anf. 67 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag tackar Linda Snecker för frågan. Även om detta är en oroväckande tendens skulle jag ändå vilja säga att den här typen av organisationer är ett randfenomen. Tyvärr bidrar de dock vid varje enskilt tillfälle till att skapa oordning omkring sig. Dessutom utökar de varje gång antalet kriminella på gatorna, för de har ett omfattande brottsligt register bakom sig.

Men jag måste också säga att de gånger polis och väktare har hanterat den här typen av "institutioner" har man gjort det väldigt bra och avstyrt händelserna, exempelvis vid Stockholms central, där väktare ingrep på ett resolut sätt. Jag tror att polisen har bra kontroll på situationen, och jag hoppas att alla laglydiga människor i Sverige bidrar till att hjälpa polisen genom att verka inom ramen för de lagar och regler vi har. På så sätt kan vi öka tryggheten i samhället.

Anf. 68 LINDA SNECKER (V):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret och instämmer i väldigt mycket av hans beskrivning. Men det här är väldigt oroväckande.

Jag har en till fråga. Enligt 18 kap. 4 § i brottsbalken är det förbjudet att skapa organisationer som kan komma att utvecklas till olaga polisstyrkor eller paramilitära grupper. Är det inte dags att modernisera lagen, så att den även innefattar skapandet av illegala mobbar?

Anf. 69 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Paragraferna i brottsbalken faller väl under justitieministerns ansvarsområde. Men jag är inte riktigt säker på att problemet är lagstiftningen. I de fall då det har varit ordningsproblem tror jag att polisen har kunnat agera på ett bra sätt med stöd av gällande lagstiftning. Jag tror att vi kommer att kunna hålla gatorna fria från både våldsverkare och mobbar i fortsättningen också.

Konsekvenserna av regionindelningen

Anf. 70 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till civilministern.

Regionfrågan har utretts ett flertal gånger. Ett tydligt fokus har varit arbetsmarknad och regional tillväxt. Men den karta som Indelningskommittén presenterat tycks enbart ta sin utgångspunkt i hälso- och sjukvården. Därför blev jag förvånad när jag nyligen lyssnade på en interpellationsdebatt i ämnet. Jag citerar kort ur civilministerns interpellationssvar: "Syftet med att tillsätta Indelningskommittén är att skapa en ändamålsenlig indelning och effektiva organisationer som medför bestående fördelar bland annat genom en bättre anpassning till demografiska, näringsgeografiska och miljömässiga förhållanden."

De geografiska avstånden kommer alltid att vara desamma. Oxelösund och Ljusdal kommer att ligga 45 mil från varandra. Hur resonerar ministern och Indelningskommittén kring funktionella samband avseende transporter, inte minst kollektivtrafik, samt kostnaden om regionerna kommer att vara geografiska storregioner enligt den omdebatterade kartan?

Anf. 71 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Regionfrågan har diskuterats och utretts sedan slutet av 50-talet. Regionerna runt våra storstäder har fått möjlighet att bilda storregioner. Men det har inte skett i övriga landet. Därför ser vi i Sverige en ökad regional klyfta som riskerar att klyva isär vårt samhälle. Det får inte hända. Därför måste vi ha en regional organisation som motsvarar dagens behov, både i sjukvården och vad gäller regional utveckling och tillväxt.

I dag fattade regeringen beslut om en lagrådsremiss om decentralisering av det regionala utvecklingsansvaret från staten till regionerna. Det är viktigt att nu också gå vidare med regionfrågan på så sätt att vi skapar större och robustare organisationer som klarar av att decentralisera hanteringen av sjukvården, kollektivtrafiken och de regionala utvecklingsfrågorna. Därför har regeringen tillsatt denna kommitté.

Anf. 72 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Med ministerns resonemang skulle alltså sex fattiga landsting bli lika med en rik region. Det här tror jag att vi får ta i en interpellationsdebatt lite senare.

Om regeringen anser att en ny regionindelning ska ske med hälso- och sjukvården som grund undrar jag: Finns det ett statistiskt vetenskapligt samband mellan stora sjukhus, stora landsting och bra vård på olika nivåer?

Anf. 73 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Frågan om behovet av brukarunderlag i sjukvårdens verksamheter är välutredd, inte bara i Ansvarskommittén utan även i flera andra statliga utredningar och dessutom i utvärderingar från regionreformer i andra länder. Där har vi kunskap. Det är inte bristen på kunskap som har varit problemet, utan att vi inte har kunnat gå från ord till handling. Nu är det dags att gå från ord till handling, för vi måste säkerställa en likvärdig sjukvård i hela vårt land. Det ska inte spela någon roll var i landet man bor.

Ungdomsarbetslösheten

Anf. 74 IDA KARKIAINEN (S):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Ylva Johansson och handlar om ungdomsarbetslösheten.

En av de värsta känslor som finns är osäkerhet inför framtiden och osäkerhet om förmågan att försörja sig själv och sin familj. Och en av de bästa känslorna är att som ung få sitt första jobb och sin första lön.

Nu sjunker ungdomsarbetslösheten. Men vi får inte bli nöjda. Vi måste vidta ytterligare åtgärder för att bekämpa ungdomsarbetslösheten.

Vilka är regeringens ambitioner för detta?

Anf. 75 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag tackar Ida Karkiainen för en mycket viktig fråga. Ja, ungdomsarbetslösheten sjunker, men det är fortfarande väldigt många unga som inte har jobb. Vi ser särskilda svårigheter till exempel för de ungdomar som har en funktionsnedsättning eller har haft en komplex problematik med olika typer av hinder för att komma in på arbetsmarknaden. Nu är det läge att säkerställa att alla unga människor får chans att få sitt första jobb. Vi har en god arbetsmarknad, och det är därför vi kraftsamlar för ungdomar, trots att ungdomsarbetslösheten nu sjunker.

Jag besökte i går Hudiksvall, där man har ett mycket gott samarbete som kommit till stånd genom regeringens initiativ med Delegationen för unga till arbete. Kommunerna samlar sig nu tillsammans med Arbetsförmedlingen och väldigt många privata företag i näringslivet för att ta emot sina första ungdomar på deras första jobb. Det handlar om att lokalt skapa mötesplatser och att rusta ungdomarna.

Anf. 76 IDA KARKIAINEN (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret.

Det är också viktigt att kunskap kan växlas över mellan unga och äldre, till exempel när en äldre ska sluta eller trappa ned och en yngre kommer in på arbetsmarknaden och vill börja trappa upp. Finns det några strategier för hur vi kan stödja denna kunskapsväxling på arbetsmarknaden?

Anf. 77 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Ja, det gör det. Regeringen har nu tillfört resurser för de så kallade traineejobben, som innebär att man är anställd och utbildar sig parallellt. Vi lättar nu på kraven för traineejobben, så att fler ungdomar ska få tillgång till dem. Vi har också yrkesintroduktionsanställningar. Vi gör stora satsningar på yrkesutbildning inom både yrkeshögskolan och yrkesvux. För många unga är kombinationen av utbildning och arbete ett väldigt bra sätt att göra denna generationsväxling, tror jag. Vi har betydande kompetensbehov på arbetsmarknaden.

Storregionernas effekter på sjukvården

Anf. 78 SAILA QUICKLUND (M):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Ardalan Shekarabi.

Regeringen avser nu med all tydlighet att tvinga fram ett antal storregioner i landet. Motivet är bland annat en bättre sjukvård.

Sverige har en välfärd i världsklass. Jämförelser visar till exempel att Jönköpings och Hallands län har den bästa vården i Sverige. De är inte storregioner. Det finns i dag heller inga belägg för att vårdkvalitet, patientsäkerhet eller effektiviseringsgrad skulle öka med större regioner.

Vi moderater har uttalat att vi är skeptiska till den omfattande förändring som föreslås, då medborgarnytta och stark förankring hos människorna i dag saknas.

Min fråga till statsrådet är: På vilket sätt kommer sjukvården att förbättras för invånarna i Stornorrland, som för övrigt med sina stora avstånd täcker hela 58 procent av landets yta?

Anf. 79 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Vi har enorma utmaningar inom sjukvården i Sverige. Det visas också av en prognos om landstingens ekonomi. Vi har en ökad efterfrågan och en demografisk utveckling som skapar en hel del utmaningar. Om vi inte vidtar strukturförändringar inom sjukvården och välfärdsområdet kommer vi att se stora regionala klyftor och minskad likvärdighet.

Vi vet att det krävs ett brukarunderlag för att man ska kunna utveckla sjukvården, effektivisera den och säkerställa att vi följer med i och kanske till och med driver utvecklingen inom delar av sjukvården.

De landsting och den landstingsorganisation som vi har i dag motsvarar inte dagens behov, förutom i de delar där man har fått möjlighet att bilda storregion. Men det gäller inte hela landet. Det ska gälla hela landet.

Denna förändring måste dessutom göras tillsammans med de berörda aktörerna. Det är därför vi har förhandlingspersoner som gör detta tillsammans med berörda landsting.

Anf. 80 SAILA QUICKLUND (M):

Herr talman! Tidigare har både regeringarna Persson och Reinfeldt avvisat förslag om att dela in Sverige i storregioner. Det saknas dessutom analyser som visar att storregioner skulle vara lösningen på Sveriges stora utmaningar. Ur ett vårdperspektiv leder också storregionerna till nedläggningar av både vårdcentraler och sjukhus, vilket självklart är förödande. Enligt Sifo anser endast två av tio personer att en regionbildning är bra. Statsrådet får gärna kommentera de siffrorna.

Anf. 81 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Jag noterar att det först sägs att det inte finns några konsekvensanalyser, men sedan dras det slutsatser om att vårdcentraler ska läggas ned om storregioner bildas. Det är motsägelsefulla analyser, måste jag säga.

Det är viktigt att vi driver igenom denna förändring, inte för att regeringen vill det utan för att det finns ett önskemål från dem som arbetar i sjukvården och har kunskap om sjukvårdens utmaningar.

Vi behöver ta fram en organisation som motsvarar dagens behov. Re-geringen och riksdagen har ett ansvar att säkerställa helheten. Det är vad vi gör.

Regeringens filmpolitik

Anf. 82 BENGT ELIASSON (L):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till kulturminister Alice Bah Kuhnke.

Regeringen ersätter nu det gamla filmavtalet med en helstatlig filmpolitik. Av remissinstanserna välkomnar 70 procent att regeringen lämnar filmavtalet. Jag har hört statsrådet själv säga det ett antal gånger. Det kanske stämmer. Jag har inte räknat pinnar, men jag har läst en hel del remissvar.

Många och också jag vill verkligen modernisera filmpolitiken. Det är vi helt överens om. Det är sant. Men även om många är överens om att det behövs något nytt är kritiken massiv mot finansieringen, styrformen och innehållet i regeringens nya filmpolitik.

Statsrådet har många gånger talat om vikten av dialog och förankring. Hur är det nu med det? Är det inte dags att börja om och tillsätta en bred filmutredning där alla får komma till tals och komma med sina förslag om hur den nya filmpolitiken ska se ut?

Anf. 83 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNIKE (MP):

Herr talman! Tack, Bengt Eliasson, för frågan. Jag kan rekommendera Bengt Eliasson att läsa remissvaren. De ger mycket kött på benen om vad många och otroligt viktiga remissinstanser vill med den svenska filmen.

Precis som riksdagsledamoten säger finns det ett massivt stöd för att förändra den svenska filmpolitiken och lyfta in den till Sveriges riksdag så att den blir en del av all annan kulturpolitik. Vi ska ta ansvar, debattera och diskutera filmpolitik som vi gör i övrigt inom hela kulturområdet.

Det som också är tydligt är att man behöver en finansiering och behöver gå vidare. Regeringen har nu lagt fram en rad förslag i en filmproposition. Jag har läst era motioner, eftersom frågan nu ska behandlas i utskottet, och ser bara att ni vill dra frågan i långbänk. Ni vill fortsätta att utreda än det ena och än det andra. Ni har ingen idé om den svenska filmens framtid, men det har regeringen.

Anf. 84 BENGT ELIASSON (L):

Herr talman! Jag kan försäkra kulturministern att jag har läst väldigt många av remissvaren, dock inte riktigt alla men nästan. Det är precis som ministern säger. De visar i stort sett samma sak: Ja, vi behöver något nytt, men inte det som ligger på bordet. Man vill vara med och besluta, diskutera och leverera. Det gamla filmavtalet hade nått vägs ände. Vi liberaler vill definitivt inte tillbaka. Hur ska man ersätta det?

Anf. 85 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNIKE (MP):

Herr talman! Det är otroligt viktigt att vi fortsätter att diskutera som vi just nu gör. Det kommer nu att ske diskussioner i utskottet om den proposition som regeringen har lagt fram.

De förslag som jag har läst när jag nagelfarit era motionssvar är att Filminstitutet ska utredas och att ni vill utreda filmpolitikens finansiering. Ni vill utreda branschsamverkan och tillsätta ny stor filmutredning.

Den svenska filmen behöver inte fler utredningar.

Lag om serveransvar

Anf. 86 DAG KLACKENBERG (M):

Herr talman! Min fråga ställer jag till inrikesminister Anders Ygeman.

Överbelastningsattacker blir allt vanligare. Vi läser om förlamade mediehäus och attacker mot banker. Det finns attacker som vi inte läser om och kanske också attacker i samband med Panamapapperen. Det vet vi inte.

Man kan då tro att det är de så kallade hackarna som är speciellt skickliga och att det är de som är duktiga. Men det kan vara precis tvärtom. Det kan vara så att det är de som har serverar som är speciellt dåliga på att bevaka sina serverar och att hackarna inte är speciellt skickliga.

Man skulle kunna tänka sig att det finns något ansvar någonstans i systemet. Man kunde kanske fundera på om man skulle kunna ha en serveransvarighetslag, det vill säga att peka ut en ansvarig utgivare som man gör

för tidningar och en ansvarig som för kärnkraftverk. Man skulle kanske kunna ha någon som är ansvarig för en server. Vad säger inrikesministern?

Anf. 87 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman och Dan Klackenberg! Den som bedriver verksamheten och den som säljer tjänsten är ansvariga. Det finns ett ansvar från säljaren av tjänsten för att en infrastruktur och en struktur är anpassade och naturligtvis från köparen att begära ett rimligt skydd och också betala det pris ett rimligt skydd kostar.

Jag samlade hela Mediesverige och Myndighetsverige för att diskutera de frågorna tillsammans med kulturministern. Det främsta förslaget som kom fram i detta avseende var att mediebranschen, nätoperatörerna och myndigheterna ska sätta sig ned tillsammans och se över själva grundarkitekturen för systemet och utveckla den på ett sätt som gör den mindre känslig för den här typen av överbelastningsattacker.

Det tror jag är en klok väg framåt. Sedan måste respektive parter ta ansvar för skyddet.

Anf. 88 DAG KLACKENBERG (M):

Herr talman! Tack för svaret. Inrikesministern är inte bara lång. Han står på tå i de här frågorna. Det vill jag ge en eloge för. Men jag tror att inrikesministern också behöver en pall för att komma upp lite högre.

Statsminister Arvid Lindman kunde inte köra bil. Men han insåg att det behövdes en trafikansvarighetslag där bilisten tar hela ansvaret oavsett vad som händer. Statsminister Erlander förstod sig inte på atomreaktorer. Men han införde en atomansvarighetslag med strikt ansvar. Någon införde till och med ett ansvar för hundar. Kan inte statsminister Löfven också göra något?

Anf. 89 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag ska låta hundfrågan vara obesvarad. Dock har regeringen nu inlett ett arbete med en nationell cyber- och it-säkerhetsstrategi. I arbetet med den strategin är Dag Klackenbergs förslag väl alldeles utmärkt att ta i övervägande, så att både de som kan och de som inte kan frågorna kan överväga vilka som är de mest effektiva åtgärderna.

Statliga bidrag till Turkiska riksförbundet

Anf. 90 EMANUEL ÖZ (S):

Herr talman! Mina frågor riktar sig till kultur- och demokratiministern.

I söndags gjorde Turkiska riksförbundets vice ordförande ett högst olämpligt och kränkande uttalande då han bland annat sa: Död åt armenska hundar. Låt oss visa Sverige vad turken står för. Han talade även om att låta blodet rinna. Detta gjorde han inför en jublande folkmassa med fascistsymboler.

Herr talman! Detta tal hölls mitt i centrala Stockholm på Sergels torg. Det är någonting som inte ska få förekomma i vårt land. Det är ett hot mot vår demokrati och allt vad det innebär. Turkiska riksförbundet är också en organisation som erhåller stora summor pengar i statliga bidrag, därav mina frågor.

Anf. 91 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Herr talman! Tack för frågorna.

De uttalanden som gjordes är vedervärdiga uttalanden. Att de uttalas av en förtroendevald i en organisation som erhållit statsbidrag är under all kritik och oacceptabelt. Våra demokratiska värden i vårt land måste vi hela tiden hålla högt och försvara utan undantag hela tiden 24 timmar om dygnet. Jag är otroligt upprörd. Det är djupt upprörande att det just är en förtroendevald som har gjort detta.

När det gäller de statliga stöden är det myndigheterna som utför bidragshanteringen. Det är myndighetsutövning och ingenting som regeringen eller Aida Hadzialic som ansvarigt statsråd i det här fallet styr över. Men det finns tydliga regelverk som gör att man kan ta tillbaka statsstöd efter utredning om det behövs. Sådana uppdrag har myndigheten.

Anf. 92 EMANUEL ÖZ (S):

Herr talman! Tack för svaret, ministern! Jag hör vad du säger.

Kommer regeringen på något sätt att se över situationen? Med tanke på svaret, finns det någon anledning att se över själva regelverket när sådana situationer uppstår? Det är bra att känna till när en organisation har förverkat sin rätt att uppbära statliga bidrag.

Anf. 93 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Herr talman! Jag vill betona det jag sa alldeles nyss, att det är fråga om myndighetsutövning. Det är myndigheten som avgör när en organisation ska få statsstöd, och det är också myndigheten som drar tillbaka statsstöd.

Det betyder inte att vi som regering inte kan ge uppdrag att se över de regelverk som finns. Just nu pågår en rad sådana uppdrag, bland annat SST:s bidragsutdelning till religiösa samfund. Det finns också en annan översyn som jag vet att Aida Hadzialic just nu arbetar med.

Validering av nyanländas utbildning

Anf. 94 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Jag har en fråga till arbetsmarknadsministern.

Gruppen utlandsfödda står för en stor del av dem som är arbetslösa. Många har endast en grundskoleutbildning. Men även bland nyanlända som faktiskt har en utbildning tar valideringen lång tid. Det är möjligt att med hjälp av speciella kunskapsprov korta den tiden. Men det har visat sig att få klarar av proven.

Arbetsmarknadsministern talade i början av regeringstiden om ett nationellt valideringscenter, men vi har inte hört så mycket mer om det senare. Jag hittade inte heller någonting i vårbudgeten.

Vad avser regeringen att göra för att fler människor snabbare ska få en validering och därmed komma i jobb?

Frågestund

Anf. 95 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Tack, Katarina Brännström, för frågan! Det är en mycket angelägen fråga som Katarina Brännström tar upp.

I den proposition regeringen lämnade i går till riksdagen anslår vi ytterligare medel för att snabbare kunna bedöma utländska betyg. Vi har tillsatt en valideringsdelegation som leds av den förra chefen för Almega, Jonas Milton. Han har ett mycket ambitiöst uppdrag.

Inom mitt ansvarsområde har vi infört en lång rad snabbspår, och fler är på gång. Där valideras också på hemspråket. Risken är annars att validering blir mer av att validera kunskaper i svenska språket än att validera yrkeskunskaper. Det gäller att säkerställa att det verkligen är yrkeskunskaperna som valideras. Det sker på område efter område.

Det har också inom ramen för snabbspåren tagits fram förberedande utbildningar så att fler ska klara kunskapsprovet snabbare.

Anf. 96 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Det är bra med snabbspår, och vi vet att validering är svårt. På flera ställen i både höst- och vårbudget står det att regeringen ska återkomma med ytterligare åtgärder för att påskynda nyanländas etablering. Detta är en väg.

När kommer mer kraftfulla åtgärder så att tiden för validering speedas upp? Det är angeläget.

Anf. 97 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Regeringen har lagt fram omfattande förslag när det gäller resurser till mer validering. Här skedde en total förändring av politikens inriktning redan i höstbudgeten för att få stora resurser till validering. Det som behövs nu är att validering kan ske på flera språk. Validerare utbildas för att kunna utföra validering på flera språk.

Jag delar uppfattningen att validering är en mycket viktig pusselbit. Där gör regeringen stora insatser.

Regeringens åtgärder mot terrorism

Anf. 98 PETER JEPPSSON (S):

Herr talman! Min fråga går till inrikesminister Anders Ygeman.

Terrorhotet är i dag högst påtagligt. Jihadistorganisationer, bland annat IS/Daish, har utökat sin fruktansvärda verksamhet till Europa. Här vill man polarisera samhällena och spä på hatet mot muslimer för att nå sitt mål om allomfattande krig mot väst.

Terrordåden i Paris och Bryssel, även bombdådet i Stockholm på Bryggargatan 2010 där en man sprängde sig själv, visar tyvärr med all tydlighet allvaret i situationen. Vi vet samtidigt att den gamla moderatledda regeringen var oerhört passiv när det gäller åtgärder för att förebygga och förhindra våldsbejakande extremism och terrorism i vårt land.

Skulle inrikesministern kort kunna redogöra för regeringens åtgärder i kampen mot terrorismen?

Anf. 99 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Redan i januari förra året inleddes arbetet med den nya nationella strategin mot terrorism. Vi lyckades samla bred enighet bakom åtgärderna i riksdagens kammare.

För 14 dagar sedan kriminaliserades terrorkrigsresor. I dag gav regeringen ett uppdrag till Säkerhetspolisen att återkomma med förslag om hur ytterligare terrorkrigsresenärer ska kunna ställas inför rätta med den nya lagstiftningen. I morgon träder den nya lagstiftningen om stopp för missbruk av svenska pass i kraft.

Regeringen kommer inom kort att tillsätta en utredning för att skärpa Säkerhetspolisens och polisens verktyg i form av hemlig dataavläsning. Vi skärper straffen för brott med sprängämnen och handgranater, och vi kriminaliserar försök, anstiftan och stämpling till vapenbrott och grovt vapenbrott. På ett radband träder nu regeringens åtgärder för att stoppa, förhindra och försvåra terrorismen i kraft.

Anf. 100 PETER JEPPSSON (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret. Det visar på en tydlighet, handfasthet och målmedvetenhet i kampen mot terrorismen så att människor i vardagen kan känna att regeringen tar frågan på största och fullaste allvar.

Det är också tydligt att regeringen på bara drygt ett och ett halvt år har vidtagit en rad åtgärder i kampen mot terrorismen, bland annat vad gäller förebyggande arbete.

Jag vill avslutningsvis tacka inrikesministern för den saklighet och det lugn han hanterar dessa frågor med. Det är viktigt och ovärderligt.

Anf. 101 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag vill understryka att arbetet att gemensamt över blockgränsen bekämpa terrorismen kommer att gå vidare. Vi har varit överens med oppositionen. Oppositionen har också bidragit på ett kraftfullt sätt till att få åtgärderna på plats. Det arbetet går vidare.

Sociala krav vid offentlig upphandling

Anf. 102 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till Ardalan Shekarabi. Min fråga gäller offentlig upphandling.

Det har gjorts en del forskning som visar att vi har varit dåliga i fråga om sociala krav i offentlig upphandling. Vi kan bli mycket bättre där. Ett annat problem har varit att även kommuner som ställer sociala krav kan bli överraskade av att det ändå är riskkapitalbolag med kortsiktiga vinstintressen som kan vinna en upphandling. Bolagen behärskar byråkratin i upphandlingsprocessen. De kan lägga låga anbud, det vill säga ta ut ett lågt pris, och de kan hävda att de har till exempel många legitimerade lärare. Sedan kan det visa sig i efterhand att det inte stämde, men de vann upphandlingen.

Problemet är att det finns stora nackdelar med att de kortsiktiga vinstintressena får härja i välfärden. Hur ska vi stoppa dem? Hur ska kommuner som vill stoppa dem lyckas med det?

Anf. 103 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Ett av de viktigaste områdena inom förvaltningspolitiken är politiken för offentlig upphandling. Regeringen tar just nu fram en nationell upphandlingsstrategi. Vi sätter upp mål för den offentliga upphandlingen. Vi använder de 600 miljarder kronor som läggs på offentliga upphandlingar som ett strategiskt verktyg för att utveckla och organisera den offentliga sektorn.

Vi måste förbättra uppföljningen så att de krav som ställs upp också följs av leverantörerna. Här har regeringen skapat Upphandlingsmyndigheten, en fristående myndighet som endast har i uppdrag att ge stöd till upphandlande myndigheter och leverantörer. Det är inte fråga om ett tillsynsperspektiv utan om ett stödjande perspektiv.

Då kan vi tillsammans förbättra kvaliteten i de offentliga upphandlingarna och förbättra metoderna för uppföljning. Här ser vi mycket bra samverkan mellan många kommuner. Nu går staten in och ger stöd till dessa kommuner. Jag är övertygad om att vi kommer att se direkta effekter av upphandlingspolitiken. Det gäller kvaliteten i upphandlande offentliga verksamheter.

Anf. 104 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Det är glädjande att höra. Kommunerna måste bli bättre initialt i upphandlingsprocessen så att de kan få in de krav de ställer och sedan i uppföljningen. Det ska inte vara så att det är okej att lova guld och gröna skogar, och sedan blir det inte alls som lovat. Kvaliteten är undermålig, och sedan kan bolaget skära guld med täljkniv. Det handlar om våra skattepengar. Jag ser fram emot arbetet. Det kan få stor effekt.

Anf. 105 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Vi behöver också jobba med att förändra överprövningsreglerna. Ett av de problem vi har med den offentliga upphandlingen är att de upphandlande myndigheterna är alltför försiktiga eftersom de är rädda att hamna i domstol och få försenade upphandlingar.

Därför har regeringen också lagt fram en proposition om förändrade regler för överprövningar av offentliga upphandlingar. Vi avser att gå vidare med denna fråga och vidta mer omfattande åtgärder för att effektivisera överprövningen av den offentliga upphandlingen just i syfte att ge rätt handlingsutrymme till upphandlande myndigheter och leverantörer.

Handlingsplan för trygghet på svenska asylboenden

Anf. 106 MARIA ABRAHAMSSON (M):

Herr talman! Jag har en fråga till kultur- och demokratiministern.

Senast jag var på en frågestund var den 25 februari. Då frågade jag kultur- och demokratiministern om hennes engagemang och vad hon gjorde för att komma till rätta med hoten och trakasserier mot kristna flyktingar på svenska asylboenden. Jag fick ett väldigt engagerat svar, verkligen. Jag förstod att demokratiministern och jag var i princip överens om att här måste vi verkligen göra någonting.

I sitt sista inlägg sa demokratiministern att regeringen arbetar med en handlingsplan. I den ingår bland annat såväl justitieministern som inrikesministern.

Jag har bara en fråga: Hur går det med handlingsplanen?

Frågestund

Anf. 107 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNIKE (MP):

Herr talman! Tack, Maria Abrahamsson, för frågan! Det är flera handlingsplaner som pågår, och det går väldigt bra.

En handlingsplan utgår från en översyn av statens stöd till trossamfund. Man jobbar med trossamfundet men också med att få in deras engagemang i de olika boendena.

Det pågår ett uppföljningsarbete utifrån Migrationsverkets ansvar som hanterar boendena.

Jag har också ett arbete tillsammans med Svenska kyrkan där vi försöker identifiera hur det är ställt med hoten. Är det ett utbredd problem, och vad har kyrkan för insamlingar?

Det pågår alltså en rad arbeten med strategier eller handlingsplaner, och det går väldigt bra. Jag hoppas att jag får återkomma och ha fler diskussioner om detta.

Jag vill dock betona vikten av att det underlag som borde finnas för att kunna kartlägga och fastställa att detta är ett utbredd problem saknas. Vi försöker nu samla in uppgifter. Jag gör det i de dialoger som jag har med de olika myndigheterna på området.

Än så länge vet vi att det ...

Initiativ till dialogmöte

Anf. 108 SERKAN KÖSE (S):

Herr talman! Även jag vill ställa min fråga till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke och ta upp den fruktansvärda demonstrationen som ägde rum på Sergels torg i lördags.

Efter detta fruktansvärda tal tog väldigt många svensk-turkar avstånd från den här personens uttalanden, och via sociala medier och många andra kanaler fördömde många honom och hans organisation i stort, många före detta ordföranden med flera.

Sedan dess har en enorm diskussion spridit sig på de sociala medierna. Jag vill fråga demokratiministern om hon på något sätt har tagit initiativ till ett möte med de grupper som finns och kallat dem till sig för en fortsatt dialog mellan de olika grupperna.

Anf. 109 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNIKE (MP):

Herr talman! Först vill jag återigen ge uttryck för min upprördhet över de vedervärdiga uttalanden som gjordes. Det är inte bara min ståndpunkt, utan det är hela regeringens.

Det är allvarligt och ytterst anmärkningsvärt att en förtroendevald gör sådana uttalanden. Jag har också noterat att han inte längre är en del av organisationen och att en polisanmälan har gjorts. Gott så!

Med anledning av detta har jag inte tagit något initiativ till något nytt möte. Jag träffar ju företrädare för det civila samhället regelbundet.

Just den här bidragsgivningen lyder under ett annat statsråd i regeringen, och jag kan inte tala för vilka initiativ Aida Hadzialic har tagit. Men självklart är det så att vi behöver betona vikten av att om man erhåller statsbidrag, då sker det med väldigt tydliga demokratiska förtecken – punkt slut. Det kommer jag att föra vidare till alla civilsamhällesorganisationer och alla verksamheter över huvud taget som erhåller statsbidrag.

Åtgärder mot det dödliga våldet

Anf. 110 LAWEN REDAR (S):

Herr talman! Jag riktar min fråga till inrikesminister Anders Ygeman.

Under 2015 konstaterades 112 fall av dödligt våld i Sverige. Offren var i 74 procent av fallen män. I 71 procent av fallen anmäldes gärningarna i de tre storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Malmö.

Jag medverkade själv för drygt två veckor sedan i en demonstration i Rinkeby, där många människor slöt upp i kampen mot det dödliga våldet eftersom det har skett en del skjutningar i området.

Enligt Brå används skjutvapen i en tredjedel av de konstaterade fallen av dödligt våld.

Min fråga till inrikesministern är vad som görs i syfte att minska det dödliga våldet, särskilt det med skjutvapen inblandade.

Anf. 111 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Det görs en rad saker. Jag har själv varit på resa i Balkan för att ta initiativ till åtgärder och bättre polissamarbete mellan Sverige och Balkan.

Så sent som kl. 13.30 i dag, innan jag gick till frågestunden, träffade jag här i Sverige den bosniska vice säkerhetsministern för att diskutera ett fördjupat arbete mot vapnen.

Men vi måste också skärpa den svenska lagstiftningen. Vi måste höja straffen när det gäller explosiva varor och handgranater. Vi måste kriminalisera stämpling, förberedelse och anstiftan till grovt vapenbrott.

Jag har tillsammans med justitieministern presenterat ett samlat program mot den grova och den organiserade brottsligheten och vilka åtgärder vi tänker vidta för att slå mot den grova och den organiserade brottsligheten.

Vi ser också en positiv utveckling i Göteborg, där man under åtta år knappt fick några fällande domar. Nu är 20 personer dömda för gängvåld i Göteborg, och ytterligare 25 väntar i häkte. Snart börjar rättegången om skjutningarna på Vårvåderstorget. Den utredningen omfattar över 10 000 sidor.

Beslut om ny regionindelning

Anf. 112 STAFFAN DANIELSSON (C):

Herr talman! Min och Centerpartiets uppfattning är att Sverige efter över 300 år behöver en ny regionindelning. Det är nödvändigt för att kunna

dra makt från staten till kraftfulla moderna regioner samt för att minska trycket på kommunsammanslagningar.

Frågan är väl utredd, och det är dags att komma till skott. Jag tycker att civilministern gör ett bra arbete i frågan.

Skåne och Västra Götaland gick före och regioner bildades 1999. Nu är det dags för övriga Sverige att följa efter och få en samlad lösning.

Några partier motsätter sig dock detta och hyllar i stället Axel Oxenstiernas indelning från 1600-talet med den tidens infrastruktur och teknik.

Hur bedömer civilministern möjligheten till ett – som jag ser det nödvändigt – riksdagsbeslut under denna mandatperiod? Det finns ju ett starkt tryck från Sveriges Kommuner och Landsting, som kan den här frågan. Det kan behövas justeringar av förslaget, men vad händer om det inte går igenom?

Anf. 113 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Jag uppskattar engagemanget från centerrörelsen i denna viktiga decentraliseringsreform.

Sverige ska regionaliseras. Det finns en bred enighet om detta. Regionalisering tjänar vårt land. Regionalisering minskar klyftorna i vårt samhälle och säkerställer likvärdighet i välfärden.

Det som krävs nu är att vi låter förhandlingspersonerna jobba tillsammans med de berörda landstingen och kommunerna och de andra aktörerna som är engagerade i frågan så att de bereder ett underlag som regeringen kan gå vidare med.

En aspekt som glöms i denna debatt är behovet av att samordna den statliga indelningen och säkerställa att statens regionala indelning överensstämmer med regionernas. Därför beaktas även denna aspekt.

Vi avser att föra en aktiv dialog med alla berörda parter i syfte att få igenom denna reform under mandatperioden. Det är dags att skrida till handling.

Åtgärder mot organisationer som agerar antidemokratiskt

Anf. 114 SOTIRIS DELIS (M):

Herr talman! Min fråga ställer jag till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke.

I lördags visade TV4 i sina nyhetssändningar den numera före detta vice ordföranden för Turkiska riksförbundet, som i sitt tal på Sergels torg mitt i Stockholm kallade armenier för hundar och ropade att blodet ska flyta.

Även ett statsråd figurerar i svensk press som middagssällskap till den före detta ordföranden samt till en representant för den fascistiska organisationen Grå vargarna.

Turkiska riksförbundet i Sverige finansieras av bland annat svenska skattemedel. Regeringen har nu möjlighet att gå från ord till handling och visa att man skyddar de mänskliga rättigheterna och markerar mot rasistiska handlingar.

Min fråga är: Vilka konkreta åtgärder tänker regeringen vidta för att hantera dessa händelser?

Frågestund

Anf. 115 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNIKE (MP):

Herr talman! Tack för att jag får den här frågan igen!

De uttalanden som gjordes i lördags var vedervärdiga och avskyvärda, och de har ingen plats i vår demokrati eller i det demokratiska samtalet. Det är av yttersta vikt att våra förtroendevalda och vi människor över huvud taget står upp för mänskliga rättigheter, respekterar varandra och på det sättet använder de politiska kanalerna för att skapa förändring. Det som hände var alltså totalt avskyvärt.

För oss är det viktigt att markera detta genom att fortsätta bedriva en aktiv civilsamhällespolitik och tydliggöra de direktiv som styr all statlig bidragsgivning. Pengar ska inte gå till antidemokratiska krafter. Pengar ska inte gå till våldsbejakande rörelser. Där måste vi vara väldigt tydliga. Jag vet att det ansvariga statsrådet Aida Hadzialic just nu diskuterar hur vi ska göra eventuella översyner.

Det är centralt och viktigt att vi markerar mot detta på ett tydligt sätt och säkerställer att vårt regelverk fungerar.

Anf. 116 TALMANNEN:

Jag tackar deltagande ledamöter och statsråd för den här frågestunden.

Polisfrågor

§ 6 (forts. från § 4) **Polisfrågor** (forts. JuU20)

Anf. 117 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik:

Herr talman! Det har ju gått en stund sedan jag begärde replik. Det gäller att återkoppla till vad vi talade om då.

Det görs en massa påståenden. Många gånger ser vi likartat på ett antal samhällsproblem. Ett av de samhällsproblem som Sverigedemokraternas representant tog upp här gällde illegala bosättningar. Här har vi inte gått vidare eftersom regeringen har tagit ett initiativ. Vi känner inte något behov av onödiga tillkännagivanden. Vi tycker att det är ett allvarligt samhällsproblem, och vi följer utvecklingen, men vi är inte beredda att stödja ett tillkännagivande i det här läget.

Då tycker jag att det är fel när Sverigedemokraternas partirepresentant säger att Sverigedemokraterna är de enda som har tänkt på detta och de enda som gör något åt det. Detta är något som återkommer i Sverigedemokraternas debatteknik. De vill göra gällande att de är så unika i sin politik, och hade vi bara tillmötesgått Sverigedemokraterna hade vi kunnat göra mer.

Då måste jag ställa en motfråga. Det har funnits stora möjligheter i det här betänkandet att åstadkomma mer, men ni har valt att avstå. Ni kan gärna förklara för era väljare och för oss varför ni inte har stött möjligheten att få ett tillkännagivande om samverkan mot brott. Ni brukar ju tala om det.

Varför har ni inte stött åtgärder mot grov gränsöverskridande brottslighet? Ni brukar ju tala om det.

Varför har ni inte stött avhoppbarverksamheten när det gäller grov organiserad brottslighet? Ni brukar ju stötta den.

Varför har ni inte stött en handlingsplan mot människohandel? Det brukar ni också tala om.

Varför har ni inte stött införandet av ett förberedelsebrott när det gäller grovt vapenbrott? Grova vapenbrott har ni ju talat väldigt mycket om, och konverterade gasvapen likaså.

Och varför vill ni, som påstår er vara jaktrörelsens främsta vänner, inte följa upp det som gäller gemensamt vapenuppdrag eller legalbestämmelserna i vapenlagstiftningen?

Anf. 118 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Fru talman! Krister Hammarbergh talar om onödiga tillkännagivanden. Jag nämnde faktiskt i mitt anförande att det pågår ett arbete och att det presenteras en utredning i maj. Visst kan man nöja sig med det och vänta in vad utredningen säger, hur regeringens kommentarer lyder och de eventuella förslag som kommer. Justitieminister Morgan Johansson har ju annonserat, i samband med tillsättandet av utredningen, att det är oacceptabelt att det etableras fler illegala bosättningar och att det måste bli enklare för polisen att avhysa. Man har pekat ut Kronofogdemyndigheten som en onödig del i handräckningarna och så vidare.

Om det inte hade funnits en så stor diskrepans mellan vad Socialdemokraterna i regeringen säger och vad Socialdemokraterna och regeringen i slutändan gör hade vi kanske också nöjt oss med att vänta in utredningen. Även i det här betänkandet finns det dock tillkännagivanden som Alliansen ställer sig bakom och som var uppe för diskussion som tillkännagivanden också förra året. Det tyder väl lite på att Alliansen identifierar ungefär samma problem som jag gör i det här fallet.

När det gäller just illegala bosättningar har vi valt att så att säga ha både hängslen och livrem för säkerhets skull, för att markera var vi står i frågan.

När det gäller övriga tillkännagivanden, som vi inte har ställt oss bakom, vill jag säga att vi försöker titta så noga som möjligt på alla de förslag som är uppe. Om vi upplever att de är för tamt formulerade eller att vi själva har en bättre politik, exempelvis när det gäller att underlätta för jakt och vapenägare, väljer vi att inte stödja Alliansens reservationer. Vi upplever att vi själva har bättre förslag på området. Om det finns andra förslag får du dock gärna upplysa mig om det är något som vi har missat.

Anf. 119 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik:

Fru talman! Utifrån det ni i Sverigedemokraterna själva säger har ni missat sju viktiga punkter. Att se över vapenlagstiftningen är ju ett av de främsta kraven från jakt- och skytterörelsen. Det har ni de facto missat.

Retoriken från Sverigedemokraterna säger ofta att de är ensamma om förslagen och de enda som driver dem. Då kan det vara intressant att hänge sig åt lite historieforskning. Jag minns när Sverigedemokraterna kom in i riksdagen. Då hade de bara sju yrkanden totalt sett på ett helt år. Det fanns ingen rättspolitik i Sverigedemokraterna över huvud taget.

Året därefter hade man tittat runt i riksdagens papper. Då dök det snabbt upp krav som vi andra hade jobbat med under lång tid. På det sättet skaffade man sig en rättspolitik genom att kopiera. Det är helt okej, tycker jag. Bra förslag ska ju spridas. Men det betyder inte att man har hittat på dem själv eller att de på något sätt är unika. Det finns anledning att rätta till det.

Det finns dock ett område där ni är unika och har tänkt till. Det är när ni vill inrätta en gendarmeriorganisation. Det är ni egentligen inte först med att ha tänkt på, för det tänkte man på i Frankrike redan på 1400-talet när man skulle lösa den tidens samhällsproblem. Sedan har många länder haft den typen av organisation, bland annat Preussen, men där avskaffades den 1806 därför att den hade blivit omodern.

Förvisso ska jag erkänna att man hade denna typ av organisation under 1800-talet, och anledningen till att man hade en gendarmeriorganisation var att det inte fanns något polisväsen. För att kunna hålla ordning på landsbygden hade man då beväpnade trupper med civila uppgifter.

Detta förslag är ni unika om i Sveriges riksdag. Gratulerar till förslagen för att lösa dagens samhällsproblem!

Anf. 120 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Fru talman! Vem som kom på förslagen först är väl något som väljarna får avgöra om de tycker att det är viktigt att veta. Vi brukar ofta poängtera att Alliansen och kanske framför allt Moderaterna har kopierat mycket av vår politik. Det gäller kriminalpolitik och särskilt migrationspolitik.

Det finns ju flera förslag i det här betänkandet som vi är ensamma om och som inte har framförts av något annat parti. Det gäller förslaget om nationellt tiggeriförbud, som jag tog upp i mitt anförande. Alliansen och Moderaterna försöker anspela på att man vill komma åt denna problematik, som många upplever som ett störande moment i stadsbilden, men resultatet av Moderaternas politik är ju att man endast beivrar brott som har att göra med att EU-migranter eventuellt utnyttjas av andra. Det finns inga förslag som gör konkret skillnad.

Detta finns dock i andra europeiska länder. Till exempel kunde vi se det när vi var på utskottsbesök i Holland och Haag, där man inom loppet av en eller två veckor hade fått bort det utländska tiggeriet genom att göra det förbjudet att tigga.

Det finns flera områden där vi faktiskt är ensamma. Och visst, som Krister Hammarbergh säger, att kopiera är inte fel. Ni får gärna kopiera vårt förslag om nationellt tiggeriförbud och återkomma med det. Vi vet att detta är det enda effektiva sättet att göra det. Också i sin rapport skriver regeringen att man ska hjälpa på plats och inte underlätta för EU-migranter att tigga på Sveriges gator, för det är inte en hjälp till dem som är utsatta. Det välkomnas om ni kopierar förslaget om nationellt tiggeriförbud framöver.

Anf. 121 MATS PERTOFT (MP):

Fru talman! Nu återupptar vi debatten kring polisfrågor. Det är intressant. Det finns många tankar och tyckanden i riksdagen. Det är 180 yrkanden i dessa frågor – det är inte dåligt.

När det gäller polisfrågor har vi från regeringspartierna, Miljöpartiet och Socialdemokraterna, en gemensam reservation. Vi kommer inte att

yrka bifall till den, för tids vinnande. Men vi står naturligtvis bakom reservationen.

När det gäller polisorganisationen handlar många av dessa förslag egentligen om hur snabbt polisen arbetar, om effektivitet i organisationen och så vidare. Bakom det ligger egentligen den stora frågan: Hur går omorganisationen?

Jag måste ändå ta några minuter och förklara. Jag är väldigt imponerad av hur man arbetar. Från utskottets sida har vi varit och besökt ett antal av polisdistrikten. Vi har varit i Örebro, Göteborg, Linköping och Uppsala. I morgon kommer vi att vara i Malmö. Jag har tidigare inte varit så involverad i polisorganisationen. Jag är imponerad över hur en så stor omorganisation löper på trots alla svårigheter. Det är väldigt stora svårigheter, men man hanterar det.

Jag upplever också att det är en bred villighet att genomföra omorganisationen. Det är inte så att jag plötsligt hör: Oj, det här är helt fel. Stopp och belägg! Backa bandet! Man inser något när det gäller det som vi håller på att förändra. Det fanns en bred parlamentarisk enighet om att ändra organisationen så att vi får fler poliser som kan arbeta ute på gatorna längst ned i fältet och verkligen möta medborgarna. Det håller långsamt på att hända. Men det kommer naturligtvis inte att gå fort, för det tar tid innan stora omorganisationer i stora organisationer sätter sig. Och de är svåra att genomföra.

Jag hör ändå, även från de fackliga organisationerna, att det långsamt rullar vidare. Det finns mycket till som vi måste göra. Det finns frågor om resurser. Det finns frågan om polisyrket över huvud taget. Och det är ingen lätt situation när vi samtidigt har frågan om yttre gränskontroll. Vi har frågan om avtalsrörelsen. Mitt i detta måste jag uttrycka min stora respekt för polisorganisationen i Sverige och hur man jobbar med detta.

Sådana saker kan man inte göra snabbt. Jag var inne på det i flera av mina inlägg tidigare. Det är betydligt bättre att det går långsamt och blir riktigt än att det går snabbt och blir fel. Jag ska inte säga det en gång till, hoppas jag, för då kommer vi att få en debatt om detta igen. Men det är det som är det viktiga.

Sedan har min kollega Elin Lundgren gått närmare in på till exempel budgetfrågor, som den här debatten egentligen inte handlar om men som är väldigt viktiga att lägga till. Från regeringens sida menar man ju allvar med det här och vill genomföra det. Det är också därför som vi har den här gemensamma reservationen från Miljöpartiet och Socialdemokraterna.

Anf. 122 JOHAN HEDIN (C):

Fru talman! Jag tänkte inleda anförandet med att anknyta lite till de fruktansvärda terrorhändelser som vi har sett i närtid i vårt närområde. Vi hade konstruktiva samtal tillsammans med regeringspartierna. Även Vänsterpartiet var länge med i de samtalen och bidrog på ett konstruktivt sätt, även om de inte var med hela vägen.

När sådana här hemskheter händer blir ofta en naturlig reaktion att man ställer krav på ökad repression. Man blir uppskrämd, och man blir rädd. Det är en naturlig reaktion. Det är fullt mänskligt. Vi är beredda att byta bort lite frihet mot större trygghet. Men då överskattar man kanske styrkan och sambandet mellan de två viktiga värdena. Minskad frihet leder nämligen inte automatiskt till ökad trygghet.

Ett exempel på en åtgärd som kanske införs i kölvattnet av just den rädsla som terrordåden genererat gäller kommissionens krav på ett nytt vapendirektiv. Där finns det en massa tveksamheter ur ett svenskt perspektiv. Man verkar inte riktigt ha insikt i hur det fungerar för svenska jägare och sportskyttar. Det är oroväckande, och detta behöver följas mycket noggrant.

Från utskottets sida har vi fått ganska starka garantier från regeringen om att man för en linje och en diskussion i ministerrådet om de här frågorna som är acceptabla. Vi får se vart det tar vägen.

Men det här är ett exempel på att man måste kunna hålla två bollar i luften samtidigt. Det är skillnad på lagliga vapen som innehas av ansvarsfulla vapenägare och illegala vapen som används för fruktansvärd brottslighet.

Exempel på detta finns faktiskt i betänkandet på s. 8. Under punkt 40 reserverar vi oss från Alliansens sida till förmån för att man ska kriminalisera försök, förberedelse och stämpling till grovt vapenbrott. Samtidigt föreslår vi under punkt 44, som också har blivit ett tillkännagivande, att vi ska ha kortare handläggningstider i vapenlicensärenden för alla de laglydiga och ansvarsfulla vapenägare som vill använda sina vapen för goda ändamål.

I det här betänkandet finns det precis som i det betänkande som vi debatterade för en stund sedan väldigt många idéer. Men gemensamt för idéerna är att de mest kommer från oppositionen. Regeringen har inte så mycket att komma med.

Vi som satt kvar och lyssnade under frågestunden i dag hörde hur framför allt kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke fick frågor om det som hände på Sergels torg häromdagen. En person som företräder en organisation som får en hel del statsbidrag ägnade sig åt vad som måste vara ett kriminellt uttryckssätt och använde ord som jag inte vill ta i min mun här i kammaren.

En del av den terrorstrategi som vi jobbade fram gemensamt är just någonting som jag förde med mig in i de samtalen. Det handlar om att vi ska skärpa regelverket för hur offentliga medel får användas och att det inte ska gå skattepengar till den som sprider våldsbejakande eller antidemokratiska budskap.

Ni som hörde frågestunden för en stund sedan hörde att demokratiministern lovade att man skulle se över det här och att man håller på och jobbar med det. Men än har vi inte sett något resultat. Det är dags att leverera på den punkten. Det känns oerhört angeläget.

Vi har ett stort antal andra reservationer som jag vill framhålla. Vi har en del alliansmotioner. Jag vill lyfta fram kommunernas arbete mot grov organiserad brottslighet. Det är reservation 6 från Centerpartiet, som jag vill yrka bifall till. Jag vill också yrka bifall till alliansreservationen nr 21 om att kriminalisera försök, förberedelse och stämpling till grovt vapenbrott.

Bristen på idéer från regeringen skulle ha kunnat mötas upp av en rejäl satsning som hade kunnat aviseras i vårbudgetpropositionen. Men så har inte varit fallet. Jag blev lite korrigerad. Jag hade sagt att 250 miljoner var regeringens enda satsning och att den skulle gå till att låta poliser kolla Öresundspendlarnas legitimation. Det visade sig att det var 283 miljoner. Jag ber om ursäkt för det missförståndet. Men i Centerpartiet ser vi ett

större behov. Vi vill till 2020 ha 2 000 nya poliser. Vi avsätter över fyra år 2,4 miljarder för att det ska kunna hända och för att vi ska kunna garantera människors trygghet i Sverige.

(Applåder)

Prot. 2015/16:92
14 april

Polisfrågor

Anf. 123 LINDA SNECKER (V):

Fru talman! I ett politiskt klimat som i stället för asylrätt säger andrum, i stället för familjeåterförening säger id-kontroller och i stället för lagliga vägar säger avtal med Turkiet behövs det en annan röst.

60 miljoner människor är på flykt i världen i dag. 30 miljoner av dem är barn. Varje dag dör två barn på Medelhavet. Att fly sitt land, att lämna allting man har kärt, att lämna sitt hus, sina vänner och sin släkt, att ta familjen i handen och försöka ta sig någon annanstans är en oerhört mänsklig reaktion på hur det just nu ser ut i många länder.

Då måste resten av samhället, resten av världen, stå upp med anständighet. Det gör vi i Sverige i dag. År 2013 ändrade vi skollagen så att barn som är papperslösa har rätt att gå i skolan. Det här är en oerhört bra reform, en oerhört bra lag.

Alla ska ha rätt till utbildning. Oavsett om du har flytt ditt land, oavsett om du får stanna kvar här i landet eller inte måste du som barn ha vissa specifika rättigheter. Jag har i de tre senaste debatterna tagit upp barnkonventionen och vikten av att införa barnkonventionen som lag, och jag vill göra det även i dag.

Alla har rätt till utbildning. Barn har ett särskilt skyddsskäl. Det handlar om rätten till utbildning även om du är papperslöst barn, rätten att få läsa, lära sig skriva, att leka i skolan. Detta är oerhört viktigt, fru talman. Oavsett vem du är, oavsett vilket land du befinner dig i, ska du kunna gå en utbildning.

Skolan måste vara en frizon när resten av samhället är hemskt, när resten av din tillvaro är oerhört osäker. Därför vill Vänsterpartiet att polisen inte ska kunna hämta papperslösa barn i skolan.

Polisen, som vi debatterar i dag, ska vara en trygg, trovärdig och proffsig myndighet. Det måste vara anständigt att jobba inom myndigheten. Att hämta barn från deras skola, från deras trygghet, från deras lekkamrater är inte en anständig arbetsuppgift. Skolan måste vara en frizon för barnen. Polisen måste vara en bra arbetsplats för de anställda.

Om polisen har möjlighet att hämta barn i skolan kommer vi att se att färre barn söker sig till skolan, helt enkelt för att familjen är rädd för att barnen ska bli hämtade efter ett avvisningsbeslut.

Det här handlar om vilket samhälle vi vill ha och vilken trygghet vi vill ge barn, oavsett vilket land de kommer ifrån.

Regeringen skriver i sitt svar att det står i Rikspolisstyrelsens direktiv att polisen inte ska hämta barn i skolan. Det är råd och direktiv. Det är jättebra att det står där och att det finns förtydligande i text för poliser som arbetar med just sådana här arbetsuppgifter, men Vänsterpartiet vill gå lite längre. Det är dags för en lagändring.

Jag vill inte att vissa barn ska bli livrädda när de ser en polis och springa därifrån medan deras skolkamrater kanske springer fram till polisen och tycker att det är häftigt och roligt med sirener och att det kommer någon i uniform.

Jag vill att alla barn, oavsett vilka de är, ska känna glädje när de ser polisen. Därför, fru talman, yrkar jag bifall till reservation 14.

Anf. 124 ROGER HADDAD (L):

Fru talman! Jag vill gärna kommentera frågan om ett av de tillkännagivanden som utskottet gör när det gäller polisens arbetsuppgifter och renodlingen som några har varit inne på. Det är en mycket angelägen fråga, och vi har ställt skriftliga frågor och interpellationer till statsrådet. I dag hör jag från Socialdemokraterna att det är på gång ett antal saker.

Samtidigt står det i betänkandet väldigt tydligt på s. 20 att ”utrymmet för att ytterligare renodla polisens verksamhet är begränsat, varför det i nuläget inte är befogat att särskilt utreda frågan vidare”. Det står även på några andra ställen att regeringen i ett regeringsbeslut för ett år sedan aktivt beslutade att avsluta och lägga ned utredningen om att renodla polisens arbetsuppgifter.

Kom därför inte och påstå att det arbetet löper på som vanligt, för det gör det inte. Vi har även ställt frågor i kammaren till inrikesministern, och han har varit väldigt tydlig med att man inte tänker återuppta renodlingen av polisens arbetsuppgifter.

Detta är mycket olyckligt, fru talman, i en situation där vi ska få en ny polisorganisation på plats och där poliser slutar i förtid, förtidspensioneras eller lämnar myndigheten för andra arbetsgivare. Det man kan göra akut är att stoppa utflödet, stoppa polisavhoppet och locka tillbaka duktiga medarbetare. En åtgärd som inte kostar så mycket pengar är just att renodla polisens arbetsuppgifter.

Vi har också motionerat om att den organiserade brottsligheten oroar och att tillgången till tung beväpning ökar. Enligt polisens nationella operativa avdelning ser man en ökning av våldsanvändningen bland de kriminella. Det som också oroar oss, och som vi har lyft fram i ett antal motioner tillsammans med Alliansen, är situationen i de utsatta områdena och polisens arbete i de särskilt brottsutsatta områdena. Även där avslår regeringspartierna våra yrkanden, och det är beklagligt.

Vi har 14 särskilt utsatta områden. Polisen meddelar att det är områden där polisen mestadels agerar reaktivt. Det har blivit en normalisering av extrema våldsmiljöer, parallella strukturer, hot, våld, vapen och narkotikaförsäljning, och dessa områden råkar tyvärr överensstämma med de extrema radikaliseringsmiljöer som Sverige måste ta tag i just nu.

Vi har föreslagit att såväl grovt vapenbrott som vapenbrott av normalgraden kriminaliseras. Vi vill också införa en ny brottsrubricering, synnerligen grovt smugglingsbrott, där vi vill höja minimistraffet. Det skulle också underlätta möjligheten för rättsväsendet att använda hemliga tvångsmedel mycket tidigare för att komma åt den organiserade brottsligheten, inte minst i de utsatta områdena, och också för att komma åt den storskaliga smugglingen av illegala vapen.

Utskottet avslår detta yrkande. Jag står bakom samtliga reservationer, men jag vill särskilt yrka bifall till reservation 19 för Liberalernas räkning.

Det är inte tillräckligt med de aviseringar regeringen gör för att förbättring till grovt vapenbrott ska kriminaliseras, men tyvärr röstar de rödgröna ändå ned vårt förslag. Vi hörde här under frågestunden att inrikesministern rabblade upp flera av Alliansens och inte minst Liberalernas för-

slag om handgranater och skärpt vapenbrott. Men i dag röstar hans partikamrater nej till våra förslag. Det är väldigt symboliskt att det ska ske nästan samtidigt.

Från Liberalerna har vi också föreslagit att handgranater ska klassas som vapen. Det har regeringen uttryckligen sagt nej till. Man vill inte klassa handgranater som vapen. Däremot har man sagt att man vill titta på straffskalan, och en utredare har nyligen presenterat ett förslag som ligger i linje med de yrkanden som vi också har.

Jag hoppas att det här pratet som vi hör från de rödgröna och inte minst från inrikesministern börjar resultera i verkstad. Det går inte att varje gång skylla på Polismyndigheten. Det går inte att varje gång skylla på rikspolischefen. Det går inte att hela tiden säga att vi avvaktar 2018. Den här reformen måste komma på plats. Antalet yttre, synliga poliser minskar. Den operativa kapaciteten minskar. Detta är ett stort problem, och det är allvarligt och bekymrande att de rödgröna inte inser detta.

(Applåder)

Anf. 125 ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Vi diskuterar i detta polisfrågebetänkande polisen. Polisen står mitt i stora utmaningar till följd av flyktingsituationen och terrorhotet. Polisen har själv begärt förstärkning av resurserna. För Kristdemokraternas del är det angeläget att polisen har de resurser och redskap som krävs för att hantera dagens och morgondagens ansträngda situation.

Vi kommer att återkomma till detta. Men vi har redan presenterat åtgärder som snabbt skulle kunna öka förmågan, bland annat genom att återinföra beredskapspolisen, samarbeta mer med Försvarsmakten och ordningsvakter samt ta in polisstudenter i tjänst tidigare. Det är några av de åtgärder som vi har föreslagit. Men även om man skulle utbilda fler poliser i dag tar det flera år innan de är ute i tjänst, så det krävs både kortsiktiga och långsiktiga åtgärder för att stärka polisens förmåga.

Fler synliga poliser i brottsutsatta områden, krafttag mot vardagsbrottsligheten, ökad förmåga att hantera terrorhot och insatser för att förebygga radikaliserings och rekrytering till våldsbejakande islamism är några delar i polisens arbete som behöver förstärkas.

För att öka tryggheten krävs arbete på alla nivåer. I det lokala arbetet finns en rad olika verktyg för att förebygga brottslighet och arbeta systematiskt mot otrygghet såväl när det gäller att motverka att unga dras in i kriminalitet och missbruk som när det gäller insatser för att motverka grov kriminalitet. Det är också på det lokala planet som det förebyggande arbetet behöver vässas för att motverka radikaliserings och rekrytering till våldsbejakande extremism. Det finns i dag miljöer i Sverige där man rekryterar öppet till IS/Daish. Det är miljöer där normen är att IS är coolt och att man om man inte stöder IS avviker från det normala.

Detta måste givetvis tas på allra största allvar. Jag har tidigare här i kammaren, fru talman, nämnt att det är problematiskt när exempelvis den politiska ledningen i Malmö inte har tagit problemet på allvar. Här måste kommun, polis, muslimska församlingar och andra goda krafter arbeta konkret och gemensamt för att stoppa rekryteringen. Kristdemokraterna vill också ge Forum för levande historia i uppdrag att informera och ge kunskap om den våldsbejakande islamismen, vid sidan av det uppdrag som

de redan har. Den svenska skolan kan inte vara tyst när IS-propaganda sprids bland våra unga.

Fru talman! För att bekämpa och förebygga brottslighet behöver polisen bli mer effektiv, utreda fler brott och renodla sitt arbete. Flera av mina allianskamrater har redan varit inne på betydelsen av den utredning som regeringen – vilket jag tycker är beklagligt – har lagt ned. Den gick ut på att just renodla polisens arbetsuppgifter.

I en polismans vardag handlar det ofta om att hantera en administration som tar alltför mycket tid, att arbeta i datasystem som känns uråldriga och att fylla i ändlösa dokument för minsta förseelse. Det är positivt att det är på gång förändringar, och det är positivt att smarta telefoner är på väg ut till polismännen i organisationen. Men det går alldeles för långsamt.

Det krävs ett modernt avrapporteringsystem som är anpassat för dagens situation. Det tar i dag i genomsnitt en timme och sex minuter för en patrull att avrapportera ett ärende och vara redo att åka ut igen. Om tidsåtgången för avrapportering skulle reduceras med säg tio minuter per polis skulle det i årsarbetstid motsvara ungefär hundra poliser, som i stället för att sitta inne och knappa på ett datasystem från 1987 skulle kunna vara ute och jobba i brottsutsatta områden.

Det är viktigt att allmänheten upplever att polisen är närvarande och synlig. Det är nödvändigt att samhället på ett tydligt och kraftfullt sätt tar sig an problematiken med särskilt brottsutsatta områden. Det krävs uthållighet i polisens och kommunernas brottsförebyggande arbete. Insatserna får inte, fru talman, bli tillfälliga. Medborgarnas grundläggande rätt till trygghet gäller oavsett var i landet man är bosatt.

Som ni förstår står jag bakom reservationerna från Kristdemokraterna och Alliansen i betänkandet, men för att spara tid vid voteringen yrkar jag bifall bara till reservation 2.

(Applåder)

Anf. 126 MARIA ABRAHAMSSON (M):

Fru talman!

”E 6 i Halland. Ambulanspersonal arbetar febrilt med att återuppliva en man som svävar mellan liv och död. Flera nyfikna stannar till för att fotografera och filma händelseförloppet. Vanliga människor, någon med ett barn på axeln.

Läget är desperat, personalen vädjar till åskådarna att hämta något i ambulansen. Men ingen reagerar på uppmaningen, i stället fortsätter filmandet. Återupplivningsförsöken misslyckas och mannen avlider.

– När man till och med blir ombedd att hjälpa till, men man väljer att stå och fotografera och filma, då tycker jag att det har gått överstyr, säger Fredrik Arvidsson, polisinspektör på polisen i region väst.”

Det jag just läste var ett citat ur Göteborgs-Posten från den 12 maj i fjol. Situationen är minst lika relevant i dag. Ambulanspersonal, räddningstjänst och poliser vittnar om hur människor i stället för att flytta på sig och underlätta räddningsinsatser för nödställda ställer sig i vägen med mobilkameror i högsta hugg och filmar olyckorna.

Det beteendet är naturligtvis fullständigt oacceptabelt. Men så länge lagstiftningen ger grönt ljus för dessa vidriga hyenafasoner finns det inga lagliga möjligheter att stävja den här utvecklingen – inga lagliga möjligheter.

Jag har därför i min motion 2015/16:306 föreslagit att frågan om en kriminalisering ska utredas. Vad jag vill ha utrett är alltså en kriminalisering av dem som vid olyckor vägrar att lyda instruktioner från ambulans- och vårdpersonal, polis, brandkår och annan räddningstjänst.

Faktum är att jag sällan har tyckt att jag har haft så goda skäl för ett motionsyrkande som i det här fallet. Därför har jag också varit uppriktigt förvåntansfull på hur utskottet – och i förlängningen Sveriges riksdag – skulle ställa sig till min motion.

Visst, justitieutskottet beklagar att det finns personer som inte rättar sig efter polisens eller annan personals instruktioner vid olycksplatser. Men man avstyrker motionen med hänvisning till att polisen i vissa situationer kan ha rätt att använda våld för att fösa folk åt sidan när det har hänt en olycka.

Fru talman! Det svaret har, som jag ser det, närmast karaktär av ”god dag yxskaff” och löser inte alls problemet. Det anser uppenbarligen inte ens de poliser som själva tjänstgör på olycksplatserna. Som polisinspektör Fredrik Arvidsson konstaterade i Göteborgs-Posten – jag upprepar: ”När man till och med blir ombedd att hjälpa till, men man väljer att stå och fotografera och filma, då tycker jag att det har gått överstyr.”

Jag förväntar mig ingen replik här i dag. Men jag vill ändå fråga utskottets ledamöter: Vilken glädje tror ni att svårt trängd ambulanspersonal har av utskottets hänvisning till en tämligen självklar paragraf i polislagen om att polisen har rätt att använda våld? Vilken hjälp har ambulanspersonalen av det?

Nej, det enda verkningsfulla botemedlet mot att en mobilfotograferande mobb hindrar ambulanspersonal och räddningstjänst från att utföra sitt livsviktiga arbete är att göra det brottsligt att inte rätta sig efter de instruktioner som ges av polis eller annan behörig personal på olycksplatsen.

Därför är det med beklagande som jag konstaterar att utskottet är, som man säger, ”inte berett att föreslå att en kriminalisering av detta beteende ska utredas”.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 9.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.49 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

§ 7 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 7 april

KU17 Offentlig förvaltning

Punkt 1 (Tjänstemannaansvar)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

Votering:

273 för utskottet

42 för res. 1

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 80 M, 23 MP, 20 C, 20 V, 18 L, 11 KD

För res. 1: 42 SD

Frånvarande: 12 S, 4 M, 6 SD, 2 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Punkt 3 (Handläggningstiden hos myndigheter)

1. utskottet

2. res. 2 (M, C, L, KD)

Votering:

188 för utskottet

129 för res. 2

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 42 SD, 24 MP, 20 V

För res. 2: 80 M, 20 C, 18 L, 11 KD

Frånvarande: 11 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Punkt 10 (Statliga och kommunala servicekontor)

1. utskottet

2. res. 3 (C, KD)

Votering:

286 för utskottet

31 för res. 3

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 80 M, 42 SD, 24 MP, 20 V, 18 L

För res. 3: 20 C, 11 KD

Frånvarande: 11 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Punkt 18 (Tolkning vid myndighetskontakter)

1. utskottet

2. res. 4 (SD)

Votering:

275 för utskottet

42 för res. 4

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 102 S, 80 M, 24 MP, 20 C, 20 V, 18 L, 11 KD
För res. 4: 42 SD
Frånvarande: 11 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Prot. 2015/16:92
14 april

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

UbU16 Vuxenutbildning

Punkt 1 (Utökad rätt till komvux och utbildningsplikt)

1. utskottet
2. res. 1 (M)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 2 (Lärlingssystem)

1. utskottet
2. res. 2 (L, M, C, KD)

Votering:

188 för utskottet
129 för res. 2
32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 42 SD, 24 MP, 20 V
För res. 2: 80 M, 20 C, 18 L, 11 KD
Frånvarande: 11 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Punkt 3 (Införande av en vuxpeng)

1. utskottet
2. res. 3 (L, C, KD)

Votering:

268 för utskottet
49 för res. 3
32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 80 M, 42 SD, 24 MP, 20 V
För res. 3: 20 C, 18 L, 11 KD
Frånvarande: 11 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Punkt 4 (Yrkeshögskolan)

1. utskottet
2. res. 6 (KD)

Votering:

206 för utskottet
11 för res. 6
100 avstod
32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 42 SD, 24 MP, 20 V, 18 L

För res. 6: 11 KD

Avstod: 80 M, 20 C

Frånvarande: 11 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Punkt 6 (Eftergymnasial utbildning för särskoleelever)

1. utskottet

2. res. 8 (M, SD, C)

Votering:

176 för utskottet

140 för res. 8

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 1 SD, 24 MP, 20 V, 18 L, 11 KD

För res. 8: 80 M, 41 SD, 19 C

Frånvarande: 11 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 3 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Punkt 9 (Validering)

1. utskottet

2. res. 13 (KD)

Votering:

286 för utskottet

11 för res. 13

17 avstod

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 79 M, 42 SD, 24 MP, 19 C, 20 V

För res. 13: 11 KD

Avstod: 17 L

Frånvarande: 11 S, 5 M, 6 SD, 1 MP, 3 C, 1 V, 2 L, 5 KD, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

UbU17 Forskning

Punkt 3 (Strategiska forskningsområden)

1. utskottet

2. res. 2 (L, M)

Votering:

220 för utskottet

97 för res. 2

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 1 M, 42 SD, 24 MP, 20 C, 20 V, 11 KD

För res. 2: 79 M, 18 L

Frånvarande: 11 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Punkt 7 (Samverkan inom livsvetenskap och vårdforskning)

1. utskottet
2. res. 4 (M)

Votering:

236 för utskottet

80 för res. 4

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 42 SD, 24 MP, 20 C, 19 V, 18 L, 11 KD

För res. 4: 80 M

Frånvarande: 11 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 2 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Punkt 11 (Forskarens försörjnings- och anställningsformer m.m.)

1. utskottet
2. res. 6 (C)

Votering:

296 för utskottet

20 för res. 6

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 80 M, 42 SD, 24 MP, 20 V, 18 L, 11 KD

För res. 6: 20 C

Frånvarande: 12 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Punkt 13 (Genusforskningens vetenskapliga grund m.m.)

1. utskottet
2. res. 8 (SD)

Votering:

275 för utskottet

42 för res. 8

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 80 M, 24 MP, 20 C, 20 V, 18 L, 11 KD

För res. 8: 42 SD

Frånvarande: 11 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Punkt 19 (Forskningsreaktor)

1. utskottet
2. res. 13 (L, SD)

Votering:

257 för utskottet

59 för res. 13

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:
För utskottet: 102 S, 80 M, 24 MP, 20 C, 20 V, 11 KD
För res. 13: 42 SD, 17 L
Frånvarande: 11 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 2 L, 5 KD, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 8 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 13 april

TU9 En fossiloberoende transportsektor

Punkt 1 (Målet om en fossiloberoende fordonsflotta)

1. utskottet
2. res. 1 (M, C, L, KD)

Votering:

188 för utskottet
129 för res. 1
32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 42 SD, 24 MP, 20 V
För res. 1: 80 M, 20 C, 18 L, 11 KD
Frånvarande: 11 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Punkt 4 (Tillhandahållande av förnybara bränslen)

1. utskottet
2. res. 3 (SD)

Votering:

275 för utskottet
42 för res. 3
32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 80 M, 24 MP, 20 C, 20 V, 18 L, 11 KD
För res. 3: 42 SD
Frånvarande: 11 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Punkt 8 (Sjöfart)

1. utskottet
2. res. 7 (V)

Votering:

178 för utskottet
20 för res. 7
118 avstod
33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 41 SD, 24 MP, 11 KD

För res. 7: 20 V

Avstod: 80 M, 20 C, 18 L

Frånvarande: 11 S, 4 M, 7 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

TU11 Fordons- och vägtrafikfrågor

Punkt 2 (Självstyrande fordon)

1. utskottet

2. res. 1 (M)

Votering:

238 för utskottet

79 för res. 1

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 1 M, 42 SD, 24 MP, 20 C, 20 V, 18 L, 11 KD

För res. 1: 79 M

Frånvarande: 11 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Punkt 4 (Miljözoner)

1. utskottet

2. res. 2 (V)

Votering:

297 för utskottet

20 för res. 2

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 80 M, 42 SD, 24 MP, 20 C, 18 L, 11 KD

För res. 2: 20 V

Frånvarande: 11 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Punkt 6 (Vinterdäck)

1. utskottet

2. res. 6 (KD)

Votering:

264 för utskottet

11 för res. 6

41 avstod

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 80 M, 24 MP, 20 C, 20 V, 17 L, 1 KD

För res. 6: 1 SD, 10 KD

Avstod: 41 SD

Frånvarande: 11 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 2 L, 5 KD, 1 -

Magnus Oscarsson (KD) anmälde att han avsett att rösta nej men markrats ha röstat ja.

Punkt 9 (Främjande av motorcyklar)

1. utskottet

2. res. 9 (SD)

Votering:

275 för utskottet

42 för res. 9

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 80 M, 24 MP, 20 C, 20 V, 18 L, 11 KD

För res. 9: 42 SD

Frånvarande: 11 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Punkt 10 (A-traktorer)

1. utskottet

2. res. 10 (SD)

Votering:

275 för utskottet

42 för res. 10

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 80 M, 24 MP, 20 C, 20 V, 18 L, 11 KD

För res. 10: 42 SD

Frånvarande: 11 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU22 Bank-, försäkrings- och kreditupplysningsfrågor

Punkt 1 (Kontanthantering)

1. utskottet

2. res. 1 (V)

Votering:

286 för utskottet

19 för res. 1

12 avstod

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 80 M, 42 SD, 24 MP, 20 C, 18 L

För res. 1: 19 V

Avstod: 1 V, 11 KD

Frånvarande: 11 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Amineh Kakabaveh (V) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha avstått från att rösta.

Punkt 7 (Hushållens skuldsättning)

1. utskottet

2. res. 5 (SD)

Votering:

275 för utskottet

42 för res. 5

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 80 M, 24 MP, 20 C, 20 V, 18 L, 11 KD

För res. 5: 42 SD

Frånvarande: 11 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Punkt 10 (Regelverk och tillsyn inom finansmarknadsområdet)

1. utskottet

2. res. 7 (M)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 9 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

JuU18 Straffrättsliga frågor

Punkt 4 (Nationell handlingsplan mot människohandel)

1. utskottet

2. res. 4 (C)

Votering:

297 för utskottet

20 för res. 4

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 80 M, 42 SD, 24 MP, 20 V, 18 L, 11 KD

För res. 4: 20 C

Frånvarande: 11 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Punkt 7 (Kränkningar på internet)

1. utskottet
2. res. 5 (M, C, L, KD)

Votering:

190 för utskottet

127 för res. 5

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 2 M, 42 SD, 24 MP, 20 V

För res. 5: 78 M, 20 C, 18 L, 11 KD

Frånvarande: 11 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Punkt 19 (Dubbel straffbarhet för köp av sexuell tjänst)

1. utskottet

2. res. 14 (V)

Votering:

297 för utskottet

20 för res. 14

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 80 M, 42 SD, 24 MP, 20 C, 18 L, 11 KD

För res. 14: 20 V

Frånvarande: 11 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Punkt 24 (Så kallad hämndporr som sexualbrott)

1. utskottet

2. res. 18 (L)

Votering:

299 för utskottet

18 för res. 18

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 80 M, 42 SD, 24 MP, 20 C, 20 V, 11 KD

För res. 18: 18 L

Frånvarande: 11 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Punkt 44 (Skärpta straff för grova våldsbrott m.m.)

1. utskottet

2. res. 35 (SD)

Votering:

274 för utskottet

42 för res. 35

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 79 M, 24 MP, 20 C, 20 V, 18 L, 11 KD

För res. 35: 42 SD

Frånvarande: 11 S, 5 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Maria Abrahamsson (M) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 56 (Det straffrättsliga skyddet för transpersoner)

1. utskottet

2. res. 47 (M, C, L, KD)

Votering:

188 för utskottet

128 för res. 47

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 42 SD, 24 MP, 20 V

För res. 47: 80 M, 20 C, 17 L, 11 KD

Frånvarande: 11 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 2 L, 5 KD, 1 -

Punkt 57 (Undangömmande av illegala invandrare)

1. utskottet

2. res. 48 (SD)

Votering:

275 för utskottet

41 för res. 48

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 80 M, 24 MP, 20 C, 20 V, 18 L, 11 KD

För res. 48: 41 SD

Frånvarande: 11 S, 4 M, 7 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU20 Polisfrågor

Punkt 5 (Samverkan mot brott)

1. utskottet

2. res. 2 (M, C, L, KD)

Votering:

189 för utskottet

127 för res. 2

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 42 SD, 24 MP, 20 V, 1 L20

För res. 2: 79 M, 20 C, 17 L, 11 KD

Frånvarande: 11 S, 5 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Birgitta Ohlsson (L) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Punkt 9 (Kommunernas arbete mot grov organiserad brottslighet)

1. utskottet

2. res. 6 (C)

Votering:

296 för utskottet

20 för res. 6

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 79 M, 42 SD, 24 MP, 20 V, 18 L, 11 KD

För res. 6: 20 C

Frånvarande: 11 S, 5 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Punkt 24 (Verkställighet av avvisningsbeslut)

1. utskottet

2. res. 14 (V)

Votering:

294 för utskottet

21 för res. 14

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 80 M, 41 SD, 23 MP, 20 C, 18 L, 11 KD

För res. 14: 1 SD, 20 V

Frånvarande: 12 S, 4 M, 6 SD, 2 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Teres Lindberg (S) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 38 (Synnerligen grovt smugglingsbrott)

1. utskottet

2. res. 19 (L)

Votering:

294 för utskottet

22 för res. 19

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 80 M, 41 SD, 24 MP, 20 C, 20 V, 7 KD

För res. 19: 18 L, 4 KD

Frånvarande: 11 S, 4 M, 7 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Robert Halef, Magnus Oscarsson och Mikael Oscarsson (alla KD) anmälde att de avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Punkt 40 (Kriminalisera försök, förberedelse och stämpling till grovt vapenbrott)

1. utskottet

2. res. 21 (M, C, L, KD)

Votering:

188 för utskottet

129 för res. 21

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 42 SD, 24 MP, 20 V

För res. 21: 80 M, 20 C, 18 L, 11 KD

Frånvarande: 11 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Punkt 60 (Förbjud tiggeri)

1. utskottet

2. res. 35 (SD)

Votering:

274 för utskottet

42 för res. 35

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 80 M, 24 MP, 20 C, 20 V, 18 L, 11 KD

För res. 35: 42 SD

Frånvarande: 12 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Punkt 62 (Utökade möjligheter till avhysning)

1. utskottet

2. res. 37 (SD)

Votering:

275 för utskottet

42 för res. 37

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 80 M, 24 MP, 20 C, 20 V, 18 L, 11 KD

För res. 37: 42 SD

Frånvarande: 11 S, 4 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 L, 5 KD, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 10 Folkbildning och spelfrågor

Kulturutskottets betänkande 2015/16:KrU8
Folkbildning och spelfrågor
föredrogs.

Anf. 127 EVA LOHMAN (M):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till reservation 2.

Folkbildning är bra och viktigt. Den gör att vi fritt och frivilligt tillsammans med andra kan öka vår kunskap, lära oss mer och bli ännu mer bildade. Folkbildning stärker oss som individer och utvecklar oss. Vi blir självständiga medborgare som bidrar till Sveriges demokratiska utveckling. Folkbildning är en god kraft i samhället och för samhället, och den är också en god kraft för varje enskild människa.

Folkhögskolor och studieförbund gör samhället starkt. Därför är det viktigt att slå vakt om en bred allmänbildning och en ständig kunskapshöjning. Jag är övertygad om att samtliga av oss här i denna sal har egen erfarenhet av folkbildning. Vi kanske har deltagit i en cirkel eller gått en kurs på ett studieförbund eller en folkhögskola.

Jag har under våren besökt några studieförbund och folkhögskolor i mitt hemlän Västernorrland och på nära håll fått se och bli imponerad av kurser och utbildningar som de bedriver och se hur både nyanlända och svenskar möts och skaffar sig ny kunskap tillsammans med andra för att stärkas och utvecklas. Folkhögskolor och studieförbund gör redan i dag en stor insats vad gäller integration och undervisning i svenska, och de kommer att bli än mer viktiga i framtiden.

Fru talman! Jag kan nämna Härnösands folkhögskola, som förutom allmänna ämnen har en teckenspråkslinje och den enda kontakt- och tolkutbildningen i Sverige. Men de har också dans och musik, för att nämna några utbildningar, och de har sfi och andra kurser för nyanlända med syfte att underlätta integrationen.

Jag har även besökt Örnköldsviks folkhögskola, som naturligtvis också har allmänna kurser men som också har nischat sig och har en teaterlinje och kulturskaparkurs för vuxna med begåvningsmässig funktionsnedsättning – en helt fantastisk kurs. I Ö-vik är man också väl framme när det gäller hälsa. Man kan läsa till hälso- och friskvårdscoach – en framtidsutbildning med ett helhetsperspektiv på hela människan.

Jag har också träffat representanter för NBV, Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet, som i dag verkar stort på alla våra anläggningsborden för nyanlända. Man når många nya deltagargrupper och jobbar mycket med volontärer. Folkbildningen bidrar alltså till både svensk-kunskaper och integration.

Sensus är ett annat studieförbund, och de arbetar med kortcirkel där deltagare med olika bakgrund och kunskapsnivå möts i samtal. Det är ett bra sätt att lära känna varandra och bryta segregationen. Mycket av verksamheten sker på lokal nivå – det kan vara i bostadsområden och inte bara i kommunen.

Det jag har nämnt här, fru talman, är ett litet axplock av vad folkbildningen kan erbjuda. Det finns tio studieförbund som verkar i alla kommuner i Sverige, och det finns 150 folkhögskolor spridda över Sverige och med olika inriktningar, förutom de gemensamma allmänna kurser man har.

Folkhögskolor och studieförbund betyder mycket för nyanlända vad gäller utbildning men också för att förstå hur Sverige som land fungerar. Hur ser vägarna in i vårt samhälle ut, och vilken väg är den bästa att ta? Det är nödvändiga kunskaper för den som är ny i Sverige.

Därför är det viktigt att folkbildningens viktiga roll i samhället utvärderas regelbundet och att man tar till vara de slutsatser man drar och använder dem som grund för en framtida folkbildningspolitik.

Världen förändras snabbt i dag. Det som är aktuellt i dag är omodernt i morgon. Utvecklingen inom till exempel teknik och data går snabbt. Men hela samhället förändras, och det ställer nya krav på oss som medborgare och som arbetstagare. Vi måste skaffa oss nya kunskaper under hela vårt arbetsliv. Det betyder att folkbildningssektorn måste förändras med sin tid och vara en del av det livslånga lärandet. Om den är det stärks förtroendet för folkbildningen, vilket i sin tur gör att fler människor vänder sig till studieförbund och folkhögskolor för lärande.

Folkbildning är viktig. Det är viktigt att vi slår vakt om den breda allmänbildningen och kunskaphöjningen men också om alla andra kurser och utbildningar, varav jag har nämnt några här tidigare. Vi ska slå vakt om våra 150 folkhögskolor och våra 10 studieförbund som varje dag, varje vecka och varje år sprider kunskap och kompetensutvecklar och ger glädje och kunskap till tusen och åter tusen människor. Jag tror att det är ungefär 1,7 miljoner människor som deltar i någon form av cirkel under ett år. Det är en fantastisk siffra! Studieförbunden får människor att växa och bidra till en god och demokratisk utveckling av Sverige. Det gör i sin tur Sverige starkt.

(Applåder)

Anf. 128 CASSANDRA SUNDIN (SD):

Fru talman! I detta betänkande behandlar vi frågor som rör folkbildning och spelmarknad. I september 2015 lämnade regeringen i uppdrag åt en särskild utredare att lämna förslag till en ny spelutredning med syfte att skapa en spelmarknad med hög säkerhet i spelen, ett högt konsumentskydd och tydliga förutsättningar för att få verka på marknaden. Ett högt konsumentskydd förutsätter en reglering som tar sociala hänsyn med krav på bland annat måttfull marknadsföring.

De negativa konsekvenserna av spelandet ska begränsas. Regleringen av licenssystemet ska bygga på att samtliga på den svenska spelmarknaden ska ha behöriga tillstånd och att aktörer utan tillstånd ska stängas ute. Beaktas ska också den tekniska och marknadsmässiga utvecklingen, EU-rätten samt folkhälsopolitiska mål.

Den svenska spelmarknaden står inför stora förändringar och utmaningar. Teknikutvecklingen har öppnat marknaden och möjliggjort för utländska och illegala aktörer att på ett enkelt sätt leverera spel- och lotteritjänster till Sveriges befolkning. Detta försvårar upprätthållandet av det svenska systemet, där spelmarknaden i princip delas mellan den statliga och den ideella sektorn.

Vinstdrivande spelföretag utanför Sveriges gränser konkurrerar nu med svenska spelorganisationer, som ofta förser civilsamhället med medel. Dessa aktörer betalar inte skatt och bidrar inte till återväxt. Dessutom bryter de utländska aktörerna ofta mot svensk lag genom användning av intensiv spelreklam och expansiv marknadsföring.

Fru talman! Sverigedemokraternas utgångspunkt är att slå vakt om en nationell kontroll av spelmarknaden, folkhälsan och föreningslivets roll på spelmarknaden. Därför har vi presenterat verktyg för att säkra och stärka det svenska spelmonopolet. Samtidigt är vi ett pragmatiskt parti och har därför ställt oss positiva till en utredning. Däremot anser vi att en utredning ska vara förutsättningslös och utreda både ett fortsatt monopol och ett licenssystem, och inte enbart ett licenssystem.

Vi är öppna för spelutredningens utfall och dess möjligheter att ge verktyg för en stark, säker, tillförlitlig och hållbar spelmarknad. Vi hoppas att staten genom att antingen stärka spelmonopolet eller implementera ett så tryggt licenssystem som möjligt kan minimera risken för förekomsten av expansiv marknadsföring och intensiv spelreklam som i dag riskerar att förleda folk till överdrivet spelande och spelberoende.

Samtidigt vill vi ur folkhälsosynpunkt värna det svenska föreningslivet. Vi anser att nuvarande ordning med att stora delar av vinsten från spel går till föreningsrörelsen är bra, och vi vill att denna ordning ska gälla även i framtiden. Spelande i Sverige ska vara tryggt och säkert, och det ska alltid gå att lita på att alla spelar på samma villkor.

Gällande folkbildning kan den nordiska och svenska folkbildningens rötter sökas i Danmark och i den tidens socialkonservativa strävanden efter en stärkt medborgaranda och nationell gemenskap. De första bildningscirklarna i Sverige bildades 1845. De första folkhögskolorna öppnades 1868, och några år senare erhöles de även statligt stöd. Under sina tidiga år hade folkbildningen en avgörande betydelse för de mindre bemedlades chanser att nå utbildning och personlig utveckling, vilket i sin tur var en viktig grund för den fortsatta demokratiseringsprocessen.

Som ett komplement till det offentligas utbildningsalternativ och som en väg till social gemenskap samt som en spridare av lusten att lära har folkbildningen även i dag en viktig roll i vårt samhälle. Därför är det också viktigt att stat och samhälle ger stöd till detta. Det är samtidigt rimligt att mottagare av statsbidrag uppfyller vissa minimikrav på kvalitet och samhällsnyttigt innehåll, inte minst av respekt för demokratin och skattebetalarnas pengar.

Fru talman! För Sverigedemokraterna är det centralt att all skattefinansierad verksamhet ska följa de demokratiska principerna och hålla en hög lägstanivå när det gäller kvalitet. Vi anser därför att det behövs tydligare direktiv och väl genomförda kontroller samt uppföljningar av de verksamheter som har beviljats stöd. Vi välkomnar därför Statskontorets stora kvalitetsgranskning av folkbildningssektorn och ser fram emot de rapporter som kommer att presenteras.

I nutida språkbruk ställs bildning ofta i motsats till utbildning. Medan utbildningens mål är en bestämd och begränsad yrkeskompetens syftar bildning till en omvandling av hela människan. Bildning kan alltså definieras som utveckling av personligheten och odling av själsliga förmågor,

medan utbildning kan inkludera bildning men i första hand avser en process där en individ systematiskt tillförskansar sig kunskaper och färdigheter.

Genom att bilda folket utökar man befolkningens och individernas möjligheter till självförverkligande men även deras förmåga till att aktivt delta i samhällets demokratiska processer. Folkbildningen anses därför ha spelat en viktig roll för demokratins framväxt.

Jag vill avslutningsvis yrka bifall till reservationerna 4 och 6.
(Applåder)

Anf. 129 PER LODENIUS (C):

Fru talman! Jag vill inleda med att säga att jag står bakom Centerpartiets båda reservationer i betänkande KrU8, men jag väljer här att yrka bifall endast till reservation nr 5.

Det civila samhället med föreningslivet, idrotten och folkbildningen spelar en otroligt stor och viktig roll för samhällsutvecklingen och demokratin. Det är ofta i den lokala föreningen, i nätverket, i de lokala utvecklingsgrupperna och inte minst i studiecirkel som ett brett samhällsengagemang kan växa fram. Folkbildningen, med studieförbunden och folkhögskolorna som finns över hela landet, på landsbygden såväl som i staden, blir en viktig del av det civila samhället. Folkbildningen är en viktig aktör för att lyfta och skapa engagemang i samhällsdebatten. Kontakter med andra och bildning är viktigt för att kunna orientera sig, forma självständiga uppfattningar och aktivt delta i samhället.

Centerpartiet vill att den enskilda människan ska få möjlighet att utvecklas. Den utvecklingen kan med fördel ske i samspel med andra. Inte minst viktigt är detta för en person som precis har kommit till en plats – kanske som flykting placerad på en ort man aldrig ens har hört talas om. Där kan verksamheter arrangerade av det civila samhället kanske vara än mer viktiga.

Centerpartiet vill att den enskilda människan ska få utvecklas genom samröre med det civila samhället och i möten med andra som finns på orten. Studieförbunden gör här en mycket viktig insats. Det handlar om mänsklig bildning – inte bara utbildning.

Det finns också hinder i systemet. I Centerpartiet vill vi alltid se till individen och till individens möjligheter, och det oavsett om personen i fråga har fått ett personnummer eller inte och oavsett om han eller hon troligen kommer att få stanna i Sverige eller inte. Men då måste exempelvis bidragssystemet för studiecirkel välkomna också dessa personer. Jag vill att fler människor ska få tillgång till det studieförbundet kan erbjuda.

Samtidigt finns det också ett stort värde i att tidigt förmedla bilden av det svenska samhället och hur det fungerar till människor som har flyttat till Sverige oavsett skäl till att man kommit till just Sverige.

Här kan också studieförbunden ges ökade möjligheter att arbeta proaktivt med integrationen och då i större utsträckning hitta sätt att involvera och höja kunskapsnivån också hos infödda svenskar.

Fru talman! Studieförbundet spelar också en mycket viktig roll för att ge möjligheter för personer med funktionsnedsättning att skapa sig en plattform för att kunna påverka och delta på lika villkor i vårt samhälle. Det kan ske genom kulturevenemang och kulturengagemang. Det kan också ske genom förmedling av kunskap i olika studiecirkel.

Ett exempel är Studieförbundet Vuxenskolas projekt Mitt Val som startade inför valåret 2014 och som riktade sig till personer med intellektuell funktionsnedsättning. Genom projektet Mitt val tog man fram kunskap, underlag och material för studiecirklar som stöttade och utbildade personer med intellektuell funktionsnedsättning i att ta del av och använda sin medborgerliga rättighet att få rösta.

Mitt val bidrog till att ytterligare några av våra medborgare i Sverige fick möjlighet att använda sin rätt att påverka det samhälle man lever i. Man fortsätter nu med Mitt val i studiecirklar runt om i vårt land för att allt fler ska kunna använda och förstå vad denna rättighet innebär.

En annan rättighet som är svår att få ta del av i dagens samhälle för den som på grund av sin funktionsförutsättning har gått i särskola är möjligheten att studera vidare efter gymnasiesärskolan. Det handlar egentligen om att över huvud taget ha möjligheten att i någon större utsträckning kunna välja och påverka sin yrkeskarriär och framtid.

Det här är en fråga som folkbildningen på flera håll har tagit tag i. I Stockholm driver Sensus studieförbund verksamheten Medis 5, som arbetar med teater, film, musik och konst på hög nivå. Folkuniversitetet har projektet Krita där man genom konsten vill skapa förebilder och ge personer med intellektuella funktionsnedsättningar ett rikare liv. Och i Örebro har Studieförbundet Vuxenskolan ett spännande projekt, SV Kulturcollege, där studierna ger en förberedelse för arbete eller vidare studier. Det här är bara några exempel på vad som finns.

Men, fru talman, det finns också en risk att ett projekt stannar vid att vara just ett projekt och att den kunskap och den metodik man lyckats skapa inte kommer fler till del än dem som ingick i projektet. Den faran finns nu med SV Kulturcollege. Det är ett projekt som visar att det går att skapa en framtidstro för individen och att ge möjligheter till utveckling också efter gymnasiesärskolan. Men vad som händer med SV Kulturcollege efter projektidens slut till sommaren vet vi inte i dag.

Vems ansvar är den eftergymnasiala utbildningen för den som gått i särskola? Vilken valfrihet och vilken möjlighet har den som gått i särskola till eftergymnasiala studier? Är det statens ansvar, som det är för den som inte gått i särskola, eller är det kommunens ansvar? Och hur ska den som gått i särskola finansiera sina studier om varken aktivitetsersättning eller studielån är anpassade till de specifika förutsättningarna? Här måste regeringen snabbt komma med svar.

Jag vet att det inte helt är kulturutskottets ansvar, men folkbildningen är trots allt en del i dessa frågor som ännu väntar på svar. SV Kulturcollege är för viktigt för att dö sotsdöden.

Fru talman! Även folkhögskolor spelar såklart en viktig roll inom folkbildningen, inte minst för ungdomar som behöver eller vill hitta en annan väg för att skaffa sig kompetens och utbildning. Folkhögskolorna har också en unik möjlighet att möta personer med funktionsnedsättning i det livslånga lärandet.

På Mora folkhögskola kan man till exempel läsa anpassad it. Det är en utbildning som är inriktad mot en kategori studerande som sällan eller aldrig får stå i centrum och känna sig självständiga. Det är tyvärr fortfarande ett projekt. Och på Furuboda folkhögskola i Åhus stärker man utbildningen med idrott och musik.

Men frågorna jag redan har ställt kvarstår. Vems ansvar är den eftergymnasiala utbildningen för den som gått i särskola? Vilken valfrihet och vilken möjlighet har den som gått i särskola till eftergymnasiala studier? Är det statens ansvar, som det är för den som inte gått i särskola, eller är det kommunens ansvar? Och hur ska den som gått i särskola finansiera sina studier om varken aktivitetserättning eller studielån är anpassade till de specifika förutsättningarna?

Jag har här bara gett några exempel där folkbildningen, genom studieförbunden och folkhögskolorna, gör en otroligt viktig insats när man ger kunskap, bildning och röst åt ofta förbisedda medborgare i vårt samhälle. Studiecirkeln blir kanske en början till något mycket större, en början till något som man kanske inte hade förutsett men som ger ytterligare en dimension till bildningen. Men det skulle inte kunna hända om inte folkbildning hade sin fria roll att hitta egna vägar. Det är just friheten och öppenheten som ger folkbildningen dess kraft att genom bildning möta varje individ där den står för att därifrån lyfta vidare i ett livslångt lärande.

Folkbildningens kraft ligger också i att den finns över hela landet. Folkhögskolor och studieförbundens studiecirkel och kulturarrangemang finns inte bara i städerna utan minst lika mycket på landsbygden och på mindre orter.

Fru talman! Staten satsar stora resurser på folkbildningen. Det är enligt min mening väl använda pengar. Folkbildningen, med studieförbunden och folkhögskolorna, är en viktig aktör för att lyfta och skapa engagemang i vårt samhälle.

(Applåder)

Anf. 130 EVA WALLIN (KD):

Fru talman! Målet med folkbildningspolitiken är att ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och sin bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället.

Vi kristdemokrater vill att människor ska stärkas i sin tro på sin egen förmåga att kunna utveckla och förändra sitt liv och att kunna påverka och utveckla samhället vi alla lever i. Folkbildningen har därför en viktig uppgift i att stärka och utveckla demokratin och göra det möjligt för en ökad mångfald av människor att påverka sin livssituation och delta i samhällsutvecklingen.

Vidare är en viktig uppgift för folkbildningen att utjämna utbildningsklyftor, höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället och även att öka intresset och delaktigheten i kulturlivet.

När vi talar om folkbildning brukar vi mena de tre ben som verksamheten kan sägas vila på. Det är folkhögskolorna, studieförbunden och biblioteken.

Något av det finaste med folkhögskolorna är att de kan ge människor en andra chans. Den som av olika anledningar inte slutförde sin gymnasieutbildning, som kanske inte riktigt hade studiemotivation eller kom i fel sällskap, har möjlighet att i ett nytt sammanhang fullfölja sin utbildning.

Under det gångna året sökte sig många människor till Sverige, och vi ser att folkhögskolorna och studieförbunden kan få spela en ännu större roll i språk- och samhällsutbildning. Där kan nyanlända människor få utbildning och även ingå i ett socialt sammanhang. Där kan de få goda för-

utsättningar för språkinläring och för att förstå hur vårt samhälle fungerar. Folkhögskolorna kan vara en viktig bas i arbetet med språk och integration.

Fru talman! Jag vill även nämna något om spelfrågan. Eftersom en uppsjö av nätkasino har tagit plats hemma i våra vardagsrum på senare tid har det svenska spelmonopolet i praktiken redan upphört att fungera.

Vi kristdemokrater ser med oro på utvecklingen och menar att någon form av licenssystem bör införas i vårt land. Det borde finnas stora möjligheter att finna en framkomlig väg för det genom en spelutredning. Vidare anser vi att någon form av åtgärder bör sättas in för att stävja den aggressiva marknadsföringen och motverka det spelmissbruk som vi ser i nätkasinonas spår.

Avslutningsvis vill jag yrka bifall till kristdemokraternas reservation nr 7 om reglering av spelmarknaden.

(Applåder)

Anf. 131 PETER JOHNSON (S):

Fru talman! Betänkandet handlar, som många har nämnt tidigare, om folkbildning och spelfrågor.

Jag ska beröra spelfrågan kort. Det pågår nämligen en utredning för att se över problematiken på den svenska spelmarknaden. Utredningen kommer förhoppningsvis att leda till en reglerad marknad som gör att de flesta av de spelbolag som finns i dag ansluter sig till licenssystemet så att det blir ordning och reda. Förhoppningsvis kommer utredningen att ha någon form av förslag klart före mandatperiodens slut.

Därför känns de två reservationerna lite konstiga. Vi vet att Sverigedemokraterna egentligen vill ha ett annat system. Men Kristdemokraterna säger i sin reservation i princip det som vi har föreslagit. Det finns också en parlamentarisk referensgrupp.

Jag tror alltså att vi kommer att komma tillbaka till den spelpolitiska debatten senare, när utredningen är klar.

När det gäller folkbildningen är det ett av alla områden som regeringen lyfter fram och stärker och där man också levererar. För oss socialdemokrater är folkbildningen viktig. Den bidrar till att bygga starka, självständiga folkrörelser. Starka folkrörelser där människor organiserar sig i vardagen är ett fundament för en stark demokrati. Ett folkstyre blir nämligen bäst när det bärs av folkflertalet. Folkbildning är också ett sätt att utveckla människor och utveckla landet, såväl kulturellt som socialt och ekonomiskt.

Dessa två perspektiv präglar den politik som den socialdemokratiskt ledda regeringen driver för att stärka bildningen.

Det är bland annat därför vi har satsat på ett kunskapslyft, där vi ökar antalet utbildningsplatser i landet med över 80 000 under mandatperioden. Folkbildningen får ta del av det.

Vi satsar för att vi vet att människor får arbete när de har rätt kompetens, inte för att de är billiga. Vi satsar också för att vi vet att människor klarar av omställningar och utmaningar när de får chans att känna sig trygga och ser att det kommer att gå bra för dem som individer, inte när de försätts i fattigdom. Och vi satsar för att vi vet att Sverige tjänar på att människor i landet höjer sin bildningsnivå och kompetensnivå, och därmed kan vi hävda oss internationellt.

Kunskapslyftet är bryggan mellan arbetslöshet och egen försörjning. Det leder också till möjligheter för arbetsgivaren att få tag i rätt kompetens. Det ser vi nu när arbetslösheten sjunker i vårt land.

Folkbildningen är en viktig del av Kunskapslyftet. På våra folkhögskolor runt om i landet får människor tillbaka tron på den egna förmågan. De får gymnasiekompetens, och de får vägar vidare i livet. I och med regeringens budget får landets folkhögskolor 5 000 fler utbildningsplatser.

Herr talman! Folkbildningen är samhällets kraft, som vi ska vara glada för. Vi ska inte minst vara glada för våra studieförbund som bedriver studie-, kultur- och bildningsverksamhet överallt i hela landet, hela tiden. Den förmåga som studieförbunden har att nå människor med sin organisering i allt från de mindre orterna till de större städerna och från norr till söder är unik. Likaså är studieförbundens förmåga att organisera sig i stunden och att ställa om en sann och levande resurs.

Hösten 2015, när antalet asylsökande i Sverige steg kraftigt, är ett bra exempel på det. Regeringen hade i vårändringsbudgeten anslagit 30 miljoner kronor för att studieförbunden skulle kunna erbjuda samhällsintroduktion och språkintrouktion till de asylsökande på anläggningsboendena. Resultatet av den kraftsamling som studieförbunden gjorde imponerar. Under hösten organiserade studieförbunden samhällsintroduktion och språkintrouktion för 70 000 människor som söker asyl. De nådde alltså 70 000 människor över hela landet.

En positiv följd av studieförbundens insats är att många av dem som nåddes har mycket bättre förutsättningar för att klara sfi. De kan till och med hoppa över vissa delar. Ännu en positiv följd är att studieförbunden stärker integrationen mellan ortsbor och asylsökande på ett fantastiskt sätt.

Utskottet besökte Hej främling! i Östersund och såg vilken kraft det finns just i förmågan att mötas med hjälp av studieförbunden. Det är möten mellan människor. Det är naturligtvis viktigt för den enskilde att få en meningsfull och bildande sysselsättning.

Herr talman! Ett perspektiv som ibland lyfts fram i debatten – ofta från yttersta högern – är att regeringen tvingar folkrörelsen att ta ansvar för integrationen. Men de som säger så gör det mot bättre vetande. Det är nämligen ett engagemang som kommer från folkrörelserna själva. Det kommer underifrån, oavsett om det är idrottsrörelsen, folkbildningen eller andra folkrörelser. Det enda staten gör är att bidra med ekonomiska förutsättningar så att de ska kunna göra mer av det de redan gör. Och den vanligaste kommentaren från folkrörelserna är: Vi kan och vill göra mer.

Det är verkligheten. Att stärka folkbildningen för att ta vara på människors egen vilja till bildning, det är en mycket klok insats som räntar sig flera gånger om. Och det är vad regeringen gör.

Det är också vad regeringen gör i stället för att sänka skatten för dem som redan har. I stället för att sänka skatten investerar vi i ett kunskapslyft. I stället för att sänka skatten tar vi ansvar för etablering och integration. I stället för att sänka skatten satsar vi på samhällsbyggen som ökar välbördet i välfärden.

Nu fortsätter vi. Nu ökar vi insatserna med 97 miljoner till studieförbunden och folkhögskolorna. Moderaterna vill sänka det anslaget med 200 miljoner.

När Sverige växer, då ska vi växa tillsammans.

(Applåder)

Anf. 132 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Herr talman! Bildning är inte samma sak som utbildning. Båda behövs i samhället och för den enskilde. Självklart är det viktigt att ha yrkeskompetens så att man kan få ett arbete och försörja sig. Men det är minst lika viktigt för demokratin och samhället att människor bildar sig, utvecklas och deltar, att de kort och gott är medborgare.

I dessa alltmer kommersialiserade tider är det kanske viktigare än någonsin att vi drar oss detta till minnes och stärker den grundpelare i vårt samhälle som folkbildningen är. Vårt människovärde tenderar att i alldeles för hög grad reduceras till hur kommersiellt lönsamma och produktiva vi är. Vad innebär alla etiketter som man klistrar på människor, till exempel om man är anställbar eller inte?

Vi människor är mycket mer än kuggar i ett produktions- och konsumtionsmaskineri. Vi är mycket mer än kunder och konsumenter. Vi är som sagt sociala, vi är kulturella varelser och vi är medborgare.

Folkbildningen är en ovärderlig grund för allt detta. Och i dessa tider, när många människor kommer till Sverige, har den en särskilt viktig roll. Flera har varit inne på detta. Runt om i landet pågår många viktiga arbeten med alla goda initiativ som tas – ofta av civilsamhället, ofta av bildningsförbund – för att ta emot, stödja och hjälpa nyanlända att snabbt komma in i det svenska samhället och inte minst lära sig svenska. Det är som sagt ovärderliga insatser för medmänniskor och för samhället i stort.

Jag behöver inte upprepa det som redan har sagts. Men jag vill lägga till att det här naturligtvis är vinn-vinnlösningar. När vanliga människor som redan bor i Sverige träffar dem som nyligen har kommit för att prata om vårt land och hjälpa till med svenskan tjänar alla på det. Alla utvecklas när vi lär känna varandra.

Därför tycker jag förstås att det är mycket bra att regeringen föreslår rejäla tillskott till folkbildningen, för både studieförbund och folkhögskolor, i vårändringspropositionen så att mer av detta kan göras, särskilt med tanke på integrationen.

Jag vill också nämna att det är självklart – men det förtjänar att påminnas om – att människor är olika och behöver olika studieformer. Den som av någon anledning inte har lyckats att skaffa sig gymnasiekompetens som ung får en chans att på egna villkor skaffa sig en sådan på en folkhögskola.

Detta har varit väldigt framgångsrikt. Många har fått chansen att komma vidare, fått jobb eller fortsatt till andra utbildningar. Och nu kommer ännu fler att få det eftersom regeringen satsar stort på fler platser på folkhögskolorna. Det är utmärkt och välbehövligt.

Som sagt, utvärdering av verksamhet är alltid viktig, särskilt när verksamheten är skattefinansierad. Vi måste veta vad som görs och hur det går, men vi måste också ha respekt för att allt inte låter sig beskrivas i enkla mätbara termer.

Det är alldeles utmärkt att utskottet ställer sig bakom att man inte ska föregripa Statskontorets arbete med att finna bra former för att utvärdera folkbildningen. Resultatet ska ju presenteras inom kort.

Jag tänker inte gå in på spelfrågor, utan dem överlåter jag till min miljöpartikollega Agneta Börjesson.

Slutligen vill jag bara säga att bildning och kultur inte får ses instrumentellt som ett verktyg för att öka tillväxt, för ökad hälsa eller för att skapa jobb, även om allt detta kan vara en följd av bildning och kultur. Bildning har ett värde i sig själv som inte låter sig mätas med siffror och bokstäver på papper och i formella behörigheter. Allmänbildning och gemenskap ger ett gott samhälle. Det är roligt att prata om det här. Det är också roligt att regeringen satsar. Jag ser fram emot en fortsatt blomstrande folkbildningsverksamhet.

Som sagt har det hänt mycket på den senaste tiden när det gäller att tillmötesgå kraven i de motioner som har väckts med berättigade påpekanden om att man måste kunna få delta i folkbildning även om man inte har personnummer och är nyanländ. Men det här har regeringen tagit tag i, så motionerna är överspelade.

Jag yrkar därför avslag på samtliga reservationer och bifall till utskottets förslag i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 133 BENGT ELIASSON (L):

Herr talman! I det här betänkandet har vi från Liberalerna inga särskilda yrkanden, utan vi står bakom utskottets förslag. Men det är ändå några delar som ytterligare behöver belysas.

Strävsamhet och bildning är två ord som sällan används i dagens samhällsdebatt. Ändå är det två ord som är den verkliga kärnan i vårt öppna, demokratiska Sverige. För oss liberaler är detta hörnstenar i vår politik och också för samhällsbygget – strävsamhet och bildning.

Folkbildning förändras, men betydelsen av den kvarstår. Att ge människor förkovran, kunskap, erfarenhetsutbyte, kulturell och annan bildning är att ge människor makt över sin egen situation.

Herr talman! Brinnande bilar, flyktingar utan ansikten som trängs i baracker, nedbrända flyktingboenden, näthat, utanförskap och segregering har blivit en nästan naturlig del i det dagliga nyhetsflödet i vårt land. Det är synd och i grunden ett stort avsteg från de traditioner för konfliktlösning vi sedan mer än hundra år har byggt upp just genom strävsamhet och bildning.

Det var den tidens liberaler som var drivande när det arbete som skulle bli en del av vår demokratis fundament skapades. Modellen hette folkbildning genom bland annat folkhögskolor, studieförbund och föreläsningsföreningar runt om i vårt land.

Där gavs unga människor träning i demokratiskt tänkande. Där föddes medborgaranda som motvikt mot våld som konfliktlösare. Och där lades grunden för den fredliga utveckling som vi har fått ta del av efter att ha varit ett av Europas värsta krigarländer under hundratals år. Vi ska inte glömma det.

Herr talman! Varje individ som föds är ett oskrivet blad. Därigenom är också varje ny generation det. Arvet som ska föras vidare kan inte förskingras utan att det får konsekvenser. Nog kan man tycka att den folkbildning som man hade råd med för hundra år sedan också måste ha en framskjuten plats i de offentliga budgetarna som allmän artikel och inte som en sÄrlösning och extrasatsningar, vilket det nu faktiskt tenderar vara. I vårpropositionen innebär det enbart en flytt av samma pengar till ett annat konto, och vips har vi en satsning.

Enligt oss liberaler har vi all anledning att fundera över om en avsmalning av folkbildningens grundläggande bredd, som väl behövda mötesplatser, är rätt väg att gå. Kanske är det ändå bättre att lägga pengar på de mötesplatser som bygger demokrati för nya generationer än att ta kostnaderna för brinnande bilar och förvarande insatser för människor som inget hellre vill än att vara med. Man kallar det för en satsning när samma peng flyttas upp.

Herr talman! Häromdagen var vi i kulturutskottet på studiebesök på flyktingförläggningen Grytan utanför Östersund. Det var den förläggning som blev rikskänd när en grupp flyktingar i julas mitt i natten vägrade att lämna bussen utanför förläggningen. Det var en händelse som mycket precist satte fokus på alla de problem som en alltför snabb och planlös hantering av människor kan leda till. Det kan leda till att människan försvinner och ersätts av ett kolli i ett logistiskt problem som ska lösas.

Själv blev jag oerhört berörd av mötet med de människor som har fått fly från allt sitt i sökande efter trygghet. Nu var det de som fick mig att känna mig varmt välkommen hem till dem, mitt ute i skogen i en gammal militärbaracksmiljö som enkelt kan beskrivas som torftig. Men vi möttes av något helt annat: värme, ljus och medmänsklighet.

Vid besöket på förläggningen träffade vi – som Peter alldeles nyss beskrev – såväl boende som det fantastiska initiativet Hej främling! Det är en förening som jobbar helt ideellt med att aktivera såväl näringsliv som civilsamhälle i mottagandet på plats.

Föreningen anordnar en mängd aktiviteter inom kultur och idrott och skapar bryggor in i det svenska samhället. Grunden är att ingen kan göra allt, men alla kan göra något, alla kan bidra. Nyligen blev Hej främling! mycket välförtjänt utnämnd till Svenska hjältar. Vad som händer där, herr talman, är att det i grunden är strävsamhet och bildning som betyder något i verkligheten, det var det som vi mötte på Grytan. Jag blev nästan rörd till tårar när vi gick tillbaka till bussen. Några korta minuters samtal, några snabba handskakningar vid fotograferingstillfället när vi lämnade anläggningen och blickar kommer att finnas kvar på min näthinna länge. Det var ett möte med människor – inte med ett kolli flyktingar.

Herr talman! För liberalerna är vägen framåt mycket klar. Det behövs mer bildning och strävsamhet som ett kitt mellan människor.
(Applåder)

I detta anförande instämde Allan Widman (L).

Anf. 134 AGNETA BÖRJESSON (MP):

Herr talman! Förra mandatperioden var jag ersättare i kulturutskottet, så jag känner mig ganska hemma i de här debatterna. Nu får jag komma en gång per år och prata spelpolitik. Det känns alltid lika bra. Den här gången har man i kulturutskottets betänkande nr 8 slagit ihop folkbildningsfrågor med spelpolitik, och det är fantastiskt att följa den debatt som ni har om folkbildningsfrågor och som Annika Lillemets från Miljöpartiet deltar i. Men jag ska alltså hålla mig till spelpolitikens område.

Jag tycker att det är väldigt kul att jobba med spelpolitik just nu, då det äntligen börjar röra på sig också i politiken. Spelmarknaden förändrades under ett stort antal år i och med den tekniska utvecklingen, som många har pratat om. Det finns väldigt många oreglerade bolag inom EU-området, och de erbjuder tjänster för Sverige. De här bolagen satsar stora summor reklam för att vinna marknadsandelar. Men under många år hände i praktiken ingenting på det politiska området.

Därför är jag väldigt glad att nuvarande regering har tillsatt en spelutredning. Dessutom har man tagit fram underlag som ska leda till en proposition om spelberoendefrågorna nu i vår. Även detta är väldigt efterlängtat. Det har getts nya uppdrag till Folkhälsoinstitutet om att utveckla kunskapsstöd om spelproblem. Man har fått nya mål om att minska skadeverkningarna och överväga behovet av fler uppföljningssystem, till exempel när det gäller olika former av skador och självmord. Man har också dragit igång en ny och väldigt bred befolkningsstudie inom ramen för Swelog. 21 000 personer ingår i studien. I vår kommer man att presentera ett första resultat som ska bli spännande att ta del av.

Det har länge funnits en väldigt bred majoritet i Sveriges riksdag för att få ordning och reda på spelmarknaden. Nu har Spelutredningen kommit igång och fått en kompetent utredare i Håkan Hallstedt, generaldirektör på Lotteriinspektionen. Man har, precis som flera andra pratat om, fått en bra politisk referensgrupp och en expertgrupp.

Därför föreslås i det här motionsbetänkandet avslag på egentligen alla spelmotioner. Det är helt rimligt, eftersom Spelutredningen nu har tillsatts. Den ska jobba med de allra flesta av de frågor som lyfts fram i motionsbetänkandet.

Jag vill ändå säga några ord om saker som inte lyfts fram så mycket i Spelutredningen, men som faktiskt lyfts fram i betänkandet. Den typ av dataspel som enligt dagens lagstiftning närmast är att jämföra med brädspel, det som vi kallar ”gaming” till skillnad från ”gambling”, kan också ha väldigt stora kulturvärden. De kan berätta en minst lika konstnärlig och komplicerad historia som en spelfilm. Det finns ett litet uppdrag hos Kungliga biblioteket att lagra vissa spel, spelkonsoler och så vidare.

Andra typer av dataspel kan likna sport. De har stora inslag av tävlingsmoment och drar stora horder av både deltagare och åskådare, eller så kan de i stor utsträckning likna spel om pengar. Det kan vara att man får väldigt snabba vinster i annan form än just pengar men köper sig stora fördelar med pengar, så att det är ändå ganska stora pengar inblandade. Framför allt liknar det här en massa annat näringsliv som just nu går väldigt bra och där man ständigt har behov av nya och välutbildade utvecklare. Det finns alltså all anledning att ha fokus även på det här dataspelsområdet.

Jag hoppas därför att vi i fortsättningen kan få fler strukturer som tittar på både faror och möjligheter med dataspel och att vi från politiken kan hitta någon form av hemvist för dem, om det nu ska vara inom kultur, näring, idrott eller annan spelverksamhet.

Men i dag, herr talman, yrkar jag bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 20 april.)

§ 11 Kultur för alla

Kulturutskottets betänkande 2015/16:KrU10
Kultur för alla
föredrogs.

Anf. 135 ISABELLA HÖKMARK (M):

Herr talman! Nu ska vi behandla betänkandet *Kultur för alla*, där 20 motioner från allmänna motionstiden behandlas. Där finns också ett tillkännagivande till regeringen rörande erfarenhet och forskning om kultur och hälsa.

Alliansregeringen vidtog en rad åtgärder för att främja utvecklingen av kultur och kulturarbete runt om i Sverige. Den samverkansmodell som trädde i kraft 2009, en modell för att fördela statliga medel till regioner och kommuner, har visat sig vara väldigt framgångsrik. Om detta vittnar inte minst alla de kulturskapare, föreningar och beslutsfattare som framfört sina åsikter i den utvärdering som kulturutskottet genomförde under hösten 2015. Reformen har inneburit ökat inflytande regionalt och kommunalt. Men det finns en del förslag till förbättringar, bland annat gällande dialog mellan rikspolitiker och kommunal- och regionpolitiker. Man har även sett att nya verksamheter inte har fått medel till del. Det är ett arbete som pågår.

Kulturen bidrar på många sätt till vårt välbefinnande. Det finns forskning som visar att den har stor betydelse för vår hälsa. Tillkännagivandet till regeringen handlar om att ta till vara forskning och beprövad erfarenhet i utformningen av en framtida kulturpolitik. Människor som deltar i kulturlivet har en bättre hälsa och lever längre.

Alliansregeringen avsatte forskningspengar varje år mellan 2006 och 2008 just för forskning om kultur och hälsa. Vid Göteborgs universitet inrättades också en centrumbildning för kultur och hälsa. Här lyfter man fram forskning som visar att människor som deltar i kulturlivet har bättre hälsa och lever längre. Kulturen har stor betydelse för kreativitet och innovation samt för hjärnans läkningsprocesser efter till exempel en stroke. Nordiska ministerrådet har lagt fram förslag om nordiskt samarbete när det gäller kulturens betydelse för hälsan. En avhandling vid Göteborgs universitet visar att kultur ger livskvalitet i form av viktiga sociala, kulturella och hälsorelaterade värden.

Detta bredare sätt att värdera kultur bör man ta större hänsyn till vid beslut om kultursatsningar, anser vi.

Statens kulturråd fick 2011 i uppgift av regeringen att fördela medel för att främja människors delaktighet i kulturlivet genom kulturupplevelser såväl som genom eget skapande. Alla vårdgivare gavs möjlighet att söka bidrag. Erfarenheterna från dessa projekt är mycket goda. De har inneburit en satsning på kultur för äldre.

Alliansregeringen satsade över 100 miljoner ytterligare, och vi vill ha fortsatta satsningar på ett projekt likt skolans med en skapande äldreård. Under alliansregeringen inleddes även ett samarbete med regioner och landsting om kultur som hjälpmedel för att förebygga sjukfrånvaro, Kultur på recept.

Det gäller att prioritera rätt när resurserna är begränsade. Det är ju också skattebetalarnas pengar vi använder. Vad har vi då sett för satsningar på kultur för alla?

De satsningar från regeringen som ofta förs fram riktar sig framför allt till barn och unga, eller kanske till deras föräldrar, som slipper betala en del av musikskoleavgiften. De riktar sig även till vuxna som kan ta sig själva till museer och turister som tar sig hit själva. På detta läggs 180 miljoner kronor i vad regeringen framför som en stor satsning.

För oss är det viktigt att kulturlivet kommer äldre till del. Äldre boende på vård- och omsorgsboenden har oftast ingen möjlighet att ta del av det kulturutbud som finns utan är beroende av att kulturen kommer till dem.

Regeringen anser i detta fall, vilket framgår för den som läser betänkandet, att det är en kommunal angelägenhet att se till att de äldre får kultur. Här har man en helt annan åsikt än när det gäller den kommunala musikskolan. Den om någon är väl en kommunal verksamhet. Här får föräldrar en sänkning av avgiften eller en avgiftsfri skola, medan äldre ligger kvar på sitt äldreboende.

Det finns många goda exempel på hur personer och verksamheter arbetar för att öka äldres tillgång till och möjlighet till besök. Det gäller till exempel många privata museer. Det finns samarbete med Demensförbundet som arrangerar visningar för personer med demensdiagnos och deras anhöriga. Det finns privata museer som just för kulturen till äldre som inte tar sig till museet själva. Det är goda initiativ som tyvärr försvåras av regeringens reform med fri entré som bara ger en ensidig subvention till de statliga museerna.

Kulturen bidrar också stort till jobb och tillväxt. Kreativa näringar står för en stor del av de näringar som växer. Det är näringar som också bidrar till regional utveckling. Det kan vi se i Sunne med Selma Lagerlöfs hem, i Vimmerby med Astrid Lindgrens Värld, och i Gustavsberg där Artipelag i dag är den största arbetsgivaren.

Om man på allvar vill främja tillväxten och se till att redan befintliga företag växer är det kanske inte enstaka bidrag till kultur som är det viktigaste utan att se till att möjligheterna att driva verksamheter förbättras. Av avgörande betydelse för alla typer av företag är storleken på arbetsgivaravgifter, skatter, regelkrångel, upphandlingar, neutrala konkurrensförutsättningar, och så vidare.

Vi vill till exempel utreda produktionsrabatter vid produktion av film. Det skulle kunna vara en väg att dra till sig intresset för att filma i Sverige. Det är 17 länder inom EU som har sådana rabatter. De är således mer attraktiva val att välja att filma i. Sverige väljs där bort.

Vi behöver också samarbeta mer över utskotts- och departementsgränser då många utmaningar spänner över flera områden. För kulturskapare och företagare spelar skatter roll, som jag tidigare sa. Det gäller för export och handel likaväl som för utbildning.

Vad gör regeringen? Kulturrådet har i varje fall inga nya medel att disponera för kultur för äldre. I stället för att skapa möjligheter, se privata initiativ och arbetsplatser som växer fram försvåras man för dem och gynnar endast statliga och kommunala verksamheter med mer bidrag.

Regeringen väljer till och med ut vilken kultur som människor ska ha råd att ha tillgång till. Det är gratis för familjerna att gå in på Moderna Museet, men man höjer till exempel avgifterna för bio. Det omöjliggör

också etableringar och nya satsningar. Det är tråkigt när man ser så många entreprenörer som startar musikskolor, museer, teatrar eller kulturcentrum som alla bidrar till ett rikt kulturliv i Sverige.

Herr talman! Jag vill avsluta med att yrka bifall till reservationerna 2 och 5 och i övrigt till utskottets förslag i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 136 ANGELIKA BENGTTSSON (SD):

Herr talman! I vår senaste höstbudget hade vi en röd tråd med en rad satsningar inom folkhälsan. Må bra vill vi nog alla göra. Att man mår bra när man tar del av eller är en del av kulturen vet vi alla om. Det är ingen slump att man använder sig av just kulturen vid till exempel rehabilitering.

I dag behandlar vi betänkandet *Kultur för alla*, och det är det vi sverigedemokrater har betonat i vår höstbudget – kultur för alla. Det ska inte spela någon roll om man är ung eller gammal, frisk eller sjuk. Alla ska i största möjliga mån ha tillgång till och möjlighet att delta i kulturverksamheter.

I vår reservation 3 skriver vi om de äldres rätt till kulturen. Till skillnad från andra grupper i samhället har våra äldre fått uppleva en stadig försämring av sina levnadsvillkor. Hundratusentals svenska pensionärer har tvingats leva på en månadsinkomst som ligger på eller strax över existensminimum. Hur ska de då kunna köpa en biobiljett, en teaterbiljett eller betala en terminsavgift?

Sverigedemokraternas uppfattning är att välfärden ska sträcka sig genom livets alla skeenden. Denna utveckling måste därför vändas så snart som det är möjligt. Det är därför vi föreslår en rad åtgärder för att underlätta livet och vardagen för våra äldre.

Herr talman! Jag kommer ihåg när min mormor hamnade på äldreboende. Från tryggheten i sin bostad med sin älskade katt hamnade hon på ett boende med främlingar. Det märktes snabbt att det sociala umgänget inte var detsamma, och min mormor trivdes allt mindre med sitt liv. Att våra äldre som tjänat vårt land tvingas att leva så är inte acceptabelt. Det sociala umgänget spelar en oerhört viktig roll och alltmer ju äldre vi blir. Utan det tynar vi bort.

Inledningsvis nämnde jag att vi alla mår bra av att delta i och vara en del av kulturen. Kulturen kan ge mening i livet och föda livsglädje. Här har ni alla ett konkret exempel på vad som händer när vi tar del av den. Därför satsar vi i vår budget på kultur i vård och omsorg och skapande äldreomsorg.

Kultur i vård och omsorg finns redan i Norge, och vi kan se att det fungerar. I Norge har man fördelat medel via Den kulturelle spaserstokken. Målet med satsningen är att sköta högkvalitativ konst- och kulturförmedling till äldre, ge förutsättningar för ett utökat samarbete mellan kulturen och vård- och omsorgssektorn samt säkerställa att ett brett kulturutbud finns tillgängligt för äldre i deras vardag. Vi vill se liknande verksamhet i Sverige.

Skapande äldreomsorg växer i våra kommuner, och det är glädjande. Tanken med skapande äldreomsorg är att kulturen ska följa människan genom livet. Av samma anledning anser vi att kulturen har en viktig roll tidigt i våra liv. Därför har vi vår satsning på skapande skola. Vi vill med skapande äldreomsorg säkerställa att alla i största möjliga mån erbjuds

kulturverksamheter. Därför anser vi att satsningen bör struktureras på nationell nivå. Jag yrkar bifall till reservation 3.

Herr talman! Angående vår motivreservation vill jag kort kommentera att det är av principiella skäl vi har denna. Vi tror inte på ett mångkulturellt samhälle. Det har inte fungerat, och det kommer förmodligen aldrig att göra det heller. Vi måste börja acceptera att alla länder har sin egen unika kultur.

Att börja blanda ihop olika kulturer och hoppas att det skapar en gemenskap och en igenkänningsfaktor hos varandra är inget annat än naivt. Vi sverigedemokrater prioriterar sammanhållning. Det är med sammanhållning vi lyckats bygga vår välfärd, och det är med sammanhållning vi ska upprätthålla den. Jag står bakom motivreservationen men yrkar inte bifall till den för tids vinnande.

Anf. 137 PER LODENIUS (C):

Herr talman! Jag vill inleda med att säga att jag står bakom samtliga av Centerpartiets och Alliansens gemensamma reservationer, men jag väljer här att endast yrka bifall till reservation nr 1.

Herr talman! Vi behöver kulturen för att leva. Kulturen har sitt egenvärde. Ett kulturliv där alla är välkomna och kan delta är en viktig kraft för ett samhälle som håller ihop på lång sikt. För mig och Centerpartiet är det därför viktigt och väsentligt att kulturen är just tillgänglig.

Jag skulle vilja definiera det som att tillgänglighet till kultur bärs upp av tre ben. Det ska inte spela någon roll om man har någon funktionsnedsättning. Det ska inte spela någon roll vilken social eller ekonomisk situation man lever i. Det ska inte spela någon roll var i landet man bor. Kulturen ska finnas till för alla. Kulturen ska vara möjlig för alla.

Betänkandet vi debatterar har just titeln *Kultur för alla*. Då är det också viktigt att kulturen når alla i vårt vidsträckta land.

Sverige är ett smörgåsbord med ett brett utbud av olika kulturupplevelser. Samtidigt finns det ett stort värde i att lyfta fram såväl stora som mindre städer i kulturens strålkastarljus. Umeå var europeisk kulturhuvudstad 2014, European Capital of Culture. Det satte Umeå – men också regionen, liksom hela Sverige – på den europeiska kulturkartan.

Hur kan vi bygga vidare på det? Ett sätt att skapa fortsatt såväl nationellt som internationellt intresse för vårt kulturliv är att inrätta ett nationellt kulturhuvudstadsår, som Centerpartiet föreslår. Centerpartiets idé om ett nationellt kulturhuvudstadsår är att en svensk stad vartannat år får status av att vara nationell kulturhuvudstad. Då kan också mindre städer få uppmärksamhet och chans att visa upp och särskilt utveckla sitt kulturliv.

Den här idén finns redan i Storbritannien. Där ville man arbeta vidare på framgången när Liverpool var europeisk kulturhuvudstad 2008. Framgången där visade sig också i social och ekonomisk utveckling för regionen. Man beslöt då att låta en stad i Storbritannien vart fjärde år bli nationell kulturhuvudstad, ”UK City of Culture”.

Vi kan alltså se att ett rikt kulturliv bidrar till att skapa en attraktiv miljö att bo och verka i och därmed också bättre förutsättningar för lokal och regional utveckling. Att skapa en nationell kulturhuvudstad i Sverige skulle sätta strålkastarljuset på spännande kulturupplevelser över hela landet. Städer som Säffle, Haparanda och Lidköping skulle få chansen att visa upp och utveckla sitt kulturliv. Uppdraget som nationell kulturhuvudstad

skulle ge en vitamininjektion i samhället och samtidigt bidra till tolerans och företagande, liksom till lokal och regional utveckling, samt därtill stärka Sverige på den internationella kulturkartan.

Herr talman! Kulturen har en stor roll i vårt samhälle. Jag vill påstå att kulturen är en omistlig del av mänskligt liv. Därför är också kulturen en viktig uppgift för samhället. Här är kultursamverkansmodellen en viktig motor för att utveckla kulturen i just hela landet. Med en väl genomförd dialog och ett gott samarbete inom regionen får också kulturlivet ett uppsving. Kultur är också en viktig utvecklingspotential inte minst när det gäller den regionala tillväxten, som vi har talat om tidigare.

Sverige har i dag en global topposition när det gäller kreativa näringar. Det är något som vi ska vara stolta över och samtidigt se till att utveckla vidare.

Herr talman! Det finns kort sagt en potential i hela landet, och det finns stor kompetens inom kulturområdet över hela landet. Samtidigt ligger i dag mycket nationell expertis i storstäder, främst i vår huvudstad. Det gör att vi missar massor av talang och kreativitet ute i landet som borde komma fler till del. Det är inte särskilt hållbart.

För att fler ska kunna ta del av, delta i och utveckla kulturen bör vi hitta en ny modell som gör att vi lyfter fram spetskompetensen där den finns i landet. Som jag ser det borde det ske i samverkan mellan regionerna och staten, kanske genom en ny modell för den nationella kulturpolitiken. Varför då inte en modell som bygger vidare på de tankar som har gjort samverkansmodellen framgångsrik? Jag pratar alltså om en kultursamverkansmodell för den nationella nivån, där förutom regionerna och kommunerna, med dess politiker och tjänstemän, också den professionella kulturen, liksom den ideella kulturverksamheten i hela landet, får möjlighet att vara med, delta och påverka den nationella kulturpolitiken. Allt av riksintresse måste väl ändå inte ligga i Stockholm?

Varför kan till exempel inte Dalhalla bli en nationell sommarscen för Kungliga Operan? Dalhalla räknas ju som en av Europas mest exklusiva utomhusarenor för opera och är dessutom en av världens vackraste utomhusarenor. Det måste väl ändå vara en perfekt miljö för Kungliga Operan under en sommarmanad? Det är något som jag är övertygad om att både Sverige och operakonsten skulle vinna på. Fler exempel finns runt om i vårt land.

Men det är inte i första hand jag eller vi här i Riksdagshuset i Stockholm som ska ta fram de förslagen. Det är som sagt över hela landet som professionen och kunskapen finns, och det är där den ska lyftas fram.

Men det är inte bara den stora scenen som ska lyftas fram. Om vi ser oss omkring kan vi se att det finns vad vi kan kalla döda, tomma ytor, inte minst i våra urbana miljöer, som skulle bli livfullare men också kännas tryggare om de fylldes med kulturell verksamhet. Centerpartiet här i Stockholm har till exempel föreslagit att man ska öppna upp och erbjuda outnyttjade ytor i staden till kulturskapare. Det skulle skapa nya arenor för kulturskapare, liksom en attraktivare och tryggare stad.

Herr talman! Som jag inledde med står jag bakom samtliga reservationer från Centerpartiet och Alliansen. Men för tids vinnande väljer jag här att endast yrka bifall till reservation 1.

(Applåder)

Anf. 138 BENGT ELIASSON (L):

Herr talman! Inledningsvis vill jag yrka bifall till reservation 4 under punkt 2, men jag står naturligtvis bakom också vår gemensamma alliansreservation 5 under punkt 3.

Herr talman! När vi säger ”kultur för alla” kan man undra om vi verkligen menar det från hjärtat, i själva grunden. Självklart har alla människor rätt till kultur. Alla ska ha möjlighet att själva delta i kulturlivet. Det är ju ett av målen inom den nationella kulturpolitiken. Vi använder de orden ganska ofta, åtminstone i vårt utskott.

Vi vet dock att många äldre av en rad olika skäl har svårt att ta del av kulturlivet i den vardag som de lever i. Vi vet också att de har svårt att inte bara ta del av utan också själva vara med och skapa. Vi vet vidare att ett aktivt och kulturellt rikt liv ger positiva hälsoeffekter. Ändå pratar vi mer än vi gör.

Ett socialt sammanhang bidrar till en ökad känsla av välbefinnande, meningsfullhet och så vidare. Aktuell hjärnforskning visar hur kulturell verksamhet påverkar hjärnans funktioner positivt. Man kan till och med se det på en magnetkamerabild. Det går att se kulturens påverkan – visst är det fantastiskt!

En rad forskningsrapporter går längre än så. I dag vet vi att kultur har betydelse för hälsa och välmående, också som komplement till traditionell vård och medicin. Föregående talare har varit inne på samma tema. Det bedrivs ett stort antal projekt på flera håll i landet som på många platser är på väg att permanentas. Det är jättebra. Risken är dock överhängande att de delarna nu, när den särskilda finansiering som över tid har legat hos Kulturrådet inte längre finns, kommer att prioriteras ned och pågående projekt kommer att försvinna. Låt oss verkligen hoppas att detta inte sker. Men tyvärr är hoppas allt vi kan. Vi har inte gett Kulturrådet något uppdrag.

Herr talman! Jag skulle vilja lyfta upp frågan om kultur för äldre ur ett annat perspektiv, det som finns i Barbro Westerholms motion, och peka på att vi i Sverige har en klyfta mellan generationerna. I takt med att vårt samhälle har blivit mer och mer individualiserat har kontaktytorna mellan unga och gamla suddats ut alltmer, och vi ser ett samhälle som ur denna synvinkel på sätt och vis kan sägas glida isär. Punkterna där erfarenheter delas blir färre och färre i och med att man flyttar längre ifrån varandra och så vidare.

Detta har positiva effekter men också negativa. Det finns en stor risk för att viktiga erfarenheter och mycket historia går förlorad för kommande generationer, eftersom kontaktytorna inte finns där naturligt.

Hos varje människa finns det ovärderlig information och erfarenhet om vår samtid och vår historia. Det finns i dag, herr talman, fler människor i Sverige som har fyllt 100 år än någonsin tidigare. Det är jättepositivt. Tänk när jag var ung – det tycker en del är på hedenhös tid, medan jag tycker att det är ganska nyligen! När jag var ung var en 100-årsfödelsedag en stor sak som uppmärksammades där hemma på lokaltidningens förstasida, med bild och berättelse. Det var ett gediget reportage varje gång, med beskrivning av personen, personens liv, den tid som personen levt och samhällsutvecklingen ur den personens perspektiv under de här hundra åren. Genom att ta till vara deras livserfarenhet kunde man vid köksbordet föra

vidare kunskaper och insikter till en yngre generation, det vill säga till mig, vilket samtidigt stärkte förhållandet mellan mig och mamma och pappa.

I mångt och mycket är detta helt borta. Jag har inte sett en sådan förstasidesnyhet på många år. Det kanske finns i någon liten landsortstidning någonstans, men jag vet inte. En anledning till att det är borta är glädjande nog att vi i dag blir 100 år. Det är inget konstigt att fylla 100 år. Om några år kommer ungefär hälften av alla som föds att uppleva sin 100-årsdag. Då är det så kallade nyhetsvärdet helt borta. En annan anledning är naturligtvis vår förändrade syn på åldrandet. Vi blir så att säga yngre än vår egentliga ålder.

Herr talman! Genom detta riskerar vi att gå miste om något ovärderligt. Mänskliga erfarenheter och vitala delar av vår historia riskerar att gå förlorade för alltid.

En lösning på detta skulle kunna vara att Kulturrådet får i uppdrag att samordna och initiera samarbetsprojekt mellan museer och andra som dokumenterar 100-åringars livshistoria. Det är nämligen fantastiska historier. Dessa levnadshistorier kan sedan finnas tillgängliga och spridas genom olika medier, finnas som utställningar samt kunna fungera som utbildningsmaterial för barn och ungdomar i grundskolan och i gymnasiet.

Jag tror att vi alla minns de historiektioner som var urspännande när de fick liv, när de handlade om en mänsklig historia och inte bara handlade om ett kunganamn, ett årtal, någon dimma någonstans och en häst som ramlade. Det var något annat när det var kött och blod bakom. Det är dessa historier som är viktiga för vår framtid. Det är därför, herr talman, jag yrkar bifall till reservation 4.

Herr talman! Avslutningsvis: Allt fler betonar kulturens roll och dess stora vikt för samhällsutveckling, regional utveckling och tillväxt. Kulturens meningsskapande roll har på senare år fyllts ut med både kulturekonomiska och regionalpolitiska analyser, och detta är jättebra. Det visar varje gång på framgångssagor. Det visar att tillväxten gynnas av kultur.

För oss liberaler, herr talman, hänger politik ihop. Höjda arbetsgivaravgifter slår mot kulturen och kulturnära näringar, framför allt genom att de leder till kraftigt ökade kostnader men också genom att människors benägenhet att konsumera kultur minskar när det ekonomiska utrymmet också minskar. Kulturpolitiken får inte reduceras till att vara en tävling om vem som ger mest bidrag. Kulturen är en del av en helhet och ska också sättas in i en större politisk kontext. För oss liberaler är det självklart att kultur också är en del av tillväxt och regional utveckling.

(Applåder)

Anf. 139 EVA WALLIN (KD):

Herr talman! Enligt de nationella kulturpolitiska målen ska kulturen vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta, och kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla både kulturens och samhällets utveckling.

Kristdemokraterna vill att vi ska fortsätta utveckla en modern kulturpolitik. Där har kulturens frihet ett egenvärde, men vi vill även koppla kulturen till det övriga samhället och se att den är en del av det som kan ge arbetstillfällen och tillväxt. Olika kulturella uttryck kan till exempel vara attraktioner för svensk turism och besöksnäring. Det är glädjande nog något som vi har sett har vuxit och utvecklats på senare år.

Jag bor i en kustkommun, Öckerö kommun, som i sig har besöksvärden i och med att vi har fina bad, restauranger och annat. Men jag skulle vilja lyfta fram en annan sak som har utvecklats på senare år. Vi har upplevt en stor tillströmning när våra konstnärer under en helg i augusti under flera års tid har öppnat sina ateljéer och sina trädgårdar för allmänheten. Då kan man komma och beskåda och köpa deras verk. Ett evenemang likt detta – Konstvägen – bidrar även till kommunens övriga tillväxt, och det blir en attraktion i sig.

Herr talman! Jag vill med detta yrka bifall till reservation 5 gällande kulturens roll för tillväxt.
(Applåder)

Anf. 140 AGNETA GILLE (S):

Herr talman! Vi märker att kultur är någonting som engagerar oss alla, och alla talar varmt om detta. Det gör oss som sitter här i kammaren i dag mycket glada.

Jag vill inleda med att yrka bifall till förslaget i betänkandet KrU10 och avslag på samtliga reservationer.

Kultur för alla handlar om kultur som bejakar och alstrar inspiration och nya idéer. Kultur handlar om att vi ska må bra och vara kreativa för att lättare skapa nya lösningar och nya möjligheter men också för att bidra till att skapa nya jobb. Kultur är mycket viktigt för samhället.

I detta betänkande behandlas en mängd motioner. I många av motionerna lyfter man fram hur viktigt det är med just kulturen, och vi har hört det i debatten här. Kulturen är viktig på många olika områden som hälsa och tillväxt. Kopplar vi samman kultur, hälsa och idrott eller kultur och näringsliv kan vi få ett mycket spännande resultat. Jag ska ta upp ett exempel.

Utskottet besökte i måndags Östersunds fotbollsklubb. De använder kultur som träningsmetod och framgångsmetod. De använder kultur för att skapa lagkänsla och för att stärka individerna i laget. Det är ett framgångsprojekt. Det har lett till att Östersunds fotbollsklubb nu spelar i Allsvenskan. Många ifrågasatte detta, men vi blev ganska övertygade när vi var där och lyssnade. Kulturen fortsätter att vara i centrum nu också för Östersunds fotbollsklubb. Den 3 september är det dags att ge en ljudkonsert med fotbollsklubben. Det är klart spännande, och vi i kulturutskottet var mäkta imponerade.

Men kulturen har också ett egenvärde. Vi socialdemokrater anser att alla människor ska ha rätt och möjlighet att ta del av kultur men också att utöva kultur. Vi ser kulturen som en stark kraft som bidrar till att skapa mening och sammanhållning i vårt samhälle. Den har också stor betydelse för vår hälsa och vårt välbefinnande. Det är flera talare som har strukit under det. Kulturen är verkligen en del i vårt samhällsbygge.

Det som vi i kulturutskottet också fick lära oss när vi besökte Jämtland, och som Bengt Eliasson så föredömligt talade om tidigare, var hur viktig kulturen är för hälsan. Vi besökte, som Bengt Eliasson sa, Grytans asylboende, där de asylsökande bildade en stor sångkör med hjälp av organisationen Hej främling! När man hade haft körövning ett tag med de asylsökande visade det sig att många av våra nya vänner på detta asylboende inte behövde ta sömntabletter eller antidepressiva preparat. De

mådde bättre. Det räckte med den sång, dans och gemenskap som Hej främling! hjälpte dem att skapa, och de mådde så mycket bättre.

Kulturutskottet ser fram emot morgondagens hemmamatch för Östersunds fotbollsklubb, för då är Grytans kör på läktaren och överraskar laget. Jag tycker att det är häftigt att se vilken roll kulturen spelar.

När vi ser och tar del av sådana erfarenheter anser kulturutskottet att det är viktigt att vi tar till vara den forskning som finns kring ämnet kultur och hälsa just i utformningen av den framtida kulturpolitiken. Det är bra. Vi ska inte ha mindre kultur; vi ska ha mer kultur, och till fler. Regeringen har därför inte bara satsat på att införa fri entré på våra statliga museer utan också gett extra medel till kultursamverkansmodellen, som ger effekt i våra kommuner och landsting. Det är dock viktigt att vi noga följer utvecklingen, för den regionala variationen är mycket stor. Det kan vi se. En viktig del som vår utvärderingsgrupp verkligen betonar är just dialogen mellan den nationella nivån och den regionala nivån. Den bör vidareutvecklas.

De äldres möjlighet att delta i kulturaktiviteter är mycket viktig. Det visar sig även här att folkhälsan stärks med ett aktivt kulturliv. Studiecirkeln och folkbildningen har stor och viktig betydelse för de äldre. Kommunerna och landstingen har också här ett stort ansvar att bejaka äldre människors delaktighet i kulturlivet. I regleringsbrevet till våra statliga kulturinstitutioner finns också beskrivet att institutionerna ska synas och vara en angelägenhet för hela Sverige, inte bara den plats de befinner sig på. Här vill jag speciellt framhålla Riksteatern, som ger fantastiska scenkonstupplevelser runt om i hela Sverige.

Också digitaliseringen av våra biografier har betydelse när det gäller att öka tillgången till kultur. Det gäller då främst filmmediet, men även scenuppsättningar ges via digitaliseringen.

Herr talman! Med de avslutande orden yrkar jag bifall till förslaget i utskottets betänkande.

(Applåder)

Anf. 141 ISABELLA HÖKMARK (M) replik:

Herr talman! Agneta Gille säger i debatten att alla har rätt att ta del av kultur och utöva kultur. Min fråga är återigen vad regeringen tänker göra. Har Socialdemokraterna något förslag om att ge kulturpengar till äldre?

Den prioritering vi ser i dag och som kulturministern är mäktigt stolt över är nämligen ungefär att jag och andra Danderydsbor ska ha gratis musikskola för våra barn. Jag ska också kunna gå in gratis på museum. Vi ser dock inte den här satsningen på kultur för äldre, utan man prioriterar den gruppen. Det är väldigt konstigt för mig när det finns äldre och sjuka som ligger på vård- och omsorgsboenden och inte själva kan ta sig till kulturen. Kommer det alltså någon satsning från regeringen? Har socialdemokraten någon idé om det?

Anf. 142 AGNETA GILLE (S) replik:

Herr talman! Jag kan lugna Isabella Hökmark med att det finns otroligt mycket som görs för de äldre ute i våra kommuner och landsting. Det finns kultur, och det finns väldigt bra exempel. Vi har till exempel Göteborg, där man verkligen lyfter in kulturen – där kulturen kommer till äldreboen-

dena. Den här verksamheten finns alltså, och jag hoppas att Isabella Hökmark läser på lite bättre utifrån att det verkligen är så att det finns möjligheter att ta del av kulturen.

Vi har dock även en samverkansmodell där vi försöker sprida kulturen och där vi avsätter medel. Den borgerliga oppositionen säger dock nej till satsningar på och ökade bidrag till att utveckla den samverkansmodell som skulle kunna ge ytterligare medel till kommuner och landsting för att just ge möjlighet till fler äldre att vara med. Jag hoppas alltså att Isabella Hökmark får följa med oss. Vi har exempel från Göteborg, där vi kan titta på hur kulturen verkligen finns på äldreboenden.

Anf. 143 ISABELLA HÖKMARK (M) replik:

Herr talman! Jag läser på. I betänkandet står det att det är en kommunal angelägenhet att se till att det finns kultur för äldre, men i ett annat betänkande är det en statlig angelägenhet med den kommunala musikskolan. Det är det jag tycker är väldigt märkligt, alltså att ni prioriterar att lägga pengar på att sänka avgifterna för barn och vuxna men inte lägger pengar på de äldre.

Jag vill dock komma till en annan sak. Vår gemensamma kollega och Agneta Gilles partikamrat Peter Johnsson talade om flyktingförläggningar, och det gjorde Agneta Gille också – om Grytans asylboende. Jag har en helt annan fundering efter att ha varit där. Jag såg att det som gjordes där, av alla, och det som fick det att fungera var privata initiativ. Det var bara privata initiativ jag såg – vilket jag tycker är fantastiskt bra.

Det talades om en kör där, och det var en privat musikskola som hade startat den – en entreprenör. Han fick inga subventioner av kommunen. De var så nöjda i Östersund, för det var 400 kronor i avgift. Han hade 3 000 i avgift för sin musikskola, för han måste driva den själv. Det var dock mycket barn där. Han hade startat det här projektet själv, och det tycker jag är fantastiskt. Men hur ser ni till att de här personerna fortsätter att verka och att verksamheterna finns?

Ser ni att möjligheter försvinner när ni höjer skatter? Tycker Socialdemokraterna att det till exempel är ett bra förslag att utreda produktionsrabatter för filmen? Där ser vi nämligen direkt att man inte väljer Sverige eftersom vi har för höga skatter här. Man vänder sig i stället till andra EU-länder. Jag undrar alltså om ni ser de här privata entreprenörerna, som tillför så mycket till kulturlivet. Det går inte en krona från skattebetalarna, utan de samlar ihop det från det privata näringslivet och tillför detta.

(Applåder)

Anf. 144 AGNETA GILLE (S) replik:

Herr talman! Det är så att man häpnar. Vi har tidigare diskuterat det civila samhället, och jag undrar om Isabella Hökmark har hört talas om det. Vi har verkligen lyft fram det civila samhället, och vi har avsatt medel när det gäller det civila samhället. Hej främling! ingår också i det civila samhället. Tillsammans med privata aktörer, kommuner, landsting och de i det civila samhället har vi lyckats på ett oerhört framgångsrikt sätt.

Precis som Peter Johnsson sa har 70 000 människor nåtts via folkbildningen, just för att vi har avsatt stöd. Var det så att Moderaterna stöttade det engagemanget? Var det så att ni bidrog till att se till att det skulle finnas mer medel att dela ut till folkbildningen, Isabella Hökmark? Är det så att vi kan se att ni har bidragit till att öka resurserna till asylmottagandet? Vi kunde i dag läsa att asylmottagandet inte ska få några resurser från Moderaterna. Sedan står ni här och anklagar oss för att vi inte gör tillräckligt. Jag tycker att det är magstarkt. Jag måste säga att jag blir lite upprörd.

Vi har verkligen avsatt medel, och vi ser till att avsätta i budgeten. Vi ser till att det civila samhället får de resurser de behöver. De har gått på knäna länge, och de har haft ett oerhört tufft arbete – men de har klarat av det. När det gäller folkbildningen har vi gett resurser som har sett till att man får stöd och hjälp. Vi mötte asylboenden som mädde bra. Jag är väldigt stolt över det arbete som görs.

Anf. 145 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Herr talman! Betänkandet *Kultur för alla* gör skäl för namnet. Betänkandet hanterar frågan hur kulturverksamhet verkligen kan göras tillgänglig för *alla*, ur olika perspektiv.

En viktig del av betänkandet berör kultursamverkansmodellen. Kulturutskottet har genomfört en utredning av hur modellen har fungerat i praktiken, och slutsatserna är att modellen har många fördelar men också brister. Regeringen arbetar därför just nu vidare med förslag på hur modellen kan vidareutvecklas, bland annat utifrån kulturutskottets underlag. Jag hoppas att riksdagen kommer att besluta om ytterligare satsningar på kultursamverkan framöver. Det är givetvis också en budgetfråga hur stora anslagen blir.

Herr talman! Ett enigt kulturutskott står bakom förslaget om ett tillkännagivande till regeringen om att ta till vara forskning om och beprövad erfarenhet av kultur och hälsa. Kulturell verksamhet har evidensbaserad och visad positiv effekt på hälsan, vilket flera har varit inne på. Bland annat är det dokumenterat att deltagande i körsång påverkar hälsan positivt, och vi fick ju ett fantastiskt exempel från asylboendet i Grytan.

Faktum är att körsång lär vara något av det som ger mest välbefinnande av allt man kan ta sig för eller, om man så vill uttrycka det, något av det mest lyckobringande man kan ägna sig åt. Den typen av positiva effekter ska självfallet tas till vara.

Samtidigt måste vi vara försiktiga med hur vi uttrycker oss. Kulturen ska ges förutsättningar utifrån sig själv, inte för att uppnå andra mål. Vi får aldrig anslå en instrumentell kultursyn.

Därför yrkar jag avslag på allianspartiernas reservation om kulturens betydelse för ekonomisk tillväxt.

Herr talman! Sverigedemokraterna gör ett nytt försök med förslag till kulturpeng. Förslaget seglar upp med jämna mellanrum och skulle möjligen vid första anblicken kunna framstå som positivt, varför det är viktigt att tydliggöra nackdelarna med varje förslag som innebär att medborgarna tilldelas en slant att sedan efter eget huvud använda till den kulturverksamhet som hen finner mest intressant. Och det finns flera skäl till detta.

För det första är det tveklöst så att kostnaderna för olika typer av verksamheter skiljer sig kraftigt. En verksamhet med hög kostnad per person i

publiken, till exempel Operan, har ju ingen möjlighet att överleva i ett kulturpengssystem.

För det andra är kulturens uppgift inte bara att stryka medhårs och roa utan att tvärtom utmana och oroa. System som innebär att man väldigt tydligt premierar publikdragande verksamhet innebär samtidigt mindre möjligheter för den kultur som ifrågasätter och törs utmana publiken.

För det tredje är ett kulturpengssystem ett hot mot en kulturell mångfald. Tänk er ett bibliotek som endast köper in bästsäljande böcker. På ett plan kan det tyckas rationellt att tillhandahålla de böcker som flest vill läsa. Men så kommer en dag när du vill ha tillgång till en udda bok i ett föga populärt ämne, och då finns den inte tillgänglig på biblioteket. Det handlar om demokrati.

Bibliotekets styrka är bredden, mångfalden och att också smal litteratur finns att tillgå, inte bara de böcker du med lätthet kan hitta på andra håll. Samma förhållningssätt gäller i kulturpolitiken i stort.

Jag vill avsluta med att yrka bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga reservationer.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 20 april.)

§ 12 Det omarbetade direktivet om elektromagnetisk kompatibilitet

Försvarsutskottets betänkande 2015/16:FöU9

Det omarbetade direktivet om elektromagnetisk kompatibilitet

(prop. 2015/16:116)

föredrogs.

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.

(Beslut skulle fattas den 20 april.)

§ 13 Genomförande av det omarbetade direktivet om explosiva varor

Försvarsutskottets betänkande 2015/16:FöU11

Genomförande av det omarbetade direktivet om explosiva varor

(prop. 2015/16:94)

föredrogs.

Anf. 146 PETER JEPPSSON (S):

Herr talman! Ärendet som vi nu ska debattera är *Genomförande av det omarbetade direktivet om explosiva varor*.

Jag vill börja med att yrka bifall till reservationen från Socialdemokraterna och Miljöpartiet.

Sverige måste harmonisera den nationella lagstiftningen om ”tillhandahållande på marknaden och övervakning av explosiva varor för civilt bruk” – det omarbetade explosivvarudirektivet – med de andra EU-länderna. Enligt ett direktiv som antogs av Europaparlamentet och rådet den 26 februari 2014, och som trädde i kraft den 18 april 2014, ska harmoniseringen vara genomförd senast den 19 april 2016. I regeringens proposition 2015/16:94 föreslås de lagändringar som bedöms nödvändiga för att genomföra direktivet i svensk rätt.

Hur ser det pågående arbetet ut just nu då, herr talman?

Regeringen gav i november 2015 en utredare i uppdrag att göra en översyn av straffbestämmelserna i lagen om brandfarliga och explosiva varor, förkortat LBE, samt att lämna förslag till författningsändringar. Utgångspunkten för utredningen var de förändringar av straffbestämmelserna i vapenlagen som trädde i kraft den 1 september 2014 och beaktandet av allmänna straffrättsliga principer om bland annat proportionalitet och ekvivalens.

Bakgrunden till uppdraget uppges vara det stora antalet explosioner som inträffat i kriminella sammanhang där bland annat handgranater har använts. Även andra föremål än handgranater omfattas av regelverket om brandfarliga och explosiva varor, till exempel dynamit och andra sprängmedel.

Det är viktigt att samhället ingriper på ett effektivt och ändamålsenligt sätt mot olovliga förfaranden med brandfarliga och explosiva varor, understryker regeringen.

Regeringen menar vidare att ett otillåtet förfarande med till exempel handgranater, minor eller andra sprängmedel kan vara en väl så farlig och straffvärd gärning som de allvarigare fallen av otillåtna förfaranden med skjutvapen. Samma överväganden som låg till grund för de skärpningar av straffen för vapenbrott som gjorts gäller även för sådana olovliga förfaranden som omfattas av bestämmelserna i LBE.

I dag är lagstiftningen utformad så att handgranater klassas som explosiva varor och inte som vapen. Det finns såklart all anledning att se över regelverket och utreda om handgranater bör klassas på ett annat sätt än i dag och därigenom göra det enklare för tullen att stoppa införseln och för polisen och rättsväsendet att lagföra dem som använder sådana saker i kriminella sammanhang.

Herr talman! Vi socialdemokrater i försvarsutskottet instämmer i det oroväckande att den brottsliga användningen av explosiva varor, till exempel handgranater, har ökat ute i samhället. Den här typen av grövre våld skapar otrygghet både kortsiktigt och långsiktigt i samhället. Det är en typ av våld som starkt signalerar fara och som kan väcka social otrygghet.

Precis som regeringen menar vi i S-gruppen och Miljöpartiet i utskottet att det är viktigt att samhället kan ingripa på ett effektivt och ändamålsenligt sätt mot olovlig användning av handgranater och andra brandfarliga och explosiva varor.

Regeringens initiativ att utreda hur straffbestämmelserna i lagen om brandfarliga och explosiva varor bör förändras välkomnas av oss. Det är viktigt att en skärpt syn på en sådan brottslighet får genomslag i straffbestämmelserna i LBE och att dessa bestämmelser är helt i linje med dem i den nu gällande vapenlagen.

Herr talman! Eftersom utredningen precis har lämnat ett delbetänkande, och dess uppdrag att också se över Tullverkets befogenheter enligt den så kallade inregränslagen ännu inte är klar, anser vi att regeringens beredning av frågan inte bör föregripas. Det är just därför, herr talman, som vi har den gemensamma S- och MP- reservationen.

Anf. 147 JAKOP DALUNDE (MP):

Herr talman! Vi har i dag att hantera regeringens proposition om det omarbetade direktivet om explosiva varor.

Den svenska regleringen av explosiva varor finns huvudsakligen i lagen om brandfarliga och explosiva varor. Lagen syftar till att hindra, förebygga och begränsa olyckor och skador på liv, hälsa, miljö och egendom som kan uppkomma genom brand eller explosion orsakad av brandfarliga eller explosiva varor. Lagen syftar även till att förebygga obehörigt förfarande med brandfarliga och explosiva varor och gäller för hantering, överföring och import av brandfarliga och explosiva varor samt för sådana förberedande åtgärder som behövs med hänsyn till brand- och explosionsrisken.

Det omarbetade direktivet som föranleder denna proposition innebär inga ändringar i tillämpningsområdet och det väsentliga skyddskravet i det tidigare explosionsvarudirektivet, utan det syftar främst till att anpassa det tidigare explosionsvarudirektivet till ett beslut inom EU om en gemensam ram för saluföring av sådana produkter.

I denna proposition föreslår regeringen att det uttryckligen regleras i lagen att export av explosiva varor omfattas av krav på tillstånd och att ekonomiska aktörer som inte tar fysisk befattning med explosiva varor också ska omfattas av aktsamhetskravet. Vi stöder detta.

Herr talman! I detta ärende ryms också en motion från den borgerliga oppositionen. Man uttrycker oro över att den brottsliga användningen av explosiva varor, exempelvis handgranater, har ökat i samhället. Jag delar denna oro och anser likt regeringen att det är viktigt att samhället kan ingripa på ett effektivt och ändamålsenligt sätt mot olovlig användning av handgranater och andra brandfarliga och explosiva varor.

Regeringens initiativ att utreda hur straffbestämmelserna i denna lag om brandfarliga och explosiva varor bör förändras bör därmed välkomnas. Det viktigaste är att en skärpt syn på sådan brottslighet får genomslag i straffbestämmelserna och att dessa bestämmelser är i linje med dem i den nu gällande vapenlagen.

Då utredningen om detta precis lämnat ett delbetänkande och dess uppdrag att också se över Tullverkets befogenheter enligt den så kallade inregränslagen ännu inte är klart anser jag att regeringens beredning av frågan inte bör föregripas. Jag föreslår därför att samtliga motionsyrkanden avslås i enlighet med vår reservation, som jag för övrigt yrkar bifall till.

Anf. 148 ALLAN WIDMAN (L):

Herr talman! Föregående talare har beskrivit de förändringar som föranleds av regeringens proposition. När det gäller de konkreta förslagen har Alliansen inga andra synpunkter.

Det är anmärkningsvärt att vi har haft en lagstiftning som varken när det gäller befogenheterna för våra myndigheter eller de påföljder som kan följa på olovlig hantering jämställer till exempel handgranater och stridsvagnsminor med regelrätta vapen.

Det är korrekt som både Peter Jeppsson och Jakop Dalunde har redogjort för att det nu arbetar en utredning, som i sitt första delbetänkande har sett till att straffsatserna när det gäller till exempel handgranater kommer upp i nivå med vad som gäller för vapen för militärt bruk. Det är bra att delbetänkandet har kommit, och jag föreställer mig att hela utskottet står bakom detta.

Det gör nog också hela utskottet när det gäller det som ska redovisas i utredningens slutbetänkande om att Tullverkets befogenheter enligt inregränslagen ska ses över så att man också kan kontrollera import från ett annat EU-land till Sverige.

Herr talman! Jag har viss erfarenhet av offentliga utredningar som blir liggande. Jag vet erfarenhetsmässigt att många offentliga utredningar inte leder till lagstiftning utan försvinner i ett närmast evigt beredande inom Regeringskansliet. Av det skälet vill majoriteten i utskottet ta det tillfälle i akt som riksdagen har att sätta tryck på regeringen i denna viktiga fråga.

Det enda jag kan säga när jag lyssnar på Peter Jeppssons och Jakop Dalundes obstinata motstånd mot att riksdagen utnyttjar sin makt i detta sammanhang är att jag känner en oro. Jag förstår inte varför man inte vill nyttja denna makt och sätta press på regeringen i detta.

Jag utgår från att det som anförs, att man vill åstadkomma samma sak, stämmer. Men då, herr talman, blir givetvis min fråga: Varför är socialdemokrater och miljöpartister inte beredda att använda de maktmedel som riksdagen förfogar över för att försäkra sig om att det vi vill blir verklighet?

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 149 DAG KLACKENBERG (M):

Herr talman! Det är sent på dagen. Det är bara kollegor i salongen, men vi hoppas att några fler lyssnar på oss. Det var upplyftande att lyssna på kulturutskottet. Vi kände oss uppe i rymden men blev snabbt nedförda när vi skulle ta hand om vårt eget, nog så viktiga, ärende.

Ärendet har beskrivits väl av de tre föregående talarna. Regeringsföreträdarna har i detalj beskrivit vad som är gjort och vad som kommer att göras och berömt sig själva lite. Allan Widman har talat för majoriteten.

Jag ska inte upprepa något men säga att när det gäller bekymret med handgranater är vi alla eniga i vad som har gjorts. Det är viktigt att försöka likställa hanteringen av brandfarliga varor, explosiva varor och vapen i ett straffrättsligt hänseende.

Låt mig berömma regeringen och ge den en eloge för det som har gjorts. Utredaren är bra, och det är en gedigen och lättbegriplig utredning för att komma från en juristprofessor – och till och med i straffrätt, så det var rätt professor som gjorde det.

Men vi vet inte vad som kommer här efter. Jag instämmer i det som Allan Widman sa om att saker och ting tenderar att fastna i Regeringskansliet. Det har vi erfarenhet av. Jag kan nog ha bidragit till att saker och ting har fastnat, och det får jag be om ursäkt för så här efteråt. Men det

finns en risk för detta, och därför har majoriteten sagt att vi genom ett tillkännagivande vill göra regeringen uppmärksam på att ta detta vidare och återkomma.

Anf. 150 ROGER RICHTOFF (SD):

Herr talman! Det har sagts mycket bra saker om det omarbetade direktivet. Vi stöder det, och jag tänker inte repetera vad som har sagts. Vi stöder Alliansens motion om ett tillkännagivande från riksdagen, och det är känt av alla.

Jag ska tala lite om bakgrunden till detta. Under de senaste 10–15 åren har framför allt det grova våldet ökat i Sverige. Nu är det laga efter läge. Det kastas handgranater efter polisbilar. Det är jättelätt att tillverka granater. Jag ska inte stå här och berätta hur man gör, men det är jätteenkelt att göra en bomb. Det känner alla till. Därför är det bra att utreda hur det ser ut i kriminella kretsar. Splitterbomber är jättelätta att tillverka.

Det transporterats tonvis med sprängämnen i Stockholm varje vecka. Hur ser återredovisningen ut? Vi som har stor tillgång till sprängämnen på företagssidan vet detta. Kontrollen är inte tillräcklig. Man kanske redovisar att alla 60 kilo eller 100 kilo har gått åt, men vem kontrollerar det?

Det är svårt att hantera transporter, och det är svårt att veta vart sprängämnet tar vägen. Det finns kontroller och förslag även på företagssidan för hur man bör göra med sådana här saker. Vi gör det också, för även vi känner ett ansvar för att täppa till de hål som finns.

Utvecklingen är skrämmande med sprängämnen, våld och så vidare. Härondagen fick jag ett brev om hur en förtroendevald turkisk medborgare vräkte ur sig otidigheter mot armeniska folket – samma folk de en gång utövade folkmord på. Att som förtroendevald stå och säga så är ett tecken i tiden. Hur kan man göra så?

Det tyder på att samhällsutvecklingen går åt fel håll, herr talman, när det gäller våld. Förutom att hitta handgranater att belägga och klassa som vapen, borde vi klassificera och höja straffskalan för massor av saker. Att, som det står i paragrafen, sätta lite fart på regeringen i det här stycket, tror vi är bra. Det behövs i vissa avseenden.

Anf. 151 DANIEL BÄCKSTRÖM (C):

Herr talman! Som vi har hört här i debatten är detta ett område som omfattas av ett helhetstänk, och vi har en bred konsensus i dessa frågor överlag. Jag tycker att det är viktiga perspektiv som har lyfts fram av samtliga föregående talare, även Roger Richtoffs praktiska perspektiv när det handlar om hur man kontrollerar använt eller icke använt sprängämne. Det är oerhört viktiga aspekter.

För Centerpartiets del är det ett rimligt och viktigt ställningstagande som betänkandet utgör, och vi ställer oss bakom regeringens förslag. Det omfattar export av explosiva varor, som har krav på tillstånd, och att ekonomiska aktörer som inte har fysisk befattning med explosiva varor också ska omfattas av aktsamhetskravet.

Det finns fortsatt stora utmaningar när det gäller tryggheten i Sverige. Det handlar ofta om tung kriminalitet, skjutningar på öppen gata och handgranater som används. Vi vet inte vilka hotbilder vi kommer att behöva hantera i närtid och på längre sikt med tanke på de terrorattacker som sker runt om i vår omvärld.

I dag vet vi att handgranater klassas som explosiva ämnen, inte som vapen. Det finns anledning att se över regelverket och utreda om handgranater bör klassas på ett annat sätt än i dag och därigenom göra det enklare för tullen att stoppa införsel.

Herr talman! Jag vill understryka vikten av det tillkännagivande som ligger i betänkandet. Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och ser fram emot den fortsatta hanteringen och att kunna följa hur förslagen hanteras i propositionsframställningar inför det fortsatta arbetet i riksdagen.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 20 april.)

§ 14 Anmälan om interpellation

Följande interpellation hade framställts:

den 13 april

2015/16:546 Alkobommar vid de svenska hamnarna
av *Lars-Axel Nordell* (KD)
till statsrådet Anna Johansson (S)

§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 13 april

2015/16:1097 Obligatorisk praktik

av *Ida Drougge* (M)

till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2015/16:1098 Kostnader som tillfälliga id-kontroller medför för Öresundsregionen

av *Hans Wallmark* (M)

till statsrådet Kristina Persson (S)

2015/16:1099 Juridiskt regelverk för att svenska id-kontroller ska kunna utföras i Danmark

av *Hans Wallmark* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2015/16:1100 Vattenförsörjningen på Öland

av *Jan R Andersson* (M)

till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

2015/16:1101 Sänkta arbetsgivaravgifter för fler jobb

av *Ewa Thalén Finné* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 13 april

2015/16:1050 Översyn av strandskyddet

av *Ewa Thalén Finné* (M)

till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

2015/16:1048 Föräldraförsäkringen vid familjehemsplaceringar

av *Thomas Finnborg* (M)

till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2015/16:1046 Tomträtter

av *Caroline Szyber* (KD)

till statsrådet Mehmet Kaplan (MP)

2015/16:1049 Sverige som fristad för nazikrigsförbrytare

av *Birgitta Ohlsson* (L)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2015/16:1053 Hantverksfusk

av *Lars Mejern Larsson* (S)

till statsrådet Per Bolund (MP)

2015/16:1051 Brist på äldreboenden

av *Cecilia Widegren* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2015/16:1066 Möjligheten att driva företag i Sverige

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2015/16:1058 Inrättande av ett testamentsregister

av *Caroline Szyber* (KD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2015/16:1055 Jämlik tillgång till hjälpmedel

av *Margareta B Kjellin* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2015/16:1059 Ojämlika LSS-insatser

av *Lotta Finstorp* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2015/16:1064 Biståndsmedel för att köpa röster

av *Sofia Damm* (KD)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2015/16:1065 Biståndspengar till kampanjen för en svensk plats i FN:s säkerhetsråd

av *Kerstin Lundgren* (C)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2015/16:1072 Bistånd och säkerhetsrådskampanjen

av *Sofia Arkelsten* (M)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2015/16:1061 Polisens förutsättningar

av *Eva Wallin* (KD)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

Prot. 2015/16:92
14 april

2015/16:1070 Utredningen om Bromma flygplats

av *Jessica Rosencrantz* (M)
till statsrådet Mehmet Kaplan (MP)

2015/16:1069 Resurser för SRHR

av *Sofia Arkelsten* (M)
till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2015/16:1073 Den stora ökningen av spelande på internetkasinon

av *Johan Löfstrand* (S)
till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

§ 17 Kammaren åtskildes kl. 18.33.

Förhandlingarna leddes
av tredje vice talmannen från sammanträdet början till och med § 3
anf. 15 (delvis),
av talmannen därefter till och med § 6 anf. 117 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till och med § 10 anf. 131 (delvis) och
av talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

LISA GUNNFORS

/Olof Pilo

§ 1 Anmälan om sammansatt utrikes- och försvarsutskott.....	1
§ 2 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 3 Straffrättsliga frågor	2
Justitieutskottets betänkande 2015/16:JuU18	2
Anf. 1 LAWEN REDAR (S)	2
Anf. 2 KRISTER HAMMARBERGH (M)	5
Anf. 3 KENT EKEROTH (SD).....	8
Anf. 4 MATS PERTOFT (MP)	9
Anf. 5 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik	11
Anf. 6 MATS PERTOFT (MP) replik.....	11
Anf. 7 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik	11
Anf. 8 MATS PERTOFT (MP) replik.....	12
Anf. 9 JOHAN HEDIN (C)	12
Anf. 10 LAWEN REDAR (S) replik.....	13
Anf. 11 JOHAN HEDIN (C) replik.....	14
Anf. 12 LAWEN REDAR (S) replik.....	15
Anf. 13 JOHAN HEDIN (C) replik.....	15
Anf. 14 LINDA SNECKER (V).....	15
Anf. 15 ROGER HADDAD (L).....	16
Anf. 16 MATS PERTOFT (MP) replik	18
Anf. 17 ROGER HADDAD (L) replik.....	18
Anf. 18 MATS PERTOFT (MP) replik	18
Anf. 19 ROGER HADDAD (L) replik.....	19
Anf. 20 ANDREAS CARLSON (KD).....	19
Anf. 21 MARIA ABRAHAMSSON (M).....	21
(Beslut fattades under § 9.).....	22
§ 4 Polisfrågor	22
Justitieutskottets betänkande 2015/16:JuU20	22
Anf. 22 ELIN LUNDGREN (S).....	22
Anf. 23 KRISTER HAMMARBERGH (M)	25
Anf. 24 ELIN LUNDGREN (S) replik.....	27
Anf. 25 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik	28
Anf. 26 ELIN LUNDGREN (S) replik.....	28
Anf. 27 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik.....	29
Anf. 28 ADAM MARTTINEN (SD).....	29
(forts. § 6).....	32
Ajournering.....	32
Återupptagna förhandlingar	33
§ 5 Frågestund.....	33
Anf. 29 TALMANNEN.....	33
<i>Åtgärder mot stölder och bostadsinbrott .....</i>	<i>33</i>
Anf. 30 BEATRICE ASK (M)	33
Anf. 31 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	33
Anf. 32 BEATRICE ASK (M)	34
Anf. 33 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	34
<i>Traineejobb.....</i>	<i>34</i>
Anf. 34 MATS PERSSON (L)	34

Anf. 35 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	34
Anf. 36 MATS PERSSON (L).....	35
Anf. 37 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	35
<i>Karenstid i lagen för id-kontroller</i>	35
Anf. 38 KENT EKEROTH (SD).....	35
Anf. 39 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	35
Anf. 40 KENT EKEROTH (SD).....	35
Anf. 41 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	36
<i>Höjningen av biografmomsen</i>	36
Anf. 42 CECILIA MAGNUSSON (M)	36
Anf. 43 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	36
Anf. 44 CECILIA MAGNUSSON (M)	36
Anf. 45 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	37
<i>Vapenlagstiftningen</i>	37
Anf. 46 DANIEL BÄCKSTRÖM (C).....	37
Anf. 47 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	37
Anf. 48 DANIEL BÄCKSTRÖM (C).....	37
Anf. 49 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	38
<i>Polis och räddningstjänst i utsatta områden</i>	38
Anf. 50 EVA WALLIN (KD)	38
Anf. 51 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	38
Anf. 52 EVA WALLIN (KD)	38
Anf. 53 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	39
<i>Utbildningsplikt för lågutbildade nyanlända</i>	39
Anf. 54 HANIF BALI (M).....	39
Anf. 55 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	39
Anf. 56 HANIF BALI (M).....	40
Anf. 57 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	40
<i>Arbetsmarknaden för personer med sjukdomshistorik</i>	40
Anf. 58 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD)	40
Anf. 59 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	40
Anf. 60 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD)	41
Anf. 61 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	41
<i>Statliga arbetstillfällen i hela landet</i>	41
Anf. 62 EMILIA TÖYRÄ (S).....	41
Anf. 63 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	41
Anf. 64 EMILIA TÖYRÄ (S).....	42
Anf. 65 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	42
<i>Åtgärder mot högerextrema mobbar</i>	42
Anf. 66 LINDA SNECKER (V)	42
Anf. 67 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	42
Anf. 68 LINDA SNECKER (V)	43

Anf. 69 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	43
<i>Konsekvenserna av regionindelningen</i>	43
Anf. 70 LOTTA FINSTORP (M).....	43
Anf. 71 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	43
Anf. 72 LOTTA FINSTORP (M).....	44
Anf. 73 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	44
<i>Ungdomsarbetslösheten</i>	44
Anf. 74 IDA KARKIAINEN (S).....	44
Anf. 75 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	44
Anf. 76 IDA KARKIAINEN (S).....	45
Anf. 77 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	45
<i>Storregionernas effekter på sjukvården</i>	45
Anf. 78 SAILA QUICKLUND (M)	45
Anf. 79 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	45
Anf. 80 SAILA QUICKLUND (M)	46
Anf. 81 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	46
<i>Regeringens filmpolitik</i>	46
Anf. 82 BENGT ELIASSON (L)	46
Anf. 83 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	47
Anf. 84 BENGT ELIASSON (L)	47
Anf. 85 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	47
<i>Lag om serveransvar</i>	47
Anf. 86 DAG KLACKENBERG (M)	47
Anf. 87 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	48
Anf. 88 DAG KLACKENBERG (M)	48
Anf. 89 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	48
<i>Statliga bidrag till Turkiska riksförbundet</i>	48
Anf. 90 EMANUEL ÖZ (S).....	48
Anf. 91 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	49
Anf. 92 EMANUEL ÖZ (S)	49
Anf. 93 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	49
<i>Validering av nyanländas utbildning</i>	49
Anf. 94 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M)	49
Anf. 95 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	50
Anf. 96 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M)	50
Anf. 97 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	50
<i>Regeringens åtgärder mot terrorism</i>	50
Anf. 98 PETER JEPPSSON (S)	50
Anf. 99 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	51
Anf. 100 PETER JEPPSSON (S)	51
Anf. 101 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	51
<i>Sociala krav vid offentlig upphandling</i>	51

Anf. 102 HILLEVI LARSSON (S).....	51
Anf. 103 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	52
Anf. 104 HILLEVI LARSSON (S).....	52
Anf. 105 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	52
<i>Handlingsplan för trygghet på svenska asylboenden</i>	52
Anf. 106 MARIA ABRAHAMSSON (M).....	52
Anf. 107 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	53
<i>Initiativ till dialogmöte</i>	53
Anf. 108 SERKAN KÖSE (S)	53
Anf. 109 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	53
<i>Åtgärder mot det dödliga våldet</i>	54
Anf. 110 LAWEN REDAR (S).....	54
Anf. 111 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	54
<i>Beslut om ny regionindelning</i>	54
Anf. 112 STAFFAN DANIELSSON (C).....	54
Anf. 113 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	55
<i>Åtgärder mot organisationer som agerar antidemokratiskt</i>	55
Anf. 114 SOTIRIS DELIS (M).....	55
Anf. 115 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	56
Anf. 116 TALMANNEN	56
§ 6 (forts. från § 4) Polisfrågor (forts. JuU20)	56
Anf. 117 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik.....	56
Anf. 118 ADAM MARTTINEN (SD) replik.....	57
Anf. 119 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik.....	57
Anf. 120 ADAM MARTTINEN (SD) replik.....	58
Anf. 121 MATS PERTOFT (MP).....	58
Anf. 122 JOHAN HEDIN (C).....	59
Anf. 123 LINDA SNECKER (V)	61
Anf. 124 ROGER HADDAD (L).....	62
Anf. 125 ANDREAS CARLSON (KD).....	63
Anf. 126 MARIA ABRAHAMSSON (M).....	64
(Beslut fattades under § 9.)	65
Ajournering.....	65
Återupptagna förhandlingar	65
§ 7 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 7 april.....	66
KU17 Offentlig förvaltning.....	66
UbU16 Vuxenutbildning	67
UbU17 Forskning.....	68
§ 8 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 13 april.....	70
TU9 En fossiloberoende transportsektor	70
TU11 Fordons- och vägtrafikfrågor	71
FiU22 Bank-, försäkrings- och kreditupplysningsfrågor.....	72
§ 9 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	73
JuU18 Straffrättsliga frågor.....	73
JuU20 Polisfrågor.....	75
§ 10 Folkbildning och spelfrågor.....	78

Kulturutskottets betänkande 2015/16:KrU8	78
Anf. 127 EVA LOHMAN (M).....	78
Anf. 128 CASSANDRA SUNDIN (SD).....	79
Anf. 129 PER LODENIUS (C)	81
Anf. 130 EVA WALLIN (KD).....	83
Anf. 131 PETER JOHNSON (S)	84
Anf. 132 ANNIKA LILLEMETS (MP).....	86
Anf. 133 BENGT ELIASSON (L).....	87
Anf. 134 AGNETA BÖRJESSON (MP).....	88
(Beslut skulle fattas den 20 april.).....	89
§ 11 Kultur för alla	90
Kulturutskottets betänkande 2015/16:KrU10	90
Anf. 135 ISABELLA HÖKMARK (M).....	90
Anf. 136 ANGELIKA BENGTSSON (SD)	92
Anf. 137 PER LODENIUS (C)	93
Anf. 138 BENGT ELIASSON (L)	95
Anf. 139 EVA WALLIN (KD).....	96
Anf. 140 AGNETA GILLE (S).....	97
Anf. 141 ISABELLA HÖKMARK (M) replik.....	98
Anf. 142 AGNETA GILLE (S) replik.....	98
Anf. 143 ISABELLA HÖKMARK (M) replik.....	99
Anf. 144 AGNETA GILLE (S) replik.....	99
Anf. 145 ANNIKA LILLEMETS (MP).....	100
(Beslut skulle fattas den 20 april.).....	101
§ 12 Det omarbetade direktivet om elektromagnetisk kompatibilitet	101
Försvarsutskottets betänkande 2015/16:FöU9.....	101
(Beslut skulle fattas den 20 april.).....	101
§ 13 Genomförande av det omarbetade direktivet om explosiva varor	101
Försvarsutskottets betänkande 2015/16:FöU11.....	101
Anf. 146 PETER JEPPSSON (S)	101
Anf. 147 JAKOP DALUNDE (MP).....	103
Anf. 148 ALLAN WIDMAN (L).....	103
Anf. 149 DAG KLACKENBERG (M)	104
Anf. 150 ROGER RICHTOFF (SD)	105
Anf. 151 DANIEL BÄCKSTRÖM (C).....	105
(Beslut skulle fattas den 20 april.).....	106
§ 14 Anmälan om interpellation	106
§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	106
§ 16 Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	107
§ 17 Kammaren åtskildes kl. 18.33.....	108